

Protocol municipal d'actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Ajuntament de les Borges Blanques | 2020

Ajuntament de
les Borges Blanques

Coordinació del treball

Regidoria de Joventut i Esports
Ajuntament de les Borges Blanques.

Autoria

Observatori Noctàmbul@s. FSC.

noctàmbul@s

Les Borges Blanques, Setembre 2020

ÍNDEX

1	Presentació	5
1.1	Exposició de motius.....	6
1.2	Persones participants	8
1.3	Objectius del Protocol	9
1.4	Metodologia	10
1.5	Requisits per implementar el Protocol	11
1.6	Aproximació a les violències sexuals en espais festius	12
2	Protocol d'actuació	15
2.1	Introducció.....	16
2.2	Principis del Protocol.....	17
2.3	Adhesió d'entitats al Protocol	18
2.4	Festes on s'ha d'implementar el Protocol	19
2.5	Actors, rols i responsabilitats	20
2.6	Punt Lila i Arc Iris.....	21
2.7	Prevençió i Sensibilització	23
2.7.1	Campanya Comunicativa i Manifest.....	23
2.7.2	Formacions.....	27
2.7.3	Espais i entorns de festa.....	29
2.7.4	Programació	29
2.7.5	Reunions prèvies i posteriors	30
2.8	Detecció.....	31
2.9	Actuació i Atenció.....	33
2.10	Recuperació i Reparació.....	38
2.11	Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques.....	39
2.12	Grup de Seguiment i Avaluació	40
3	Resum del circuit.....	42
4	Pla d'actuació.....	44
5	Bibliografia.....	49
6	Annex I	51
7	Annex II	69

1 PRESENTACIÓ

- > **Exposició de motius**
- > **Persones participants**
- > **Objectius del protocol**
- > **Metodologia**
- > **Requisits i compromisos**
- > **Aproximació a les violències sexuals en espais festius**

Presentació

L'**Ajuntament de les Borges Blanques** té el ferm compromís de treballar per erradicar qualsevol tipus de violència i la voluntat de desplegar **polítiques contra les violències que pateixen les dones**, incloses totes aquelles persones que pateixen **discriminació per la seva diversitat sexual o de gènere** al nostre municipi.

El consistori ha estat treballant en el primer **Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius** gràcies a la participació i la col·laboració **d'associacions i moviments socials** molt vinculats a espais d'oci i d'autogestió de festes pròpies de les entitats.

Aquesta col·laboració per poder dur a terme les diferents accions que contempla el protocol és possible gràcies a **la voluntat de totes les ciutadanes** de la vila que, de manera directa o indirecta, prenen la **responsabilitat de prevenir i detectar** situacions que puguin derivar en qualsevol tipus **d'agressió o de violència de gènere**.

El document que aquí presentem estableix un **marc d'actuació** per prevenir, detectar i resoldre els casos d'assetjaments i agressions sexuals, i erradicar aquestes conductes que massa sovint es produeixen en aquests **espais d'oci**.

Els objectius del protocol són:

- ☑ **Informar, formar i sensibilitzar** totes les persones de l'Ajuntament de Torredembarra en matèria d'assetjament sexual i per raó de sexe o d'orientació sexual, i donar pautes per identificar aquestes situacions, prevenir-les i evitar que es produeixin.
- ☑ Disposar de **l'organització específica** i determinar procediments àgils d'intervenció i d'acompanyament per tal d'atendre i resoldre aquestes situacions amb la màxima celeritat i dintre dels terminis que estableix aquest protocol.
- ☑ Garantir la **seguretat**, la **integritat** i la **dignitat** de les persones afectades.
- ☑ Aplicar, en tot moment, les mesures que en cada cas siguin adients per **protegir les víctimes** i acabar amb l'assetjament i, si escau, aplicar les mesures sancionadores pertinents.
- ☑ Garantir la **confidencialitat** de les persones afectades.

Amb l'aprovació d'aquest protocol interpel·lem totes les entitats, associacions i tota la població en general a **combatre aquestes actituds** i així millorar la convivència de totes les persones, i poder gaudir **lliurement de les festes** i de tots els espais de la nostra vila.

L'Ajuntament té el ferm compromís de treballar per erradicar qualsevol tipus de violència

El Protocol s'ha treballat gràcies a la participació i la col·laboració d'associacions i moviments socials

Estableix un marc d'actuació per prevenir, detectar i resoldre els casos d'assetjaments i agressions sexuals

Interpel·lem totes les entitats, associacions i la població en general a combatre aquestes actituds i poder gaudir lliurement de les festes

Maricel Viladoms Bellart
Regidora de Joventut

1.1 Exposició de motius

En els darrers anys s'està posant sobre la taula que els **contextos d'oci festiu** són un dels espais on les **violències sexuals** cap a les dones gaudeixen de més **impunitat**. Els col·lectius feministes de base porten temps denunciant els comportaments masclistes en aquests espais, visibilitzant, definint i endreçant les diferents formes de violències sexuals que s'hi manifesten.

Una de les eines que està sorgint per combatre aquestes violències sexuals des dels col·lectius feministes són el **processos d'elaboració** i realització de **Protocols**. Les administracions, el personal tècnic i els càrrecs polítics, els estan promovent, posant en valor la importància del treball comunitari en perspectiva de gènere dels espais festius.

Els Protocols procuren interpel·lar i fer participar a les persones que organitzen la festa, a les entitats, als col·lectius i **associacions de dones i feministes, i a col·lectius i persones LGTBI**.

Sabem que les desigualtats de gènere, les violències sexuals, les discriminacions a persones Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere, Intersexuals i, en general, persones amb identitats i expressions de gènere i preferències sexuals no normatives, no les podem revertir en la seva totalitat. En aquest sentit, l'acció política, les campanyes o els Protocols són un granet de sorra més en favor dels drets i de les **llibertats de les persones vulnerabilitzades** que més pateixen aquest tipus de discriminacions i violències.

Les festes populars són espais molt arrelats i estimats al nostre territori, aportant precisament consciència i creació de teixit associatiu, producció cultural i artística. Per aquest motiu, perquè ens estimem les festes populars i tradicionals, volem que siguin **espais de llibertat**, de gaudi, de qualitat i de respecte cap a totes les persones que en formen part. Tothom ha d'estar convidat i sentir-se a gust a la festa. Les dones de totes les edats han de sentir-se bé a les festes, han de poder moure's amb llibertat sense por a patir agressions sexistes i les persones amb **diversitats de preferències sexuals o d'expressions de gènere**, han de poder mostrar-se i viure la festa amb normalitat sense por a ser jutjades o discriminades.

Precisament perquè ens estimem i volem que siguin espais de llibertat per a tothom aquest Protocol és un **recurs tècnic** que ha de generar que els contextos de festes populars i d'oci en general no siguin espais on les agressions sexistes es manifestin amb més impunitat.

No ens ha de fer por parlar de les violències sexuals en aquests contextos i s'ha d'afrontar la problemàtica de cara, visibilitzant aquelles violències més normalitzades i promovent **ambients i campanyes** que facilitin espais de llibertat. Ha de servir perquè el territori en general es sensibilitzi sobre la problemàtica, animant que **les entitats i les persones que organitzen les festes** es posicionin activament davant aquesta problemàtica i, que entre totes i tots, puguem gaudir d'una **festa lliure d'agressions sexistes i lgtbifòbiques**.

Les administracions estan posant en valor la importància del treball comunitari i des d'una perspectiva de gènere en aquests espais festius

Els Protocols procuren interpel·lar i fer participar a les persones que organitzen la festa, a les entitats, als col·lectius i associacions de dones i feministes i a col·lectius i persones LGTBI

Volem que les festes siguin espais de llibertat, de gaudi, de qualitat i de respecte cap a totes les persones que en formen part

1.2 Persones participants

El Protocol s'ha elaborat conjuntament amb moltes persones que han col·laborat en diversos moments del procés i a través de diferents canals. També ha estat possible gràcies a totes les dones dels **col·lectius feministes** i **persones LGTBQ+** d'arreu, que han compartit els materials, les experiències i els documents necessaris per a l'elaboració de Protocols comunitaris.

En aquest Protocol han participat activament en l'elaboració:

Coordinació, redacció i dinamització

Equip Observatori Noctàmbul@: Otger Ametller Gutiérrez (Coordinador Departament Prevenció FSC), Ana Burgos García (Coordinadora Observatori), Ivet Oriols Vadell (Coordinadora Consultoria), Laia Plaza (Tècnica Noctàmbul@s). Pau Zabala (Tècnic Noctàmbul@s) i Alexandra Casanovas Duch (Tècnica Noctàmbul@s referent Protocol de les Borges Blanques).

Aquest treball ha estat possible gràcies a totes les dones dels col·lectius feministes i persones LGTBQ+ d'arreu

Grup Motor i Comissió Política

Ariadna Salla Gallart (Regidora de Benestar Social i Família i Salut; Cultura i festes; LGTBIG+ i feminisme, Ajuntament de les Borges Blanques).

Íngrid Florejachs Pau (Tècnica de Joventut i Infància, Ajuntament de les Borges Blanques)

Cristina Guiu Gonzalez (SIAD i SAI Garrigues)

Alfons López Gómez (Caporal de la Policia Local de les Borges Blanques)

Sílvia Mansilla Navarro (Tècnica de Promoció Econòmica, turisme i Polítiques d'Igualtat, Ajuntament de les Borges Blanques)

Laia Garra Roig (Comissió de Festes)

Maricel Viladoms Bellart (Regidora de Joventut, Ajuntament de les Borges Blanques)

Mª Rosa López Cervelló (Trelladora social, ABS les Borges Blanques)

Protocols essencials:

☞ Protocol *Pobles Sec feminista*.

☞ *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos del Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz.*

☞ *Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i LGTBifòbiques als espais públics de l'Ajuntament de Viladecans.*

☞ *Protocol "No callem" contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat.* Ajuntament de Barcelona.

☞ *Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci.* Generalitat de Catalunya.

Comissió Participativa

Comissió de Festes

Grup Feminista Maria Rius

Ateneu Popular Garriguenc

Grup de diables Los Borjuts

Esplai Apassomi

Persones a títol individual

I la resta de persones **entrevistades**, persones anònimes que han omplert els **qüestionari** i les que han participat a les **activitats** realitzades durant l'elaboració del Protocol.

1.3 Objectius del Protocol

L'**objectiu estratègic** d'aquest Protocol és el següent:

***Reduir les violències sexuals als espais d'oci festiu de les Borges Blanques i promoure espais lliures de
sexisme***

Els **objectius operatius** del Protocol són els següents:

- > Identificar les principals **violències sexuals** en espais, entorns festius a les Borges Blanques i detectar necessitats per reduir-les.
- > Definir **accions d'intervenció comunitàries** per reduir les violències sexuals als espais festius de les Borges Blanques segons eixos de prevenció, detecció, actuació/atenció i reparació/recuperació.
- > Millorar el **treball transversal i coordinat** entre els diferents agents i actors que interactuen i intervenen als espais festius de les Borges Blanques.

1.4 Metodologia

Aquest Protocol s'ha realitzat a través de **metodologies participatives** aplicades en els moments de recerca d'informació, d'anàlisi de la situació, de comprensió de la realitat i de recull de propostes.

Una de les finalitats d'aquesta metodologia és **promoure la legitimitat democràtica**¹ a través d'implicar en la presa de decisions a personal tècnic de l'administració i a persones i col·lectius feministes de base. També s'ha procurat promoure que les persones que organitzen les festes hi participin i es facin seu el Protocol.

És important destacar que al llarg del procés s'han realitzat **qüestionaris** sobre la percepció de les violències sexuals i dinàmiques d'oci, entrevistes i grup de discussió, **grups de treball participatius** amb població i personal tècnic i una **Comissió Política** amb càrrecs electes. Al llarg d'aquestes activitats s'ha anat recollint informació per a la Diagnosi (adjuntada als annexes), per definir els eixos de treball i pel Protocol final.

Tanmateix, s'ha considerat prioritari establir un **consens ideològic** per marcar els límits i les potencialitats basades en una **perspectiva de gènere o feminista**. S'ha procurat tenir en compte una mirada interseccional² de les desigualtats i també una perspectiva que impliqui i tingui en compte a les persones LGBTQ+ com a agents vulnerabilitzats que pateixen les violències relacionades amb el gènere. En aquest sentit, al llarg del procés d'elaboració s'han dut a terme **accions formatives** en les sessions dels diferents grups de treball.

A nivell d'estructura organitzativa, s'han realitzat dos grups de treball: un **Grup Motor i Comissió Política** format per personal tècnic del municipi i per representants de l'equip de Govern i una **Comissió Participativa** formada per població en general que és d'on han sorgit els eixos de treball i les propostes principals del Protocol. La metodologia emprada està detallada amb més profunditat a l'Annex del Protocol.

Aquest procés ha tingut una durada de **12 mesos**, iniciat a octubre de 2019 i finalitzat amb l'aprovació de l'esborrany final a octubre de 2020.

Un dels objectius principals és promoure la legitimitat democràtica a través d'implicar en la presa de decisions a personal tècnic de l'administració i a persones i col·lectius de base

La Comissió Participativa està formada per població i entitats del municipi i és d'on han sorgit els eixos de treball i les propostes principals del Protocol

Per aprofundir:

- ① *7 pasos para construir un plan de abordaje de las violencias sexuales en espacios festivos. Guía de apoyo técnico para elaborar protocolos y planes frente a las violencias sexuales en espacios festivos y de consumo de drogas.* Observatori Noctàmbul@s.
- ① *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal.* Guies breus de participació ciutadana, Generalitat de Catalunya.
- ① *Guia per a l'elaboració de Protocols davant les violències sexuals ens espais públics d'oci.* Sèrie Benestar i Ciutadania. Diputació de Barcelona.
- ① *Guia per incorporar la interseccionalitat a les polítiques locals.* Ajuntament de Terrassa, www.igualtatsconnect.cat.

¹ **Legitimitat democràtica:** Consens dels membres de la comunitat política institucional amb la societat civil per acceptar l'autoritat vigent i les decisions que finalment es prendran i s'implementaran. Per promoure aquest consens i la posterior obediència a l'autoritat, és fonamental el procés, els mecanismes i els requisits adoptats per tal que la societat civil es cregui que s'han de complir les lleis i les polítiques establertes per l'autoritat.

² **Perspectiva interseccional:** És una mirada d'anàlisi de la realitat que entén que cada individu pateix opressió o ostenta privilegi en base a la seva pertinença a múltiples categories socials. És una mirada que integra les diferents formes de desigualtats que generen dominació, opressió i discriminació i que interaccionen amb les desigualtats de gènere a la societat on vivim. Sobretot es té en compte, per exemple, les desigualtats que afecten a persones LGTBI, a les de classe, d'ètnia, de diversitat funcional, de vellesa o de procedència.

1.5 Requisits per implementar el Protocol

Aquest Protocol està dissenyat perquè pugui desenvolupar-se a través d'una implementació **activa, efectiva i transversal** al llarg del temps.

Per aquest motiu, l'Ajuntament de les Borges Blanques s'ha compromès a complir uns **accions mínimes** inicials per poder implementar-lo amb qualitat i un **Pla d'actuació** per dotar el protocol d'un marc més **ampli i transversal**.

Totes les accions definides han estat sorgides arran dels resultats de la **Diagnosi³** i dels diferents grups de treball: **Grup Motor/Comissió Política** i **Comissió Participativa**.

El llistat que s'exposarà a continuació, són les **accions inicials** del Protocol aprovades com a requisit per començar la implementació del mateix. A mesura que vagi passant el temps, l'Ajuntament, conjuntament amb les entitats de les Borges i a través del Grup de Seguiment, pot millorar i ampliar el Protocol i les accions del Pla d'actuació.

El Protocol està dissenyat perquè pugui desenvolupar-se a través d'una implementació activa i efectiva al llarg del temps

L'Ajuntament, pot millorar i ampliar el Protocol i les accions del Pla d'actuació

ACCIONS PER IMPLEMENTAR EL PROTOCOL ⁴	
Accions	Descripció
Aprovació	Aprovar el Protocol i el Pla d'actuació pel Ple Municipal.
Presentació	Presentació pública del Protocol i de la Campanya.
Adhesió Seguretat	Adherir-se al Protocol de seguretat del Departament d'Interior de la Generalitat.
Adhesió Entitats	Formalitzar i difondre el document d'adhesió al Protocol i de les condicions que implica.
Requisits Empreses de Seguretat	Formalitzar com a requisit obligatori que les empreses de seguretat contractades des de l'Ajuntament, han d'estar adherides al Protocol de Seguretat del Departament d'Interior i al present Protocol de Les Borges Blanques.
Requisits personal contractat	Formalitzar com a requisit obligatori que el personal i empreses contractades per festes s'adequaran al Protocol, als seus principis i a les actuacions que se'n deriven.
Grup de Seguiment	Formalitzar el Grup de Seguiment del Protocol.
Documents de suport	Elaborar els documents de suport: versions del Protocol segons persones destinatàries, dossier informatiu per les festes de grau d'implementació alt i paquet de sensibilització per entitats.
Document GU	Elaborar un document intern per a la Guardia Urbana sobre el Protocol.
Formacions obligatòries	Programar les formacions obligatòries en el marc del Protocol segons persones destinatàries: entitats, Agents de Prevenció, personal Ajuntament, etc.
Formacions subvencionades	Definir i oferir la cartera de formacions subvencionades per entitats.
Campanya	Implementar la Campanya comunicativa.
Planificació dispositius de suport	Planificar i implementar els dispositius de suport al Protocol segons els graus d'implementació (Punt Lila i Arc Iris, espai tranquil, reunions de coordinació, etc.)
Assessorament espais i programació	Assessorament específic per a personal de l'Ajuntament sobre espais i programació amb perspectiva de gènere

³ Veure Annexes

⁴ La majoria d'aquestes accions estan més desenvolupades al llarg dels diferents apartats del present document.

1.6 Aproximació a les violències sexuals en espais festius

Per entendre com operen i es manifesten les violències sexuals en els entorns d'oci, cal establir en primer lloc que la mirada de la qual partim és que a la nostra societat existeixen unes **desigualtats de gènere** fonamentades en un marc de relacions de poder **heteropatriarcal**⁵.

Aquestes desigualtats i conseqüent reproducció dels estereotips de gènere en les diferents esferes i escales de la nostra societat, són les que provoquen les **violències sexuals**.

Si es posa el focus en les dinàmiques pròpies de les desigualtats de gènere, de les violències de gènere i de **les violències sexuals en espais d'oci i consum de drogues**, podem extreure un seguit de conclusions principals que cal tenir en compte per entendre com funcionen.

✂ MERCANTILITZACIÓ DEL COS SEXUAT DE LES DONES

Les dones i l'ús dels cossos estereotipats són utilitzats de manera **sistemàtica** als entorns d'oci i especialment als locals d'oci nocturn com a part del **producte** de reclam.

✂ VIOLÈNCIA SEXUAL NATURALITZADA, NORMALITZADA I GENERALITZADA

Les violències sexuals enteses com a limitació de la llibertat sexual de les dones i de persones LGTBI i en forma **d'agressions sexuals de tot tipus**, intensitats i freqüències estan **normalitzades** a la nostra societat. També hi ha una percepció hegemònica de **justificació de les violències sexuals** com a fenomen de naturalesa humana que no es pot canviar, que és intrínsec als comportaments masculins. Aquesta visió es troba generalitzada en els discursos i en les pràctiques de la vida quotidiana.

✂ HIPERSENSIBILITAT PER PART DELS HOMES I AGRESSOR FANTASMA

Les violències sexuals als homes són **de caràcter puntual** i no sistèmica. Hi ha una resposta a la defensiva, de relativització i de menyspreu de molts homes cap a les agressions envers les dones. La majoria d'homes afirmen que mai han agredit però, en canvi, hi ha moltes dones que han patit agressions per part d'homes

✂ MIRATGE DE LA IGUALTAT

Entre les noies joves opera l'anomenat "miratge de la igualtat" que sostindria que les dones, en el context i societat actual, poden divertir-se lliurement i sense perill d'igual manera que els homes. És interessant, però, analitzar com en un context en el qual se li atribueix la **responsabilitat de la violència a les dones**, aquestes se sentin interpel·lades en parlar de sexisme com si es tractés d'una acusació cap a elles i, per

Les desigualtats i la conseqüent reproducció dels estereotips de gènere és el que provoca les violències sexuals

Exemples:

✂ Campanyes de discoteques on el reclam és l'intercanvi de pràctiques sexuals a canvi d'alcohol o les entrades gratuïtes per a les dones a les discoteques.

✂ Normalització dels comentaris sexuals no desitjats (*floretes* o "*piropos*"), justificació de les agressions sexuals per part dels homes com a causa incontrolable d'arrel biològica, cultura de la violació, estigma de puta, d'escalfabraguetes i d'estreta.

✂ Els discursos neomasclistes o els resultats esbiaixats de les enquestes de percepció en les quals hi ha més gent que afirma patir i veure les violències sexuals i, en canvi, pocs homes admeten exercir-la.

✂ La percepció social de mantenir relacions sexuals amb diferents persones les conseqüències seran desiguals entre nois i noies. A les noies se les castiga socialment i als nois se'ls premia (La "fresca" i el "triomfador").

⁵ **Heteropatriarcat**: Model de societat hegemònic de construcció social, històrica, econòmica, colonial, cultural i psicològica que es basa en una relació de poder dels homes sobre les dones, de les categories de les masculinitats per sobre de les de la feminitat i de la construcció d'aquestes en un marc de relacions heterosexuales com a norma social, de sexualitat i familiar.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

tant, haguessin de donar una resposta defensiva. Aquesta idea serà fonamental a l'hora d'orientar les **accions preventives**. És molt important no caure en accions que **limitin la llibertat** de les dones, sinó en el treball de les conseqüències i en les causes de les agressions.

✂ ELS CONTEXTOS D'OCI NOCTURN FACILITEN LA VIOLÈNCIA

En contextos d'oci festiu i sobretot nocturn, es conceben com espais on la idea del "tot s'hi val" i "són coses que passen" està molt estesa i normalitzada. La **responsabilitat es dilueix** a través del contextos grupals i de consum.

☞ Es freqüent trobar titulars de premsa on apareix la informació d'estar sota els efectes de l'alcohol en comptes d'anomenar el sistema patriarcal que legitima les violències.

✂ LA DROGA MÉS PRESENT EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIA SEXUAL ÉS L'ALCOHOL

L'alcohol, com a droga depressora, per una banda, pot reduir i fer desaparèixer la capacitat de reacció de la persona agredida i, per l'altra, pot actuar com a desinhibidor i **facilitador** per a la persona potencialment agressora. Hi ha una tendència a situar el detonant de la **violència sexual en la substància** i no en la subjectivitat i en el **marc social sexista**.

☞ En context de consum d'alcohol o altres drogues es sol justificar i minimitzar l'agressió comesa per un home "es que anava borratxo", mentre es culpabilitza a la dona que n'ha estat víctima per "anar borratxa".

✂ EL CONSUM CULPABILITZA A LES DONES PERÒ LEGÍTIMA I DESRESPONSABILITZA ALS HOMES

Existeix una percepció social, col·lectiva i fins i tot en la jurisprudència, que davant una situació de violència el **consum de substàncies penalitza i culpabilitza les dones** i legitima i desresponsabilitza als homes. Així, el consum de drogues funciona com un **atenuant per a les persones agressores** i com agreujant per a les persones agredides.

☞ Des dels mitjans de comunicació s'ha promogut l'alarma social vers la utilització del "burundanga" com a droga per cometre agressions sexuals premeditades.

✂ LA MAJORIA D'AGRESSIONS SEXUALS SÓN DE TIPOLOGIA OPORTUNISTA I NO DE TIPOLOGIA PREMEDITADA

Contràriament a l'opinió generalitzada, les agressions sexuals més freqüents són per part d'homes que les exerceixen cap a una persona amb **escassa o nul·la capacitat de reacció** degut a un **consum voluntari** de substàncies. Són persones que potser no tenien la intenció de cometre una agressió, però que es troben en l'**oportunitat** de fer-la i la duen a terme. També existeixen les agressions premeditades, que gaudeixen de més publicitat en els mitjans de comunicació, que són un dels operadors de la cultura de la violació, però que no són les més habituals.

☞ El 81% de les dones que han patit agressions sexuals, han estat exercides per part de persones conegudes: parelles, ex-parelles, amics, coneguts i familiars⁷.

✂ PARLAR DE CONSENTIMENT NO ÉS SUFICIENT I POT SER PROBLEMÀTIC

Existeixen moltes agressions sexuals on **no hi ha una negativa clara** davant l'agressió que es comet. És habitual, sobretot en **parelles heterosexuales**, que existeixi consentiment, però no una relació sexual desitjada.

⁷ (MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD, 2015, p. 301)

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

En primer lloc, el fet d’haver de donar un consentiment pressuposa un **rol actiu de l’home** i un **rol passiu i reactiu de la dona** que ha de donar resposta a una demanda de l’home. Aquesta dinàmica no trenca amb la **jerarquia de gènere**.

En segon lloc, una vegada més es posa el focus a la dona atribuint-li la responsabilitat d’haver de donar una resposta clara davant un home, enlloc de posar la **mirada en els comportaments dels homes**.

En tercer lloc, les respostes de les dones estan molt condicionades per un seguit d’estigmes que limiten les seves llibertats sexuals, definint així les múltiples respostes que poden donar en un rang que va des de **l’estigma de puta** fins a **l’estigma d’estreta**.

Finalment, les condicions que es poden donar per expressar una resposta clara i lliure de consentiment són difícilment generades, ja que és habitual que aquestes estiguin molt condicionades per altres formes de **violències de gènere** més implícites i subtils, com poden ser la psicològica, l’ambiental, la social o la simbòlica. Sobretot en relacions de parella o de relacions sexuals esporàdiques amb coneguts.

☞ Alguns conceptes que permeten construir un significat sobre el consentiment lliure d’estereotips i marques de gènere són el fet que sigui: lliure, sobri, entusiasta, sense coerció, honest, actiu, reversible, empàtic, basat en el desig mutu, etc.

✂ LA CONFIGURACIÓ DELS ESPAIS D’OCI I ELS DESPLAÇAMENTS CONDICIONEN I LIMITEN LA LLIBERTAT DE MOVIMENT DE LES DONES ALS ESPAIS PÚBLICS

És majoritària entre les dones, que **la percepció d’inseguretat o de llibertat** està molt condicionada per la configuració i el **disseny dels espais d’oci** i de l’urbanisme en general. També en els **desplaçaments** per espais públics. Això genera por, inseguretat i un seguit d’estratègies que les dones procuren utilitzar per minimitzar i evitar espais, rutes i horaris. La **cultura de la violació**, l’anomenada construcció del **terror sexual**⁶, conjuntament amb la falta de perspectiva de gènere en el disseny dels espais públics i locals d’oci, és una de les causes d’aquesta **limitació de les llibertats sexuals** de les dones.

☞ Les marxex exploratòries⁸ són una tècnica de recerca qualitativa que permet identificar els elements urbanístics d’un territori en base a la percepció de seguretat i llibertat per transitar l’espai públic.

☞ L’educació sexual i afectiva amb perspectiva de gènere segueix essent un tema en el que cal treballar per tal de que arribi a tota la població, en especial l’adolescent.

✂ APRENENTATGE DE LA SEXUALITAT TABÚ, HETERONORMATIVA I MASCLISTA.

A l’arrel de les violències sexuals, hi trobem uns **aprenentatges de la sexualitat** basats en **missatges diferencials** a noies i a nois en un marc de relacions de poder **heteropatriarcal**. La sexualitat no es treballa obertament des d’un mirada basada en el plaer de compartir, en el desig i en el bon tracte. La manera d’aprendre els codis, els rituals i les pràctiques sexuals està basada en la mirada que promou la **pornografia hegemònica**: falocentrisme, coitocentrisme, heteronormativitat, violència masclista i dona objecte passiva al servei de l’home subjecte actiu.

Per aprofundir:

① *5o Informe Observatorio Noctambul@s, 2017-18. Capítol 2. "Ideario sobre las violències sexuales y el consumo de drogas en contextos de ocio nocturno"*⁹.

⁶ Nerea Barjola proposa el concepte "**terror sexual**" per definir la construcció del sistema de control patriarcal sobre el cos de les dones, disciplinant i coartant-ne la llibertat a través de la instauració de la por a ser violada i la culpabilització de les dones respecte a les emocions, actituds, plaers i activitats (BARJOLA, 2018).

⁸ Consultar Col·lectiu Punt 6: <http://www.punt6.org/2017/11/20/aclaraciones-metodologicas-marchas-exploratorias-y-recorridos-de-reconocimiento/>

⁹ (OBSERVATORIO NOCTAMBUL@S, 2018, p. 12)

2 PROTOCOL D'ACTUACIÓ

- > Introducció
- > Principis del Protocol
- > Adhesió de les entitats
- > Festes on s'ha d'implementar
- > Actors, rols i responsabilitats
- > Prevenció i sensibilització
- > Detecció
- > Actuació i Atenció
- > Recuperació i Reparació
- > Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques
- > Grup de Seguiment i Avaluació

2.1 Introducció

Aquest capítol explica **com s'haurà de dur a terme** el Protocol de les Borges Blanques. Està estructurat per apartats segons les condicions i eixos acordats per facilitar una implementació de qualitat i efectiva. A continuació els acords adoptats:

- > Hi ha **principis** comuns que regeixen el Protocol.
- > Es defineixen uns criteris d'**adhesió voluntària** de les entitats que en formin part amb l'acceptació d'uns compromisos mínims de difusió, col·laboració i corresponsabilitat. També es crea la figura d'**Agent de Prevenció del Protocol**, que seran persones voluntàries de les mateixes entitats que hauran de rebre una formació de capacitació.
- > S'implementarà a les Festes que proposi la Grup de Seguiment segons **criteris d'importància**, nombre aproximat de persones **participants** i **recursos** destinats.
- > Es defineixen els principals **actors¹⁰** i **agents¹¹ socials implicats**, els rols que han d'adoptar, les responsabilitats i com s'han de coordinar.
- > Està emparat per la *Llei (5/2008) del dret de les dones a erradicar la violència masclista*: prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació¹².
- > S'incorpora una **mirada LGTBI** amb la informació necessària sobre les situacions, casos que es poden donar i on es poden derivar. Està emparada amb la *Llei (11/2014) per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals* i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia¹³.
- > Es complementa i coordina amb el **Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci** de la Generalitat de Catalunya¹⁴.
- > Hi ha un **circuit específic** i adaptat per atendre les situacions que es puguin produir durant les festes amb els serveis on es poden derivar els casos, de forma integrada al **Protocol d'actuació i circuit d'intervenció en situacions de violència masclista de la ciutat de Les Borges Blanques** i serveis específics que l'articulen.

El Protocol està estructurat segons els eixos estratègics marcats per la Llei del dret de les dones a erradicar la violència masclista: prevenció i sensibilització, detecció, atenció, recuperació i reparació

Es complementa i coordina amb el Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya

S'estableix un grup de treball, coordinació, seguiment i avaluació sobre el Protocol que serà l'anomenat Grup de Seguiment

¹⁰ **Actors socials**: subjectes, grups d'individus o entitats que assumeixen rols, la representació de determinats interessos i que treballen per aconseguir determinats objectius. Els actors socials són subjectes actius que incideixen a la comunitat en la que intervenen. Les seves accions tenen significats i porten valors.

¹¹ **Agents socials**: institucions, grups, associacions i organitzacions que directa o indirectament contribueixen al processos de socialització. Per exemple, la família, l'escola, els grups d'iguals, els mitjans de comunicació, l'estat, etc. són agents de socialització.

¹² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009).

¹³ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2016).

¹⁴ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019).

- > S'estableix un **grup de treball**, coordinació, seguiment i avaluació sobre el Protocol que serà l'anomenat **Grup de Seguiment** del Protocol.

2.2 Principis del Protocol

1 ESPAI DE LLIBERTAT

La festa ha de ser un espai de gaudi, de compartir i de promoció del respecte. Ha de garantir els drets i les llibertats de totes les persones que en formen part.

La festa ha de ser un espai de gaudi, de compartir i de promoció del respecte

2 CORRESPONSABILITAT

Totes les persones que participen a la festa són agents actius en pro de la llibertat i poden fer quelcom davant les diferents situacions d'agressions que es puguin produir. Promou el suport mutu i la solidaritat.

Totes les persones que participen a la festa són agents actius en pro de la llibertat

3 ATENCIÓ PRIORITÀRIA

A les persones que pateixen les agressions, en especial a dones i persones LGTBI.

4 REBUIG DE LES AGRESSIONS

Ha de ser ferm, contundent i de resposta comunitària sobre totes les diferents formes d'agressions masclistes, sexuals i lgtbifòbiques.

La responsabilitat sempre és de la persona que ha comès l'agressió

5 SENSIBILITAT, CURA I BONA TRACTE

Totes les accions s'han d'entendre des d'una mirada que les violències de gènere són un problema sistèmic i molt greu a la nostra societat. No són fets puntuals. Cal tenir empatia cap a les persones que pateixen agressions, fomentar la cura i el bon tracte cap a elles.

Les accions s'han d'entendre des d'una mirada que les violències de gènere són un problema sistèmic

6 NO CULPABILITZAR A LES PERSONES QUE PATEIXEN LES AGRESSIONS

La responsabilitat sempre és de la persona que ha comès l'agressió. Res justifica una agressió.

7 CONFIDENCIALITAT

S'ha de garantir el dret a la privacitat i el dret a la protecció de les dades personals que es tinguin coneixement en virtut dels fets.

S'ha de garantir el dret a la privacitat i el dret a la protecció de les dades

8 PUBLICITAT

Els actors que intervinguin en l'aplicació del Protocol, han d'explicar l'existència del mateix, dels espais, les campanyes i els mitjans disponible que ofereix aquest recurs tècnic.

2.3 Adhesió d'entitats al Protocol

Les entitats que vulguin fer activitats festives a l'espai públic de Les Borges Blanques se'ls ofereix la possibilitat d'adherir-se de forma voluntària al Protocol. L'adhesió al mateix, implicarà les següents **accions**:

- > Firma del **manifest** unitari "Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques".
- > Rebre la **formació**, com a mínim per part d'una persona representant de l'entitat, sobre la implementació del Protocol.
- > Definir una persona com **referent de l'entitat** en matèria del Protocol que tindrà la responsabilitat d'informar a la resta de persones de l'entitat i de coordinar-se amb la Regidoria per rebre tots els materials i comunicacions corresponents. És obligatori que aquesta persona hagi assistit a la formació sobre el Protocol.
- > Compromís com entitat de dissenyar una **programació** de festes amb perspectiva de gènere dintre de les possibilitats.
- > Compromís com entitat de combatre i rebutjar aquells **comportaments i actitud masclistes** i lgtbifòbiques.
- > Utilitzar durant les festes el **paquet de sensibilització** que es facilitarà des de la Regidoria de Joventut i Esports.

L'adhesió al Protocol és voluntària i implica un seguit d'accions a implementar per part de les entitats

L'Ajuntament oferirà accions formatives per a les entitats adherides: cartera de formacions i capacitació d'Agents de Prevenció del Protocol

Accions complementàries

Les entitats adherides, podran inscriure's a les següents accions formatives que oferirà l'Ajuntament:

- > Cartera de **formacions** sobre prevenció de violències sexuals i elaboració de **protocols comunitaris** per entitats.
- > Capacitació com agents d'**Agents de Prevenció del Protocol**.

2.4 Festes on s’ha d’implementar el Protocol

A continuació es relaciona el **l·listat de festes** de Les Borges Blanques on s’ha d’implementar el Protocol i el **grau d’implementació** en funció de les accions que s’hauran de dur terme en cada cas. Aquestes estan desenvolupades en els següents apartats del present document.

La **Grup de Seguiment** podrà definir millores en les accions que es poden implementar a altres festes que no siguin les que a continuació estan definides.

NIVELLS D’IMPLEMENTACIÓ DEL PROTOCOL		
Grau	Accions a dur a terme	Festa
Alt	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa. > Lectura manifest. > Punt Lila, espai tranquil, parelles itinerants, recull de dades. > Paquet de sensibilització per entitats. > Adhesió de les entitats participants. > Formació representants entitats. > Disseny programació amb perspectiva de gènere. > Disseny espais amb perspectiva de gènere. > Requisits contractació. > Reunions de coordinació prèvies i posteriors. > Referent Tècnica del Protocol in situ. > Referent de Seguretat del Protocol in situ. 	<ul style="list-style-type: none"> > Festa Major
Mitjà	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa. > Lectura manifest. > Paquet de sensibilització per entitats. > Adhesió de les entitats participants. > Requisits contractació. 	<ul style="list-style-type: none"> > Fira de l’Oli > Carnaval
Baix	<ul style="list-style-type: none"> > Campanya comunicativa. > Paquet de sensibilització per entitats. > Adhesió de les entitats participants. 	<ul style="list-style-type: none"> > Sant Joan > Cap d’Any > Festa del jovent

2.5 Actors, rols i responsabilitats

Els **actors** que poden interactuar durant la festa i els **rols** a desenvolupar per implementar el Protocol, són els següents:

ACTORS DEL PROTOCOL		
Actor	Rols	Responsabilitats
Ajuntament de les Borges Blanques	Liderar la implementació del Protocol.	Garantir la implementació del Protocol i de les accions a dur a terme definides pel mateix com, per exemple, la Campanya comunicativa, la Grup de Seguiment, la Tècnica Referent del Protocol, les formacions mínimes, etc. Donar compte a l'equip de govern dels acords , la planificació de les accions i la implementació de les mateixes que s'han d'anar realitzant en el marc del Protocol.
Referent tècnica del Protocol ¹⁵	Representant tècnica de l'Ajuntament encarregada de dur a terme la coordinació entre entitats i administració i la implementació dels acords adoptats al Protocol. Liderar el Grup de Seguiment.	Garantir el bon funcionament tècnic de les accions i activitats del protocol, sobretot les de coordinació amb les entitats de festes populars.
Entitats organitzadores	Participen activament a l'organització i implementació de les festes. Com a mínim una persona de l'entitat haurà d'haver rebut una formació sobre el Protocol.	Promoure la corresponsabilitat entre les persones que organitzen les festes. Ampliar la percepció i la sensibilitat per detectar i avisar .
Agents de Prevenció de les entitats	Personal voluntari de les entitats que fa d'Agent de Prevenció de violències sexuals i lgtbifòbiques durant les festes. Suport a l'equip de professional del Punt Lila i Arc Iris. Tasques de sensibilització, detecció, coordinació i derivació. Haurà rebut una formació de capacitació per poder desenvolupar aquest rol.	Estar capacitat com a Agent de Prevenció. Conèixer, facilitar i promoure el bon funcionament del Protocol, coordinar-se amb la resta de figures, estar en bones condicions quan està activat.
Seguretat i emergències	Serveis de Policia Local , Mossos d'Esquadra o Emergències Sanitàries. Serveis de Seguretat privada.	Garantir la seguretat de totes les persones que participen a els festes i atendre els casos i les situacions que se'ls requereixi. Han de saber de l'existència del Protocol i de com implementar-lo conjuntament amb la resta d'actors.
Personal contractat	Desenvolupar les tasques que siguin motiu de la seva contractació sense promoure actituds ni comportaments masclistes i lgtbifòbics.	Estar informat i conèixer les obligacions del Protocol. Detectar i saber on avisar .
Població en general	Participa activament o passivament a la festa. A través de la campanya de sensibilització , s'emplaça a totes les persones de la societat en general que promoguin un espai festiu de llibertat i en contra de les agressions sexistes.	Es demana ajuda per detectar situacions, informar-ne i oferir suport a la intervenció seguint els passos del Protocol.

¹⁵ A l'apartat "Grup de Seguiment" hi ha les funcions més especificades.

2.6 Punt Lila i Arc Iris

Descripció

El **Punt Lila i Arc Iris** és un **dispositiu de suport** en aquelles festes on estigui activat i servirà de punt principal de **coordinació** i **centralització** de les intervencions en el marc del Protocol.

És un espai en format "estand" on s'ofereix el servei d'**informació** sobre el Protocol i la campanya, **sensibilització** i **prevenció** de violències sexuals i lgtbifòbiques, **detecció** de casos i situacions, primera **atenció** per a les persones que han patit aquests tipus d'agressions, **recuperació** i **derivació** a altres serveis públics o entitats del territori.

És un dispositiu de suport en format "estand" on s'ofereix *in situ* el servei de prevenció, detecció, atenció, recuperació i derivació en el marc del Protocol

Equip professional

Ha de comptar amb un **equip de professionals** especialitzades i capacitades en atenció a persones que han patit violències masclistes, sexuals i lgtbifòbiques. Cada equip estarà format per un mínim de **4 professionals**: 2 fixes al Punt Lila i 2 itinerants. Són majoritàriament **dones** o en el cas que hi hagi homes estaran sempre en binomi amb una companya dona.

Ha de comptar amb un equip de professionals especialitzades i capacitades en atenció a persones que han patit violències masclistes, sexuals i lgtbifòbiques

Parelles itinerants

Desenvoluparan les mateixes funcions que a l'estand però en **moviment per tot l'espai i entorn festiu** que tinguin marcat segons festa. Estaran en contacte permanent amb l'equip de l'estand i aniran identificades amb el format que decideixi la Grup de Seguiment.

Col·laboració amb Agents de Prevenció de les entitats

El present Protocol contempla la possibilitat que durant l'activació del Punt Lila i Arc Iris, existeixi la figura d'**Agents de Prevenció de les entitats** que donin **suport i ajuda** a l'equip del mateix. Aquestes persones han d'haver rebut una **formació de capacitació** per part de l'Ajuntament de les Borges Blanques per desenvolupar tasques de publicitat i coordinació amb les entitats que organitzen festes, detecció, derivació i suport a les intervencions de l'equip del Punt Lila i Arc iris. Aniran identificades amb el format que decideixi la Grup de Seguiment.

El present Protocol contempla la possibilitat que durant l'activació del Punt Lila i Arc Iris, existeixi la figura d'Agents de Prevenció de les entitats que donin suport i ajuda a l'equip del mateix

Implementació

La **Grup de Seguiment** en concretarà els criteris d'implementació, atenent a poder oferir un servei de qualitat i coordinat amb els altres serveis durant les festes. Es tindran en compte les **franges horàries** on més casos i situacions es poden donar, la relació amb la **programació** de les activitats, la **ubicació**, la **bona visibilitat** i la **senyalització** de l'estand.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

La Regidoria de Feminismes i LGTBQ+ en pressupostarà i planificarà la implementació segons les festes marcades pel present protocol.

Funcions

Les **funcions** a desenvolupar per l'equip del Punt Lila i Arc Iris son les següents:

- > **Publicitat** del Protocol.
- > **Coordinació** amb els altres serveis activats durant festes (sobretot seguretat i salut) i amb la referent del Protocol durant festes.
- > **Sensibilització** sobre prevenció de violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius.
- > **Detecció** de casos i situacions.
- > Primera **actuació** mediadora amb possibles persones agressores.
- > **Atenció** a les persones agredides.
- > **Recuperació** de persones agredides.
- > **Derivació** de casos detectats.
- > **Registre** de casos i situacions detectades.

El Grup de Seguiment en concretarà els criteris d'implementació, atenent a poder oferir un servei de qualitat i coordinat amb els altres serveis durant les festes

Disseny de l'estand

L'espai de estarà format per dues zones diferenciades i connectades que permetin realitzar l'acompanyament professional especialitzat en les dues funcions dirigides al públic assistent:

- > **Punt Lila**, una zona oberta i visible, on s'ofereix el servei d'informació i sensibilització al públic general.
- > **Espai Tranquil** (annex al Punt Lila), una zona reservada, on s'ofereix el servei d'atenció a les persones agredides garantint la intimitat i confidencialitat. Aquest serà un espai de descans i atenció individualitzada per a la persona agredida.

L'Espai Tranquil (annex al Punt Lila), és una zona reservada, on s'ofereix el servei d'atenció a les persones agredides garantint la intimitat i confidencialitat.

Coordinació

El personal del Punt Lila estarà en **comunicació directa** amb la persona responsable de **seguretat** i/o amb la **Referent** de Protocol per activar el circuit en cas de necessitat.

Si és possible, alguna de les professionals haurà de formar part de les **reunions** de coordinació prèvies i posteriors a l'inic de les festes.

El personal del Punt Lila estarà en comunicació directa amb la persona responsable de seguretat i/o amb la Referent de Protocol per activar el circuit en cas de necessitat.

Recomanacions per al correcte funcionament del dispositiu

- > Bona indicació de la **localització** del Punt Lila i Arc Iris als mapes i fulletons informatius de l'esdeveniment.
- > Assegurar-se sobretot que el personal professional de seguretat i emergències mèdiques activats als mateixos moments que el Punt Lila i Arc

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- Iris, tinguin el **coneixement** sobre les **funcions, ubicació i horaris** del mateix.
- > Disposar a l'Espai Tranquil de cadires, mantes, aigües, fruita i/o caramels i mocadors de paper per oferir a les persones ateses en cas d'agressió sexual.
  - > Demanar que l'equip del Punt Lila i Arc Iris parli **anglès** per poder atendre casos de persones que no entenguin els idiomes oficials i per oferir suport al personal de seguretat en casos amb dones.
  - > **Situar** els serveis **d'emergències mèdiques i professionals de seguretat** a prop, però no just al costat del Punt Lila i Arc Iris, per facilitar l'atenció coordinada en cas de necessitat.
  - > Comptar amb agents de la GU que es presentin a l'equip del Punt Lila i Arc Iris, que es passin pel punt sovint, però que no s'hi quedin molta estona. Si es creu necessari que hi hagi agents de la GU *in situ* durant un llarg espai de temps, es recomana que aquests siguin **agents no uniformats**.

2.7 Prevenció i Sensibilització

Prevenció és el conjunt d'accions encaminades a **evitar o reduir** la incidència de la problemàtica de la **violència masclista** per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a **sensibilitzar la ciutadania**, especialment les dones, en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable¹⁶.

Sensibilització és el conjunt d'accions **pedagògiques i comunicatives** encaminades a generar canvis i **modificacions en l'imaginari social** que permetin avançar cap a l'erradicació de la violència masclista¹⁷.

El conjunt d'accions encaminades a la prevenció i a la sensibilització i que estan desenvolupades en el present apartat són les següents:

- > Campanya Comunicativa i Manifest del Protocol.
- > Accions formatives.
- > Espais de festa.
- > Principis bàsics de programacions de festes.
- > Reunions de coordinació prèvies i posteriors.

2.7.1 Campanya Comunicativa i Manifest

El Protocol té una **Campanya comunicativa pròpia** realitzada des de l'Ajuntament de les Borges Blanques i que ha estat elaborada conjuntament amb el Grup Motor i la Comissió Participativa durant el procés d'elaboració.

La campanya consta dels següents recursos:

Campanyes de suport

↪ *La prevenció de la violència masclista a l'oci nocturn*. Recull de campanyes de la Generalitat Catalunya¹⁸.

¹⁶ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

¹⁷ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 32)

¹⁸ (AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA, 2017)

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > Ús de la **imatge corporativa** ja existent.
- > Ús d'un **eslògan** de campanya amb un missatge principal ja existent i el disseny de **missatges específics** en funció de temàtiques o espai de festa.
- > Difusió del **manifest** per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques.
- > Difusió d'un **fulletó informatiu resum** (díptic, tríptic, etc.) sobre el Protocol, els passos a seguir i el Circuit.
- > **Impressió del Protocol** amb un format més divulgatiu.
- > Altres **materials de suport** que decideixi elaborar la Grup de Seguiment (cartells, lones, gots, polseres, banderoles, bosses, samarretes, etc.)

La **Grup de Seguiment** del Protocol serà l'encarregat de decidir els recursos i materials que s'utilitzaran a cada festa on s'implementi el Protocol.

- 👉 "El sexismo también sale de fiesta" i #EsViolenciaSexual de l'Observatori Noctàmbul@s.
- 👉 "Jo miro la Festa amb respecte, i tu?" del Consell Comarcal del Garraf.
- 👉 "Respecta'm" de l'Ajuntament de Les Borges Blanques.
- 👉 "Por unas fiestas libres de agresiones sexistas" de l'Ajuntament de Pamplona.
- 👉 "Cortando con la violencia sexual" de la Federación de Mujeres Progresistas.

Missatges de campanya

Els missatges que es defineixen a continuació son una **orientació** per la millora i el disseny de la Campanya. Poden ser modificats en funció del criteris tècnics i polítics que cregui convenient la Regidoria responsable.

S'utilitza el **missatge central** de "**A les Borges, cap agressió sexista**" amb recorregut i visibilitat a Les Borges Blanques, proposant que una de les potes estigui dedicada explícitament a missatge sobre prevenció de violències sexuals als espais festius i relacionats amb el Protocol. S'entén així, que el marc general de la campanya és la **prevenció de les conductes sexistes a les Borges Blanques** i que una de les temàtiques és l'**abordatge de les violències sexuals els espais festius**. Dins d'aquesta temàtica, es defineixen un seguit de missatges que han estat escollits en funció dels resultats de la Diagnosi i de les propostes sorgides als grups de treball del Protocol.

MISSATGE CENTRAL DE CAMPANYA		
Posició del missatges	Descripció	Llocs on s'han de posar
Complementari superior	Prevenció de conductes sexistes a Les Borges Blanques	Cartellera principal
CENTRAL	A LES BORGES, CAP AGRESSIÓ SEXISTA	
Complementari inferior	Volem gaudir de la festa. Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h +	
Justificació no visual	Èmfasi en la prevenció i en el sexismo en general. Promoció d'un valor educatiu majoritàriament acceptat que interpel·la a tothom. Voluntat del municipi de promoure espais lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques. Contactes per demanar suport	

MISSATGE ESPECÍFIC 1

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Posició del missatge	Descripció	Llocs on s'han de posar
Complementari superior	Que et passis amb el beure no és excusa	Gots reutilitzables. Barres.
CENTRAL	L'ALCOHOL MAI NO JUSTIFICA UNA AGRESSIÓ	+ Espais definits per la
Complementari inferior	Volem gaudir de la festa.	Grup de Seguiment i
Informació de suport	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	Referent del Protocol.
Justificació no visual	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h.	
	Trencar la justificació de les agressions a través de l'alcohol. Explicar que quan es produeix una agressió, segons l'imaginari masclista, el consum d'alcohol actua com a atenuant cap a l'home agressor i com agreujant cap a la dona agredida.	

MISSATGE ESPECÍFIC 2

Complementari superior	La radical idea que sosté que les dones són persones i no objectes sexuals	Barres. + Espais definits per la
CENTRAL	NO M'INTERESSA LA TEVA OPINIÓ SOBRE EL MEU COS	Grup de Seguiment i
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	Referent del Protocol.
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Denunciar els comportaments masclistes normalitzats cap a noies de la barra. Èmfasi en les tipologies d'agressions més normalitzades. Relacionar una frase històrica del feminisme per reforçar la idea de la problemàtica sobre la sexualització i objectivació del cos de les dones.	

MISSATGE ESPECÍFIC 3

Complementari superior	Li atraus? Mostra entusiasme? És continuat? Et poses al seu lloc? T'ho ha dit verbalment?	+ Espais definits per la
CENTRAL	NOMÉS SÍ ÉS SÍ	Grup de Seguiment i
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	Referent del Protocol.
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Centrar la mirada aprendre a entendre el desig de l'altra persona i no tan en esperar el consentiment. Promoure la visió d'un consentiment afirmatiu i actiu.	

MISSATGE ESPECÍFIC 4

Complementari superior	Suport mutu davant les agressions masclistes. Demana ajuda al Punt Lila, a les entitats que organitzen la festa o a serveis de seguretat	+ Espais definits per la
CENTRAL	TRENCA EL SILENCI, NO SIGUIS CÒMPLICE	Grup de Seguiment i
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	Referent del Protocol.
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Informar sobre els recursos d'atenció el protocol. Posar èmfasi en els diferents tipus d'agressions. No obligar a demanar ajuda sinó oferir-ne la possibilitat. Promoure la solidaritat, l'acció i els suport entre persones.	

MISSATGE ESPECÍFIC 5

Complementari superior	Vivim la festa sense agressions	+ Espais definits per la
CENTRAL	DE TORNADA A CASA NO VULL SER VALENTA, VULL SER LLIURE	Grup de Seguiment i
		Referent del Protocol.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Complementari inferior	Volem gaudir de la festa. Per unes festes on ens movem en llibertat	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Crítica a la limitació de la llibertat de les dones en els desplaçaments i espais públics. Trencar amb la mirada de voler dones fortes i valentes i promoure espais de llibertat.	

MISSATGE ESPECÍFIC 6

Complementari superior	T'ha demanat la teva opinió sobre el seu cos? T'ha dit que no i insisteixes? T'apropes massa a algú sense el seu permís? L'estàs mirant tota l'estona encara que no hagi rebut interès?	+ Espais definits per la Grup de Seguiment i Referent del Protocol.
CENTRAL	MOLESTAR I FER EL BAVÓS NO ÉS LLIGAR, ES AGREDIR	
Complementari inferior	Volem gaudir la festa. Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Denúncia dels comportaments masclistes més normalitzats com a falses formes de lligar. Interpel·lar als homes que pensen que aquests rituals formen part de conductes per lligar i en canvi són agressions.	

MISSATGE ESPECÍFIC 7

Complementari superior	La lgtbifòbia no fa gràcia	+ Espais definits per la Grup de Seguiment i Referent del Protocol.
CENTRAL	LA DIVERSITAT DE PREFERÈNCIES SEXUALS ÉS BENVINGUDA EN AQUESTA FESTA	
Complementari inferior	Volem gaudir de la festa. Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Missatge en positiu per incloure a les persones LGTBI a la festa. Denúncia de l'humor amb finalitzats homofòbiques.	

MISSATGE ESPECÍFIC 8

Complementari superior	El masclisme i la lgtbifòbia no fan gràcia	+ Espais definits per la Grup de Seguiment i Referent del Protocol.
CENTRAL	SI FAN BROMES AMB LA VIOLÈNCIA, NO ELS RIGUIS LES GRÀCIES	
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Visibilitzar i denunciar l'ús de violències més normalitzades com les bromes masclistes o per causa lgtbifòbica. Promoure un posicionament actiu en contra d'aquest tipus de comentaris,	

MISSATGE ESPECÍFIC 9

Complementari superior	Suport mutu davant les agressions masclistes. Demana ajuda al Punt Lila, a les entitats que organitzen la festa o als serveis de seguretat	+ Espais definits per la Grup de Seguiment i Referent del Protocol.
CENTRAL	EL TEU SILENCI ET FA COMPLICE. ACTUA!	
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Justificació no visual	Explicar que el fet de no actuar no és neutral. Cal defensar un posicionament de rebuig ferm i contundent en contra de les violències sexuals. Animar a fer alguna cosa enfront les violències i explicar que existeixen recursos de suport per denunciar-ho. Promoure la solidaritat i l'ajuda mútua entre persones.	
MISSATGE ESPECÍFIC 10		
Complementari superior	Suport mutu davant les agressions masclistes. Demana ajuda al Punt Lila, a les entitats que organitzen la festa o als serveis de seguretat.	+ Espais definits per la Grup de Seguiment i Referent del Protocol.
CENTRAL	SI ET VAS SENTIR AGREDIDA, ÉS QUE VA SER UNA AGRESSIÓ	
Complementari inferior	Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	
Informació de suport	900 900 120. Contra la violència masclista. Atenció 24h	
Justificació no visual	Fomentar la credibilitat de les dones quan denuncien agressions. Promoure la sororitat entre dones. Explicar que es pot demanar ajuda als diferents recursos.	

Manifest del Protocol

El manifest del Protocol s'haurà de llegir o difondre en el marc de les festes populars on la Grup de Seguiment hagi acordat fer-ho. Les entitats adherides al Protocol hauran de firmar el manifest.

A l'Annex del Protocol hi ha el manifest unitari que ha acceptat l'Ajuntament de Les Borges Blanques.

2.7.2 Formacions

El Protocol contempla una **mínima formació** prèvia a les festes que són obligatòries i unes formacions que seran complementaries. El **Grup de Seguiment** proposarà cada any, en funció de les necessitats i dels recursos, la freqüència i destinataris de les mateixes, és a dir, si s'han de fer cada any, cada dos, etc. També podrà ampliar o millorar les formacions obligatòries i la cartera de formacions complementaries en funció de les necessitats i els recursos disponibles.

La **Referent Tècnica del Protocol** serà l'encarregada d'informar, coordinar i planificar les accions formatives obligatòries i les complementaries.

Les **accions formatives** tenen uns **objectius comuns** que s'haurien d'assolir en cada una de les formacions i uns **específics** segons el perfil de **persones destinatàries**. A continuació els objectius comuns:

- > Entendre els principis bàsics de la perspectiva de gènere i de la transversalitat en polítiques públiques.
- > Identificar els principals mites i mandats masclistes relacionats amb les violències sexuals.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > Visibilitzar les principals formes de violències sexuals que es poden donar en espais i entorns festius.
- > Detectar situacions i casos de violències sexuals i lgtbifòbiques.
- > Conèixer el Protocol, els principis i el circuit d'actuació.

FORMACIONS OBLIGATÒRIES EN EL MARC DEL PROTOCOL		
Destinatàries	Durada mínima	Objectius específics
Representants entitats adherides al Protocol	2h	<ul style="list-style-type: none"> > Entendre els principis sobre programació amb perspectiva de gènere. > Visibilitzar comportaments, rols i actituds masculistes.
Agents de Prevenció del Protocol	4h	<ul style="list-style-type: none"> > Aprendre els principis bàsics d'atenció. > Conèixer les entitats que organitzen festes al territori. > Derivar adequadament segons els casos i situacions detectades. > Difondre i explicar el Protocol i el circuit.
Guardia Urbana i Seguretat	4h	<ul style="list-style-type: none"> > Incorporar la mirada de gènere per atendre els casos detectats. > Aprendre els protocols específics de la GU en el marc de Protocol. > Conèixer el Protocol de seguretat del Departament d'interior.
Personal Ajuntament	4h	<ul style="list-style-type: none"> > Conèixer la Diagnosi del Protocol. > Aprofundir en el marc teòric, normatiu i en la importància de la transversalitat en les polítiques públiques.
Personal urbanisme i mobilitat	4h	<ul style="list-style-type: none"> > Conèixer la Diagnosi del Protocol. > Entendre i saber aplicar la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'urbanisme i la mobilitat.
Personal Cultura	4h	<ul style="list-style-type: none"> > Conèixer la Diagnosi del Protocol. > Entendre i saber aplicar la perspectiva de gènere en l'àmbit de la cultura i de la programació.
Equip Punt Lila i Arc Iris	2h	<ul style="list-style-type: none"> > Conèixer les especificitats del Protocol de Les Borges Blanques i dels circuits de violència. > Conèixer les principals entitats que organitzen i foment part de les festes on s'activarà el Punt Lila i Arc Iris. > Conèixer la programació de festes i les activitats que es duran a terme. > Acordar els criteris de col·laboració i coordinació amb les resta d'agent relacionats amb el protocols, sobretot els agents de prevenció del protocol, seguretat, emergències i la Referent tècnica del Protocol.

La cartera d'**accions formatives subvencionades** estarà destinada a les **entitats** que estiguin adherides al Protocol. La durada mínima de cada formació serà de 2h, però es promourà que siguin més llargues en funció de les necessitats i els recursos. A continuació el **llistat de temàtiques** que s'oferiran:

- > Aproximació a les violències sexuals en espais d'oci.
- > Perspectiva de gènere en l'àmbit de la cultura i programació.
- > Estratègies d'actuació comunitàries per combatre el sexisme a les entitats: protocols d'actuació.
- > Autodefensa feminista en espais d'oci.
- > Diversitat LGTBIQ+ en espais d'oci.
- > Desconstrucció de la masculinitat en espais d'oci.

2.7.3 Espais i entorns de festa

El disseny de la programació de festes, la distribució d'activitats, d'espais i entorns festius i de les seves configuracions, haurà de procurar definir-se segons uns mínims criteris de perspectiva de gènere i de **prevenció de les violències sexuals**.

La premissa principal és cal tenir present la **mirada de les dones** i de les **persones LGTBI**. És important posar èmfasi en les **percepcions d'inseguretat** i de **llibertat** d'aquestes persones en aquest espais. Identificar quins són els espais i elements relacionats a cada festa i que generen més por a les dones i persones LGTBI i quins són els que transmeten més sensació de comoditat i llibertat ajudarà a entendre'ls i a definir-los.

Arran de la Diagnosi elaborada en el marc del protocol, cal tenir present els següents aspectes sobre disseny dels espais:

- > **Ubicació** clara, senyalitzada i informada del **Punt Lila i Arc Iris**.
- > Definir **espais d'entrada de casos** en els moments on no estigui activat el Punt Lila i Arc Iris. Ha de ser un punt on les entitats i els Agents de Prevenció d'entitats en el cas que n'hi hagi, sàpiguen on derivar a les persones que vulguin demanar suport en el marc del Protocol. En aquest punt haurà de ser-hi la persona que hagi assistit a la formació de l'Ajuntament i/o els Agents de Prevenció.
- > Especial atenció a la **ubicació del lavabos**. Acostumen a ser punts calents on es relaten moltes situacions de violències sexuals.
- > Tenir en compte la **mobilitat entre espais de festa**, amb els trajectes més habitual de tornada a casa i quines accions puntuals es poden desenvolupar.

El **Grup de Seguiment** serà la responsable de valorar i proposar la configuració d'aquests espais, les accions a implementar i aportar les millores dels que cregui necessàries.

El disseny de la programació d'espais i entorns festius haurà de procurar definir-se segons uns mínims criteris de perspectiva de gènere i de prevenció de les violències sexuals

Per aprofundir:

- ① Informe sobre la Marxa Exploratori en el marc del procés d'elaboració del present Protocol.
- ① Col·lectiu Punt 6, cooperativa d'urbanistes, geògrafes i sociòlogues amb perspectiva de gènere: www.punt6.org

2.7.4 Programació

La programació de les festes, tan pel disseny com per les activitats, ha de incorporar la perspectiva de gènere en la mesura de les possibilitats.

El **personal de l'Ajuntament de Les Borges Blanques** encarregat de la programació de festes, ha de rebre la **formació i/o l'assessorament** corresponent per incorporar la perspectiva de gènere en el disseny de la programació.

Les entitats que organitzen festes i que estan adherides al protocol, han de tenir en compte els següents **principis bàsics de programació**:

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > Promoure la presència de dones i persones LGTBI en el **disseny de la programació**.
- > Promoure **continguts amb perspectiva de gènere** o que no fomentin missatges masclistes.
- > Promoure la **diversitat d'activitats i espais per a tots els públics**. Especial èmfasi en pensar activitats per i amb criatures, infants i gent gran. Posar facilitats perquè les activitats tinguin espais per a aquestes persones o activitats per aquestes franges d'edat. La diversificació dels usos i funcions en mateixos espais també ajuda a una millor percepció de llibertat i seguretat.
- > Promoure a **dones i a persones LGTBI** en les **activitats programades**. Ja sigui a través de la contractació d'artistes i espectacles, fins a programar activitats dirigides per aquestes persones. També tenir en compte la paritat en el personal contractat per festes.
- > Promoure el **trencament dels rols estereotipats de gènere** en les pròpies activitats de festes populars i en les tasques a realitzar durant les festes. Cal tenir en compte que moltes de les tradicions culturals tenen un arrel clarament androcèntrica i masclista. Adaptar-les a una realitat en pro de l'equitat no està barallat en seguir-les fent.

Per aprofundir:

- ① A l'Annex del Protocol, Materials de suport, hi ha un recull de recursos disponibles per internet.

2.7.5 Reunions prèvies i posteriors

A les festes on es marqui un grau d'implementació alt (apartat 2.4) haurà d'haver-hi una **reunió de preparació** amb el recordatori de seguretat i coordinació corresponents. Les persones que hauran d'assistir a aquesta reunió prèvia i posterior (per exemple, regidores/rs d'escenari, serveis de seguretat, serveis d'emergències, equip del Punt Lila i Arc Iris, etc.) estaran definides pel **Grup de Seguiment** segons la festa on s'implementi el Protocol. En aquestes reunions haurà d'haver-hi un **recordatori dels següents punts**:

- > Informació i existència del Protocol.
- > Com s'ha de implementar durant la festa: prevenció, detecció, atenció, derivació i recuperació.
- > Rols i responsabilitats de cada actor durant la festa.
- > Recordatori dels principis d'actuació del Protocol.
- > Recordatori de les situacions de violències sexuals més habituals en espais festius i com detectar-les.
- > Com coordinar-se. Com i a qui avisar, quins serveis i espais disposa la festa, quins són els recursos i contactes per informar, atendre i derivar.

A les festes on es marqui el grau d'implementació alt haurà d'haver-hi una reunió de preparació prèvia i una posterior

Un cop acabada la jornada, haurà d'haver-hi una **trobada posterior de valoració**:

- > S'han detectat casos durant la festa?

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > Com s'ha actuat?
- > Quines problemàtiques s'han detectat i quines aspectes han funcionat bé?
- > Què es podria millorar?
- > Traspasar tota la informació a la persona Referent del Protocol.

2.8 Detecció

***Detecció** és la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin **identificar i fer visible** la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també **conèixer les situacions** en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat¹⁹.*

En aquest sentit, el Protocol és una eina per ajudar a conèixer els diferents **tipus de situacions** de violències sexuals que es poden donar als espais de festes i saber intervenir **en la mesura de les possibilitats** de les persones que poden fer-ho.

En segon lloc, cal fomentar que **totes les persones** que interaccionen a la festa són actors que poden **detectar** i denunciar situacions. El **personal que organitza** la festa haurà rebut una **formació específica** per aprendre a identificar les diferents formes de violències sexuals que poden patir les dones i les persones LGTBI en aquest espai.

És important incorporar a la mirada la **sensibilitat per parar atenció** a les dinàmiques que s'estan produint als espais. Una fotografia del moment de la festa, entendre què està passant, quina activitat s'està realitzant, els actors que hi intervenen, les relacions que hi ha entre les persones, etc.

Cal tenir en compte:

- On està passant?
- Qui està patint l'agressió i qui l'està exercint?
- Quina relació hi ha entre aquestes persones?
- En quin estat es troben aquestes persones?

Agressions sexuals i sexistes

En aquest Protocol s'entén l'**agressió** com una **acció violenta que atempta contra la integritat sobretot física i/o psicològica de qualsevol persona**.

Les agressions sexuals o sexistes són un **abús de poder** de les persones que reproduïxen i s'aprofiten principalment de la relació de dominació de l'home sobre la dona i de la relació de dominació de persones sobre les persones que trenquen les **normes estereotipades de sexe, gènere i sexualitat**.

Les **sexuals** són les que fan referència a un abús de poder a través de **limitar la llibertat sexual** i les **sexistes** les que fan referència a **reproduir els estereotips sexistes**.

Una agressió és també quan una persona se sent agredida i, en un context social de relacions masclistes continuades, les dones i persones LGTBI pateixen quotidianament agressions. En aquest sentit, cal remarcar que no s'ha de qüestionar l'agressió a la persona que la pateix i s'ha de tenir clar que **res justifica una agressió**. Totes les persones en aquest marc de relacions de poder poden ser agents agressors.

Per aprofundir:

- A l'Annex del Protocol hi ha un marc teòric més extens.
- *L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. Part 1: marc conceptual sobre les violències sexuals.* Antígona i Creación Positiva²⁰.

¹⁹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

²⁰ (TOLEDO & PINEDA, 2016)

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

La següent part per detectar la situació és entendre quin **tipus d'agressió es pot estar donant**. A continuació tres definicions marcades per la Llei que poden ajudar a endreçar-les posteriorment.

① Col·lectiu Punt 6, cooperativa d'urbanistes, geògrafs i sociòlogues amb perspectiva de gènere.

Violència sexual i abusos sexuals són les que comprèn qualsevol acte de **naturalesa sexual no consentit** per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu²¹.

Agressions sexuals en l'àmbit social o comunitari consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a **arma per a demostrar poder** i abusar-ne²². (...) Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o **la llibertat de les dones**²³.

Assetjament per raó de l'**orientació sexual**, la **identitat de gènere** o l'**expressió de gènere**: qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar **contra la seva dignitat** o la seva integritat **física o psíquica** o de crear-li un entorn intimidador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest²⁴.

En aquest Protocol s'ha decidit estructurar i tipificar els següents tipus d'agressions. Aquesta tipologia és una **proposta de concreció**. Això vol dir que també poden produir-se altres tipus de violències que no estan descrites a continuació i que també se'ls ha de donar resposta.

Tipologies del Protocol de Seguretat del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

El **Protocol de Seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya**, del qual l'Ajuntament de Les Borges Blanques hi està adherit, contempla com a tipologia de violències sexuals un seguit de conductes d'assetjament sexual no previstes al codi penal però constitutives de **d'infracció administrativa**.

Sense configurar una llista tancada, es consideren incloses com a infracció administrativa les següents conductes²⁵:

- > **Exhibicionisme** obscè davant de persones adultes, sempre que no siguin discapacitades necessitades d'especial protecció.
- > **Masturbació** en espai públics o oberts al públic davant de persones adultes, sempre que no siguin discapacitades necessitades d'especial protecció.
- > **Injúria** sexual.
- > **Seguiment** puntual o obscè d'una persona o un grup de persona.

El protocol d'Interior contempla com a tipologia de violències sexuals un seguit de conductes d'assetjament sexual no previstes al codi penal però constitutives de **d'infracció administrativa**

²¹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 34)

²² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 36)

²³ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 37)

²⁴ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2016, p. 16)

²⁵ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019, p. 13)

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > **Captar imatges** de les parts íntimes d'una persona.
- > **Acorralament** amb finalitats sexuals.
- > **Altres conductes** que impliquen vexació sexual.

Agressions sexuals més normalitzades

A continuació un recull sobre algunes de les formes d'agressions sexuals sorgides arran de la Diagnosi del Protocol i que cal prendre especial atenció per la detecció:

TIPUS D'AGRESSIONS I VISIBILITAT DE LA VIOLÈNCIA	
	<p>Mirades sexuades no desitjades i continuades</p> <p>Persona o grup de persones que no para de mirar d'una forma desagradable i constant. Normalment amb una intenció de sexualitzar el cos de l'altre generant incomoditat o per riure-se'n.</p>
	<p>Comentaris sexuals no desitjats o comentaris masculistes, lesbofòbics, gaifòbics i transfòbics</p> <p>Els coneguts popularment com a "piropos" o comentaris que vagin en la direcció de valorar el cos de les dones. També comentaris de mofa o de menyspreu pels comportaments pel fet de ser dona, per lesbofòbia, per gaifòbia o per transfòbia.</p>
	<p>Invasió continuada de l'espai vital</p> <p>Comportament invasiu continuat i voluntari, generant incomoditat a la persona o persones que ho pateixen.</p>
	<p>Tocaments puntuals o continus no desitjats</p> <p>Tocar a una altra persona sense ser desitjat. Encara que sigui un fet puntual també s'ha de tenir en compte.</p>
	<p>Acorralaments</p> <p>Posar impediments perquè una persona es pugui moure lliurement. Pot ser exercit per un persona o per un grup de persones.</p>
	<p>Violació amb intimidació i/o amb violència física</p> <p>Obligar a realitzar una pràctica sexual amb penetració bucal, vaginal o anal. No hi ha desig ni consentiment per part de la persona que la pateix. Pot ser mitjançant altres formes de violència que no només la física: violència psicològica (intimidacions, xantatges, pressions, submissió química,...), violència ambiental, violència econòmica, violència simbòlica, etc.</p>

2.9 Actuació i Atenció

***Atenció** és el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i els procediments perquè pugui resoldre la situació²⁶.*

Aquest apartat és l'eina que explica els **passos a seguir** en els moments on es **detectin** situacions de violències sexuals.

²⁶ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009)

En primer lloc hi ha definit uns **principis bàsics d'actuació** i, en segon lloc, tres **tipologies d'actors** que poden actuar endreçats segons el grau de formació i responsabilitats atribuïdes pel Protocol.

Principis d'actuació

---

1 AVISAR I INFORMAR

Totes les situacions detectades s'han d'avisar i traspasar la informació a un **punt d'entrada de situacions** marcat per la festa. Aquest podrà ser el Punt Lila o el punt d'entrada de casos segons la festa. Haurà d'estar ben clar on s'ha d'avisar. Si a la festa no hi ha aquest dos punts, s'informarà del recursos del Protocol i on es poden dirigir i demanar ajuda²⁷.

2 INFORMACIÓ RIGUROSA

La informació ha d'arribar de primera mà abans de iniciar l'actuació. Cal evitar i tallar rumors. Cal garantir la confidencialitat.

3 NO QÜESTIONAR L'AGRESSIÓ

Es recull la informació i es traspasa sense fer un judici sobre l'agressió. Sobretot en el cas que l'agressió estigui explicada per part de la persona agredida, caldrà tenir cura d'aquest principi.

4 RESPECTAR LA VOLUNTAT DE LA PERSONA AGREDIDA

Es traslladarà tota la informació necessària la persona agredida i es respectarà la seva voluntat. Només en casos de risc de integritat física de la persona agredida es pot actuar sense la seva voluntat i sempre a través dels serveis de seguretat.

5 TREBALL EN EQUIP

Ha d'haver-hi una resposta coordinada i amb equip de totes les situacions detectades i informades. Els diferents actors que hagin rebut formació lideraran l'actuació i la resta de personal ha de donar-los suport.

6 ACTITUD DE CURA AMB LA PERSONA AGREDIDA I FERMA AMB L'AGRESSORA

De bon tracte, suport mutu, respectuosa i d'escolta activa cap a la persona que pateix l'agressió. Actitud ferma, de rebuig, però no violenta, dialogant i assertiva amb la persona que exerceix l'agressió.

Cal destacar:

- ① Aquesta proposta d'actuació pot ser revisada i millorada a través de les avaluacions de la Comissió de Seguiment.

Passos a seguir

---

²⁷ La persona referent de cada entitat que hagi assistit a la formació de l'Ajuntament sobre el protocol ha de garantir que totes les persones de l'organització que participen a la festa sàpiguin a on s'han de derivar els casos.

POBLACIÓ EN GENERAL

👁️ DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

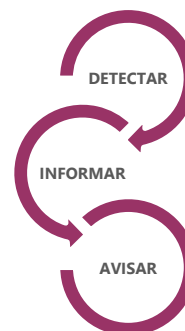
Si es detecta una situació clara d'emergència, es truca a emergències o s'avisar a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

📄 INFORMAR

Si és la persona agredida que demana suport: se li ofereix acompanyament i se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa** i que pot **demanar suport** a través dels contactes que ofereix el circuit.

📣 AVISAR

Sinó es la persona agredida la que demana ajuda: es traspassa la informació del que està passant a qualsevol dels **recursos que ofereix el Protocol** en funció de la festa i del moment: telèfon d'emergències, punt d'entrada de casos, Punt Lila, serveis de seguretat, etc.

AGENTS DE PREVENCIÓ DEL PROTOCOL²⁸

👁️ DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

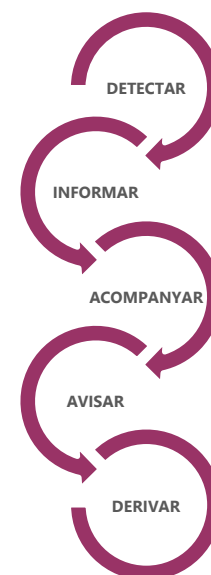
Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avisar a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida.**

📄 INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda i acompanyament** per part de les entitats que organitzen la festa.

👥 ACOMPANYAR

Si la persona vol desplaçar-se fins al Punt Lila i Arc Iris, se l'acompanya. Si la persona no es vol desplaçar, es busca una companya o company perquè es quedi amb ella o ell i l'altra persona va a avisar l'equip del Punt Lila i Arc Iris. **Mai es deixa sola a la persona que ha patit l'agressió.**

Totes les festes han d'haver decidit on es traspassarà la informació sobre situacions que es puguin detectar i traslladar la informació als recursos que disponibles

²⁸ Els Agent de Prevenció del Protocol son persones voluntàries de les entitats que estan adherides al Protocols que han rebut una formació de capacitació per part de l'Ajuntament de Les Borges Blanques.

AVISAR

Passar la informació al **Punt Lila i Arc Iris** o, sinó està activat, a la persona de contacte que hagi facilitat la **Referent Tècnica de l'Ajuntament**. Totes les festes han d'haver decidit on es traspasarà la informació sobre situacions que es puguin detectar i traslladar la informació als recursos disponibles.

DERIVAR

Informar a la persona agredida de les opcions que ofereix el **circuit d'atenció**, suport, derivació i recuperació a les persones que han patit agressions. Traspasar els **recursos** que s'hagin elaborat per la festa (díptic del Protocol, full d'informatiu per persones que hagin patit agressions, resum de recursos d'atenció disponibles, etc.)

EQUIP PUNT LILA I ARC IRIS

DETECTAR

Es detecta qualsevol de les situacions definides al Protocol o les que no estiguin definides i que també puguin ser **agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques**.

Si es detecta una situació d'emergència, es truca a emergències o s'avisava a personal de seguretat. Mai intervenir amb les persones agressores. **Prioritzar la seguretat de la persona agredida**.

INFORMAR

Si la persona agredida és la que demana ajuda: se l'informa que hi ha un **Protocol a la festa**, que pot demanar **ajuda, suport, atenció i acompanyament** per les professionals del Punt Lila.

L'Equip del Punt Lila i Arc Iris pot fer una **primera intervenció amb les persones agressores**²⁹ si valora que **no es posa en risc la seva pròpia seguretat** i sempre davant d'agressions més normalitzades com les mirades sexuals no desitjades i continuades, els comentaris sexuals no desitjats o la invasió continuada de l'espai vital.

Davant detecció de situacions com tocaments puntuals, acorralaments o violacions, si es valora que es vol fer una primera intervenció amb l'Equip del Punt Lila i Arc Iris, **sempre serà amb avís als serveis de seguretat** i acompanyament dels mateixos durant l'actuació.

ATENDRE

Els **Principis** d'atenció a la persona agredida són els següents:

Atenció prioritària a la persona agredida. Cal posar èmfasi en la defensa de la llibertat i de la seguretat de la persona que rep l'agressió. La prioritat és que estigui bé.

²⁹ Cal tenir present que l'Equip del Punt Lila té la formació per atendre aquest tipus de situacions i valorarà la millor opció en funció de les situacions que es puguin donar.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Respecte a les decisions de la persona agredida. Se li traslladarà tota la informació necessària, però respectarà en tot moment la seva voluntat. Si vol confidencialitat, si vol privacitat, si vol explicar-ho tot o només una part, si vol que les persones agressores marxin de l'espai de festa, si no vol que es comuniqui l'agressió, etc.

No centralitzar l'actuació en el procediment penal. Existeixen altres vies per acompanyar aquestes situacions i se li passarà un full informatiu amb els diferents camins que es poden agafar.

S'animarà a la persona agredida a ser atesa l'**Espai Tranquil**. Si la persona agredida no vol desplaçar-s'hi, es buscarà un espai tranquil a prop d'on es trobin.

A l'Espai Tranquil quan arribi la persona agredida **només podran ser-hi amb ella l'Equip Punt Lila i Arc Iris**. S'ha de generar un espai de privacitat, confiança i tranquil·litat.

L'Equip Punt Lila **atendrà amb més profunditat la persona agredida:**

- > Informació sobre el Protocol. Explicar les possibilitats que poden sorgir i que no es farà res que ella no vulgui.
- > Recollir la informació sobre el què ha passat.
- > Recollir informació sobre entorn, situació de la persona i relació amb les persones agressores. Si té amigues o amics, si està sola o sol, si coneix o no a les persones agressores, etc.
- > Recollida de dades essencials, si vol. Sobretot telèfon de contacte i nom.
- > Traslladar tota la informació sobre els **recursos disponibles** del circuit d'atenció i recuperació.

DERIVAR

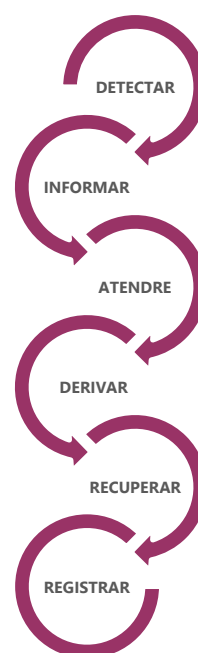
Un cop la persona agredida decideixi què vol fer, se li oferirà suport i **acompanyament en la derivació** que hagi triat si és el cas. L'acompanyament al servei derivat podrà ser amb les persones de l'Equip del Punt Lila i Arc Iris si elles ho decideixen o a través dels serveis que ofereixi el **circuit d'atenció**, suport, derivació i recuperació a les persones que han patit agressions.

RECUPERAR

Si la persona agredida es troba amb les condicions i **vol seguir a la festa**, se l'animarà que ho faci amb el suport de la organització.

Si es dona el cas que **la persona agressora encara està a la festa**, s'explicarà a la persona agredida que la prioritat és que ella pugui seguir a la festa i que es farà un **intervenció amb les persones agressores**. La persona agressora podrà ser expulsades de la festa si així ho decideixen els **serveis de seguretat o policials** conjuntament amb l'organització de la festa i amb l'Equip del Punt Lila i Arc Iris. També es pot oferir un suport a distància sense intervenció amb la persona agressora.

En el cas que es dugui a terme aquesta intervenció, **l'organització es quedarà** amb la persona agredida a l'espai Tranquil mentre l'Equip Punt Lila sortirà a fer la intervenció. A la tornada se li explicarà tot el què ha passat i com ha quedat la situació.

REGISTRAR

Omplir el full de registre amb consentiment si és el cas o el full de registre de situacions detectades.

 És molt important que si hi ha **intervenció amb persona agressora**, els serveis de **seguretat i policials es complementin i coordinin** amb el present Protocol i, concretament in situ, amb les persones de l'Equip del Punt Lila i amb les entitats organitzadores. Tots els actors implicats han de tenir coneixement dels Protocols i traspassar correctament la informació sobre les situacions que es puguin donar per **activar correctament els serveis de seguretat**.³⁰

2.10 Recuperació i Reparació

Recuperació és l'etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda³¹.

L'objectiu d'aquest eix és garantir que si la persona que ha patit l'agressió vol **seguir a la festa**, ho pugui fer amb total comoditat. Es pactarà amb l'Equip del Punt Lila.

També s'ha de verbalitzar l'**actitud de rebuig cap a l'agressió** i cap a les persones agressores per part de l'organització per tal que la persona agredida se senti recolzada, valorada i acompanyada.

Si l'organització de la festa ho creu oportú i ha estat acceptat prèviament amb la persona Referent del Protocol del municipi, es pot oferir a la persona agredida **parar la música de la festa**, en el cas que n'hi hagi i llegir el Manifest per denunciar que s'ha produït una agressió.

L'objectiu d'aquest eix és garantir que si la persona que ha patit l'agressió vol seguir a la festa, ho pugui fer amb total comoditat

Reparació és el conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda³².

Se li explicarà a la persona agredida els **recursos disponibles del circuit**³³. En funció de la gravetat, és important no perdre el contacte d'aquesta persona i, si cal, l'Equip

³⁰ L'Ajuntament Les Borges Blanques s'ha adherit al **Protocol de seguretat de contra les violències sexuals en entorns d'oci de la Generalitat de Catalunya** i, per tant, el present Protocol és d'aplicació conjunta amb els professionals de seguretat: controls d'accés, vigilants de seguretat i Polícies de Catalunya. Aquests serveis hauran de treballar segons els **principis de complementarietat i coordinació** amb el present Protocol municipal i hauran de vetllar per garantir l'adequada col·laboració entre tots els actors serveis i institucions implicats en les activitats d'oci (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2019, p. 43)

³¹ (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

³² (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2009, p. 33)

³³ A l'Annex del Protocol hi ha el llistat de recursos disponibles de derivació i recuperació.

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

Punt Lila i Arc Iris la **trucarà l'endemà** per fer-li els seguiment sobre com es troba i li tornarà a traspasar tota la informació necessària.

També se li traslladarà un **full informatiu** per si es vol denunciar, amb l'explicació de les conseqüències positives i negatives de fer-ho, els perills de la victimització secundària i les recomanacions d'anar en paral·lel amb altres vies no judicials.

COMUNICAT PÚBLIC EN CAS D'AGRESSIÓ GREU

En el cas que la persona agredida vulgui i si és un **cas que es considera de gravetat**, la **Regidoria de Feminismes i LGTBI** valorarà si és necessari que l'Ajuntament faci un **comunicat públic** davant una agressió durant les festes populars i informarà a el **Grup de Seguiment**. Si la Regidoria ho considera oportú, reunirà d'urgència a el Grup de Seguiment del Protocol.

Es valorarà si és necessari que l'Ajuntament faci un comunicat públic davant una agressió durant festes

En aquest sentit, l'Ajuntament disposa d'un **model de comunicat públic** que pot difondre en casos d'agressions a l'apartat de recursos de l'Annex del Protocol.

2.11 Circuit de suport per agressions lgtbifòbiques

Les premisses d'aquest apartat són de suport al circuit marc que ja està contemplat. Quan es detectin situacions **d'agressions a persones per causa de lgtbifòbia**, es seguirà el procediment explicat amb anterioritat i es tindrà en compte també aquest suport explicat a continuació:

Supòsit 1. Insults en contextos de festes.

- ☑ Donar coneixement de l'agressió al Punt Lila/barres/Espai Tranquil. És a dir, que la persona s'adrexi (o si es detecta) i expliqui la situació i, en tot cas, se la protegeixi, d'entrada.
- ☑ Recollir tota la informació (descripció del succés, testimonis, etc) i si la persona ho decideix, **donar coneixement al SAI** corresponent, perquè faci arribar la incidència/denúncia a l'Àrea de la Generalitat de Catalunya per tal de procedir. És molt important que faci una bona descripció, reculli el màxim d'informació i busqui testimonis³⁴.
- ☑ Si no hi ha muntat Punt Lila o la persona Referent del Protocol tampoc hi és, també es poden adreçar a la **Guardia Urbana** en base a **l'Article 11 de la Llei 11/2014** –Deure d'Intervenció-

Quan es detectin situacions d'agressions per causa lgtbifòbica, es seguirà el procediment explicat amb anterioritat i es tindrà en compte també aquest suport

Els professionals a què fa referència l'article 10, si tenen coneixement d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, tenen el deure de comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Als efectes del que

³⁴ http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/lgtbi/denuncies-fets-homofobs/

estableix l'apartat 1, s'ha d'elaborar un Protocol específic d'actuació. El Protocol deure d'Intervenció també subratlla que cal garantir la confidencialitat de les dades de caràcter personal (...)”.

La **Policia** aquí té una doble tasca, protegir a la persona assetjada, ajudar a recollir tota la informació, identificar la persona agressora i, posteriorment, **comunicar-ho al SAI local** (perquè aquest posteriorment ho faci arribar al SAI Central –Generalitat de Catalunya-). O bé, amb tota la documentació recollida presentar-se al SAI local per fer arribar la incidència/denúncia al SAI Central.

Supòsit 2. **Insults, amenaces (delictes d'odi) i agressió física**

- > Ídem supòsit 1.
- > Trucar al 112: Emergències Mossos d'Esquadra o l'OAC de la Comissaria més propera (al·legant Delictes d'Odi). Servei 24h els 365 dies de l'any³⁵.
- > Paral·lelament caldrà tenir un Informe Mèdic d'Agressions: adreçar-se a un Centre d'Urgències i demanar atenció i l'Informe Mèdic corresponent. També ens podem adreçar, en cas de violència verbal, a urgències psiquiàtriques.
- > SAI Local + fer-ho arribar al SAI Central –Generalitat de Catalunya- i que procedeixi.

2.12 Grup de Seguiment i Avaluació

A continuació el aspecte principals a tenir en compte sobre el Grup de Seguiment del Protocol.

Objectius

L'objectiu principal d'aquest grup de treball és el de **vetllar per una bona implementació i millora del Protocol**. Els objectius específics són els següents:

- > Promoure una **implementació qualitativa** del Protocol a cada festa on s'hagi d'aplicar.
- > Fer el **seguiment** de la implementació de les accions obligatòries del Protocol i de les complementaries en el Pla d'actuació.
- > **Adaptar** el Protocol marc a les especificitats de cada festa.
- > **Coordinar** les tasques prèvies, durant i posteriors que s'hagin de fer per implementar el Protocol.
- > Vetllar per incorporar la **perspectiva de gènere i la transversalitat** en els diferents àmbits d'actuació del Protocol.
- > **Valorar, avaluar i millorar** el Protocol marc.
- > Vetllar pel **Registre** de les situacions detectades de violències sexuals durant les festes populars.

L'objectiu principal d'aquest grup de treball és el de **vetllar per una bona implementació i millora del Protocol**

Actors, rols i responsabilitats

El Grup de Seguiment estarà liderada per la **Tècnica Referent del Protocol**. Les funcions i tasques que haurà de realitzar són les següents:

³⁵ <http://mossos.gencat.cat/ca/prevencio/odidiscriminacio/>

Actuació davant les violències sexuals i lgtbifòbiques en espais festius

- > Coordinar i programar les trobades del **Grup de Seguiment**.
- > Traspasar la **informació** a les entitats organitzadores, a personal contractat i seguretat sobre el Protocol i sobre les **formacions** obligatòries.
- > Vetllar perquè els **materials i recursos** necessaris que s'han d'implementar a cada festa estiguin disponibles i es posin als llocs adequats (materials de campanya, Punt Lila, estand informatiu, etc.).
- > Vetllar perquè el Protocol i els **passos a seguir** s'implementin adequadament durant les festes populars.
- > Decidir la **contractació del personal** o de les entitats que implementin el **Punt Lila i Arc Iris** i garantir que tenen la formació adequada.
- > Escoltar i traspasar les valoracions i **propostes de millora** que aportin les entitats a l'equip de govern.
- > Responsabilitzar-se dels fulls de **Registre** d'agressions. Quan hi hagi el Punt Lila i Arc Iris haurà d'estar al cas que el tinguin i el retornin al final de cada festa. Sinó hi ha activat el Punt Lila, serà la persona encarregada d'estar al cas i omplir el Registre.

El Grup de Seguiment estarà liderada per la tècnica Referent del Protocol

En aquest grup de treball, hauran de participar-hi també:

- > Tècnics/ques municipals de Cultura, Joventut, Salut, Comunicació i Seguretat.
- > Un representant de cada partit polític amb representació al consistori.

Si les persones de la Comissió de Seguiment ho creuen adequat, és recomanable que s'animi a la participació en aquest grup de treball:

- > Col·lectius de dones o col·lectius feministes dels municipis.
- > Col·lectius o persones LGTBI.
- > Entitat culturals que participen a la festa.
- > Personal tècnic dels serveis d'atenció a les dones.
- > Personal de seguretat privada i/o policia.

Convocatòries

La Comissió de Seguiment s'haurà de reunir **mínim un cop a l'any** i podrà convocar-se més vegades si la Regidoria de Feminismes i la Tècnica Referent del Protocol ho considera oportú.

La trobada haurà de fer-se amb temps suficient per fer una **valoració** sobre les accions del Protocol implementades durant les festes passades i per desenvolupar les **accions de millora** per les següents. És recomanable que aquesta trobada sigui a **principis de cada any**.

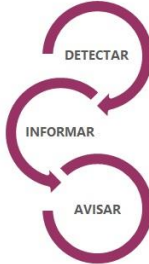

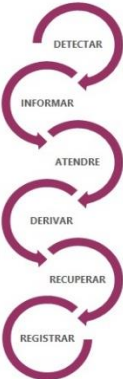

Si es dona algun cas d'agressió sexual durant festes on s'implementa el Protocol i es considera per part de la Tècnica Referent del Protocol que cal fer públic un posicionament de l'Ajuntament, les responsables de la Regidoria de Feminismes i Alliberament LGTBI traspasaran la informació a la Comissió de Seguiment i valoraran si és necessari fer una **convocatòria extraordinària**.

S'haurà de reunir mínim un cop a l'any i podrà convocar-se més vegades si la Tècnica Referent del Protocol ho considera oportú

3 RESUM DEL CIRCUIT

ACCIONS I RECURSOS								
PREVENCIÓ	Campanya Comunicativa #ABorgescapagressiósexista Per unes festes lliures de violències sexuals i lgtbifòbiques	Punt Lila i Arc Iris (Prevenió, detecció, atenció i recuperació)	Formacions (obligatòries i cartera per entitats)	Programació i espais amb perspectiva de gènere	Adhesió entitats de festes	Requisits de contractació	Paquet de sensibilització per entitats	Adhesió de l'Ajuntament al Protocol de la Generalitat
DETECCIÓ	TIPUS DE VIOLÈNCIES SEXUALS (existeixen més tipologies que també poden ser detectades)							
	Mirades sexuades no desitjades i continuades 	Comentaris masclistes, lesbofòbics, gaifòbics i transfòbic 	Invasió continuada de l'espai vital 	Tocaments puntuals o continus no desitjats 	Acorralaments impediments per moure's lliurement 	Violació amb intimidació i/o amb violència física 		
ACTUACIÓ	PRINCIPIES D'ACTUACIÓ			PASSOS A SEGUIR				
	<ol style="list-style-type: none"> 1 AVISAR I INFORMAR. Totes les situacions detectades s'han d'avisar i traspasar la informació al punt d'entrada de situacions marcat per la festa (Punt Lila o Punt d'entrada de casos). 2 INFORMACIÓ RIGUROSA. La informació ha d'arribar de primera mà abans de iniciar l'actuació. Cal evitar i tallar rumors. Cal garantir la confidencialitat de les persones implicades i explicar l'existència el Protocol i del recursos disponibles. 3 NO QÜESTIONAR L'AGRESSIÓ. Es recull la informació i es traspassa sense fer un judici sobre l'agressió. 4 RESPECTAR LA VOLUNTAT DE LA PERSONA AGREDIDA. Es traslladarà tota la informació necessària la persona agredida i es respectarà la seva voluntat. Només en casos de risc de integritat física de la persona agredida es pot actuar sense la seva voluntat i sempre a través dels serveis de seguretat. 5 TREBALL EN EQUIP. Ha d'haver-hi una resposta coordinada i amb equip de totes les situacions detectades. 6 ACTITUD DE CURA AMB LA PERSONA AGREDIDA I FERMA AMB L'AGRESSORA. De bon tracte, suport mutu, respectuosa i d'escolta activa cap a la persona que pateix l'agressió. Actitud ferma, de rebuig, però dialogant i assertiva amb la persona que exerceix l'agressió. 			Població 	Entitats organització 	Equip Punt Lila i Arc Iris 	 	
RECUPERACIÓ	PRINCIPIES DE RECUPERACIÓ Que la persona agredida pugui seguir a la festa , si així ho vol. Actitud col·lectiva de rebuig a les agressions. Traslladar tota la informació sobre recursos de recuperació. Agafar contacte i trucar l'endemà si es creu convenient.	RECURSOS ESPECÍFICS PROTOCOL Full informatiu sobre agressions sexuals Registre de les situacions succeïdes Equip del Punt Lila Comunicat Ajuntament Protocol violència masclista	SERVEIS D'ATENCIÓ OFICIALS SIAD i SAI Garrigues 973142658 SIE Lleida 973246507 Emergències 061/112 Guardia Urbana 973142854 Mossos Esquadra 112 / 973700000 Atenció 24h Violència masclista 900900120	ALTRES ENTITATS O GRUPS DE SUPORT Es pot anar revisant a través del Grup de Seguiment				

4 PLA D'ACTUACIÓ

Introducció

El Pla d'actuació està endreçat en dos blocs. El **primer** són les **accions prioritàries** en el **marc del Protocol**. Aquestes són les definides a l'apartat 1.5 del present document: "Requisits per implementar el protocol".

Són accions que s'han de definir, desenvolupar i implementar en el menor temps possible. Això significa abans de les festes d'agost del 2020 i sinó per les festes a partir de l'any 2021.

La **Regidoria d'Esports i Joventut**, conjuntament amb l'equip de govern, és la responsable de concretar la **planificació** i la **implementació** de les mateixes. Un cop formalitzada el **Grup de Seguiment**, serà aquest grup el que valorarà i proposarà les **accions a seguir implementant**, les millores i les noves que pugin sorgir arran de les necessitats detectades.

El **segon bloc**, són **accions complementàries** i que tenen una visió més **transversal** del protocol implicant activament a diferents àmbits de l'administració.

Cal ressaltar que totes les accions definides al present document son fruit del procés d'elaboració del Protocol. També que han sorgit més propostes d'accions aquí no definides i que si no hi són és per qüestions de prioritat i possibilitat.

El Pla d'actuació té dos blocs: les accions prioritàries del Protocol i les accions complementàries

Les accions definides al present document son fruit del procés d'elaboració del Protocol

Llegenda

Núm. Número d'identificació de l'Acció.

Eix. Eixos estratègics segons la Llei 5/2008. Prevenció (P), Detecció (D), Atenció (A), Recuperació (R).

Acció. Títol de l'acció.

Descripció. Resum de l'acció a desenvolupar.

Àrea. Àrea de l'Ajuntament de Les Borges Blanques responsable a desenvolupar, planificar, pressupostar i implementar l'acció.

Prioritat. Nivell de prioritat acordat: (1) Prioritat Alta (2) Prioritat Mitja (3) Prioritat Baixa.

CD. Relació amb el número de Conclusió de la Diagnosi en el marc d'elaboració del Protocol.

LLISTATS D'ACCIONS DEL PROTOCOL								
Núm.	Eix	Acció	Descripció	Àrea	Prioritat	CD		
A1	P, D,	Difusió Protocol	Difusió i promoció de l'adhesió al manifest del Protocol entre el màxim nombre d'agents socials del municipi.	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGTBI, Festes	1	1,2,4,5, 6, 9		
A2	Tots	Implementació accions	Assegurar la implementació de les accions considerades als requisits bàsics.	Totes les àrees	1	3, 9, 20, 21		
A3	P, D	Subvencions entitats	Creació d'un reglament per a les subvencions a entitats que, entre d'altres, valori la inclusió dels següents criteris de puntuació "adhesió al Protocol" i "compromís de participar en accions formatives".	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGTBI, Festes	1	9, 21, 22		
A4	Tots	Requisits empreses seguretat	Formalitzar com a requisit obligatori que les empreses de seguretat privades contractades des de l'Ajuntament estiguin adherides al Protocol de Seguretat del Departament d'Interior i que el personal assignat als esdeveniments de les Borges Blanques tingui formació específica en perspectiva de gènere i detecció de violències sexuals.	Promoció econòmica, Comerç, fires i turisme, Indústria, Noves tecnologies.	1	6, 9, 20, 22		
A5	Tots	Requisits barra	Incorporar com a requisit a la instància o permís per muntar barra als esdeveniments locals (entitats, penyes, comissió de festes) haver rebut formació en perspectiva de gènere i detecció de violències sexuals.	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGTBI, Festes	1	6, 9, 20, 22		
A6	Tots	Implementació dispositius de suport	Planificar i implementar els dispositius de suport al Protocol segons els graus d'implementació definits.	Totes les àrees	1	20, 21, 23, 24		
A7	Tots	Oficina Jove com a referent	Fer de l'Oficina Jove un punt de referència per denunciar violències masclistes entre la gent jove. Integrar-lo en el circuit d'actuació del municipi. Creació d'una APP/correu electrònic/bústia per oferir informació preventiva i rebre consultes o informar sobre possibles casos que s'hagin produït.	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGTBI, Festes	1	5, 20, 21, 24		
A8	P, D	Taller infants	Taller específic adreçat als infants del municipi perquè puguin identificar i verbalitzar situacions d'abús.	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGTBI, Festes	1	13,14, 15,16		
A9	R	Compromís judicial	Compromís de l'Ajuntament per personar-se com a acusació particular/popular i amb previ permís de la persona agredida en els processos judicials de violències sexuals en els espais públics.	Promoció econòmica, Comerç, fires i turisme, Indústria, Noves tecnologies.	1	2		

LLISTATS D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES				ÀREA	Esports, Joventut; Cultura i patrimoni, Benestar Social, Salut i LGBTBI, Festes
Núm.	Eix	Acció	Descripció		Prioritat CD
A10	P	Decàleg comunicació	Fer arribar un decàleg sobre com informar sobre casos de violències sexuals i violències masclistes que inclogui criteris per fer un ús no sexista del llenguatge dirigit a la premsa i mitjans de comunicació locals.		2 20, 23
A11	P, D, A	Augment Agents municipals	Augment del nombre d'agents municipals per garantir una major presència d'aquests durant els esdeveniments festius.		2 6, 18
A12	P	Millora enllumenat públic	Estudi de la millora de l'enllumenat públic en les zones identificades a la diagnosi com a poc il·luminades.		2 17
A13	P, D	Sensibilització entitats	Sensibilització de la Comissió de Festes, representants de les Penyes de Festa Major i personal de barra.		2 9, 24
				ÀREA	en Coordinació amb la Referent de Coeducació de l'Institut.
Núm.	Eix	Acció	Descripció		Prioritat CD
A14	Tots	Bústia denúncia	Posar a l'abast de l'alumnat de l'institut un mecanisme de denúncia en forma de bústia o similar. Garantir que la persona referent o encarregada de la bústia tingui formació específica. Generar un model de formulari de registre de denúncia per introduir a la bústia.		2 5, 8, 19, 24
A15	Tots	Tallers famílies	Tallers específics sobre educació sexual amb perspectiva de gènere per a famílies en un cicle de xerrades programades en el marc de l'escola de pares i mares.		1 20, 24, 25

BIBLIOGRAFIA

- AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA. (2017). *La prevenció de la violència masclista a l'oci nocturn. Recull de Campanyes*. Barcelona: GENERALITAT DE CATALUNYA. Consultat el Desembre / 2018, a http://hemerotecadrogues.cat/docs/prevencio_de_violencias_masclistes_en_oci_nocturn.pdf
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2017). *Protocol d'actuació estand Barcelona antimasclista La Lali Jove*. Barcelona.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2018). *Protocol "No callem" contra les agressions i els assetjaments sexuals en espais d'oci nocturn privat*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Consultat el 2019, a http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/sites/default/files/protocol_oci_nocturn_cat.pdf
- AYUNTAMIENTO DE VITORIA-GASTEIZ. (2016). *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos*. Vitoria-Gasteiz.
- BARJOLA, N. (2018). *Microfísica sexista del poder. El caso Alcàsser y la construcción del terror sexual*. Barcelona: Virus.
- BRUGUER, J. (2017). *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*.
- BUTLER, J. (2007). *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Paidós.
- CAL TEMERARI. (2016). *Protocol contra les agressions masclistes Quinto de Nadal i Cap d'any*. Sant Cugat del Vallès.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2012). *Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències*. Barcelona: SPOTT, Àrea d'Atenció a les Persones, Diputació de Barcelona. Consultat el febrer / 2018, a <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/52508.pdf>
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2018). *Guia per a l'elaboració de protocols davants les violències sexuals ens espais públics d'oci*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Consultat el 2019, a <https://www1.diba.cat/llicreteria/pdf/60917.pdf>
- DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Consultat el febrer / 2018, a www.jove.cat/protocolviolenciajove
- FEDERICI, S. (2004). *Calibán y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación originaria*. Madrid: Traficantes de sueños.
- FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT;. (2014). *Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en espacios de ocio nocturno*. Consultat el febrer / 2018, a <http://www.drogasgenero.info/noctambulasinformes/>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat el 2018, a <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2019). *Protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci*. Barcelona: Departament d'Interior. Consultat el 2019, a <https://govern.cat/govern/docs/2019/01/30/13/29/537d407d-0d85-4529-a2dd-553f08b02a7f.pdf>
- GIDDENS, A. (1991). *Sociologia*. Madrid: Alianza Editorial.
- JAYME, M., & SAU, V. (1996). *Psicología diferencial del sexo y el género*. Barcelona: Icaria.

- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Recollit de http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/colecciones/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf
- OBSERVATORIO NOCTAMBUL@S. (2018). *5o Informe anual 2017-2018*. Barcelona: Fundació Salut i Comunitat.
- PARÉS, M., & MARCH, H. (2012). *Guia per avaluar processos participatius*. Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals. Consultat el febrer / 2018, a http://governobert.gencat.cat/web/.content/30_ParticipacioCiudadana/04_Difusio_i_recerca/guies_breus_de_participacio_ciudadana/Guia_per_avaluar_processos_participatius/3-guia_avaluar.pdf
- PÉREZ OROZCO, A. (2014). *Subversión feminista de la economía. Aportes para un debate sobre el conflicto capital-vida*. Madrid: Traficantes de sueños.
- POBLE SEC FEMINISTA. (2015). *Protocol d'actuació contra les agressions sexistes Festes Majors del Poble Sec*. Barcelona.
- PUNT 6, Col·lectiu. (2017). *Entorns habitables*. Barcelona: Col·lectiu Punt 6. Consultat el febrer / 2018, a https://issuu.com/punt6/docs/entorns_habitables_cat_final
- TOLEDO, P., & PINEDA, M. (2016). *L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. Part 1. Marc conceptual sobre les violències sexuals*. Grup de Recerca Antígona i Creació Positiva.

6 ANNEX I

Fitxa 1. Manifest del Protocol

La violència masclista contra les dones i les violències contra les persones LGTBTI són una greu vulneració dels drets humans de les persones. Aquestes violències es basen en desigualtats de gènere, en relacions de poder masclistes i cal afrontar-les amb total contundència. *No són experiències individuals que s'han de viure en "soledat", sinó que cal transportar-les a una esfera pública i prendre un compromís col·lectiu per tal d'afrontar-les de forma comunitària.*

Els espais d'oci nocturn i festius són contextos on les violències sexuals cap a les dones i cap a persones LGTBTI es manifesten amb més impunitat i normalització, però això manifestem que:

Res justifica una agressió: la festa i la nit no són excuses (ni les drogues, ni la forma de vestir, ni d'actuar, etc.).

No podem permetre que el cos de les dones s'utilitzi com a objecte sexual.

No podem permetre que se les culpi de les agressions que pateixen.

No podem permetre les mirades, els comentaris, els tocaments, els assetjaments, els abusos, ni les violacions.

No podem permetre que les dones i persones LGTBTI vagin amb por pel carrer de nit.

No podem tolerar, en definitiva, que hi hagi persones que visquin la festa amb por i falta de llibertat.

Per aquest motiu, perquè volem gaudir de la festa amb llibertat i perquè volem una societat lliure de masclisme i lgtbifòbia, hem de generar espais on les agressions sexistes i sexuals no es tolerin i on totes les persones actuem i ens posicionem perquè això no succeeixi.

Per una festa lliure d'agressions sexistes i lgtbifòbiques: **VIVIM LA FESTA SENSE AGRESSIONS!**

Fitxa 2. Llistat de documents de suport del Protocol

- > Protocol versions població i entitats: petit dossier, díptic, tríptic, infografia, etc.
- > Protocol versió Agents de Prevenció del Protocol.
- > Protocol versió Equip del Punt Lila i Arc Iris.
- > Protocol intern versió Guardia Urbana.
- > Dossier informatiu per les festes de grau d'implementació Alt dirigit a tot el personal que hi treballa (emergències, seguretat, Punt Lila, escenaris, etc.) i ha de comptar amb:
  - o Resum Protocol.
  - o Mapes i ubicacions.
  - o Programació.
  - o Llistat de contactes.
  - o Consideracions específiques.
- > Paquet de sensibilització per entitats ha de comptar amb:
  - o Protocol versió població i entitats.
  - o Dossier recomanacions programació amb perspectiva de gènere.
  - o Materials de campanya comunicativa.

Fitxa 3: Recull de recursos per programació

Existeix a les xarxes molta informació al respecte sobre propostes de Protocols, programacions amb perspectiva de gènere o feminista i llistes musicals, etc. A continuació, s'exposen una llistat de propostes:

- > La recopilació de protocols que va fer el col·lectiu Mujeres y Música:
<http://mujeresymusica.com/protocolos-contra-agresiones-machistas-espacios-ocio-musica/>
- > Llistat de cançons del col·lectiu Mujeres y Musica:
<https://drive.google.com/drive/folders/0B47IIJk6TXeccEI2SINmdUhiEkE>
- > De Mujeres y Música:
https://open.spotify.com/user/mym_es/playlist/5jnn0twar6KJtQlfQdzLo4
- > De Herstóricas. Noche de Brujas <https://open.spotify.com/user/herst%C3%B3ricas/playlist/4bsp98k38swHrt1GtIWkjl>
- > De La Poderío. Revista de feminisme andalusa: <https://open.spotify.com/user/rockzio/playlist/2EO6F8fCG8rx42IYVXFnbR>
- > De Femiagenda:
<https://open.spotify.com/user/femiagenda/playlist/3t4tZouDIYT8jMQz4JA5tX>
- > Playlist de Magda La La:
https://www.youtube.com/playlist?list=PLj4Du9FZuKHLyT_ozCb0scEduBW64eWHV
- > Aquesta específica de dones d'Amèrica Llatina i el Carib:
https://soundcloud.com/suena-a-revolucion/muxeres_revolusonando
- > Guia per unes festes lliures de masclisme a l'espai públic de Gràcia:
<https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2018/07/31111941/GUIA-RECOMANACIONS.pdf>

Fitxa 4: Recull de recursos sobre prevenció de violències sexuals

---

Campanyes

- > El sexismo también sale de fiesta: https://www.youtube.com/watch?v=T_8GG3Zat_U
- > No jodas la fiesta: <https://www.youtube.com/watch?v=jOXWYyLrVtY>
- > Who are you?: <https://www.youtube.com/watch?v=9zr1oxEbdsw>
- > Tea consent: https://www.youtube.com/watch?v=nCjCj_ZDdbo
- > Cortando con la violencia sexual: <https://www.youtube.com/watch?v=0TmUwxBjfo8>
- > Respecta'm: Prevenció de conductes sexistes en l'oci de Les Borges Blanques: https://www.youtube.com/watch?v=rZXbrAWWK_c
- > Sin consentimiento no hay cuento de hadas: <https://www.youtube.com/watch?v=91jnuPcX7jY>
- > Who will you help: <https://www.youtube.com/watch?v=opPb2E3bkoo>
- > ¿Qué dirán si un día aparezco muerta?: <https://www.facebook.com/CulturaColectiv/videos/1871623336181905>
- > Malamente: https://youtu.be/hb_UE0PEVf0
- > Trenca amb la norma: <https://youtu.be/1zEmloVezZk>
- > La Rosalila: <https://www.youtube.com/watch?v=vjoy1nrC6ow>

Divulgatius:

- > Entrevista Nerea Barjola: "El terror sexual sirve para controlar y someter la vida de las mujeres": <https://youtu.be/NaKwK3bhc>
- > Negociar sexo por vida: <https://www.youtube.com/watch?v=iPk9VTATmGM>
- > WE NEED BETTER REPRESENTATION OF SEX AND CONSENT IN MOVIES -- Zerlina Maxwell (en inglés): <https://www.facebook.com/watch/?v=187583058724293>
- > El piropo es una forma de acoso diario: <https://www.facebook.com/watch/?v=1929027347387157>
- > Cosas que todas las mujeres hacemos, y los hombres no, para prevenir una posible violación: <https://www.facebook.com/buzzfeedlola/videos/1927376417552250/>
- > Feminismo para torpes: ¿esto es acoso?: <https://www.youtube.com/watch?v=xtOoq0anKEw>
- > Sexo consentido: <https://www.youtube.com/watch?v=92eqsD1W0a0>
- > Calientapollas: <https://www.youtube.com/watch?v=ywo6YzswfJc>
- > Cómo NO hacer una campaña contra el machismo: <https://youtu.be/1Wo0OGJ6Qoc>
- > ¿Qué es la cultura de la violación? <https://www.youtube.com/watch?v=YUjUqY9y4E>
- > Cultura de la violación: <https://www.youtube.com/watch?v=qzc0JdbV1ul>
- > Vídeos del projecte Tabu.cat:
  - o Com lliguem: <https://www.youtube.com/watch?v=WENIZIFrfq0>
  - o Piropos: <https://www.youtube.com/watch?v=ZlrcfepsEPY>
  - o La llista: <https://www.youtube.com/watch?v=dQ396Br7IKQ>
  - o Sexpreading: <https://www.youtube.com/watch?v=boEGN39vSC4>
- > Sexting: dejemos de poner el ojo y la culpa en las mujeres: <https://www.youtube.com/watch?v=tsgOEIU6ZLo>
- > Amber Rose: "Lleve lo que lleve puesto, 'no' significa 'no' si...": <https://www.facebook.com/watch/?v=1755949764694917>
- > Cinco mitos de la violencia machista desmontados en menos de tres minutos: https://www.youtube.com/watch?v=dsulHUf_MNg
- > Les dones i l'espai públic: Violència (capítol 2) V.O.S.E. | Soy Cámara: <https://www.youtube.com/watch?v=2jd3BqKv5XU>
- > Viviana Waisman: "Pase lo que pase con los códigos penales, las situaciones hay que interpretarlas": <https://youtu.be/1YSF38ONQ88>

Curts:

- > Je suis ordinaire: <https://vimeo.com/205412604>
- > Para: <https://vimeo.com/272953375>
- > Mi señora: <https://www.youtube.com/watch?v=CB4Sioaru7l>
- > Piropos (cualca): <https://www.youtube.com/watch?v=VWMYRAQcZv8>
- > Por la calle: <https://www.youtube.com/watch?v=MFBYZ0H6vBY>
- > Au bout de la rue: <https://www.youtube.com/watch?v=9W7EmM9Pg38>

Accions:

- > Queridos acosadores: <https://www.facebook.com/ajplusespanol/videos/1670719032980439/>
- > Fighting Street Harassers With Confetti Guns And Punk Rock: https://www.youtube.com/watch?v=0ze4AH_5klw

Altres:

- > El movidito (fragment oh my goig): <https://www.youtube.com/watch?v=rm497x8rbkk>
- > Fragmento del monólogo de "No solo duelen los golpes":
<https://www.facebook.com/SpanishRevolution/videos/1292233974198734/>

Fitxa 5: Exemples d'agressions

Proposta de degradació d'agressions extreta del "Protocol contra les agressions masclistes del Quinto de nadal i cap d'any 2016" de Sant Cugat del Vallès.

GRADACIÓ D'AGRESSIONS

Nivell 1	ridiculitzar, infantilitzar, invisibilitzar, humor sexista, menysprear, culpabilitzar, anomenar amb adjectius degradants, desautoritzar, desacreditar, menysprear, inferioritzar, ignorar/no escoltar, fer sentir incompetent, objectivitzar/cossificar, manifestar gelosia i sospita, acusar falsament d'infidelitat, jutjar per vida sexoafectiva, fer el bavós, atribuir tasques i espais desiguals en funció del gènere, frivolitzar continguts de la lluita feminista,...
Nivell 2	<p>2.1 amenaçar, humiliar, degradar, fer xantatge, controlar, fer comentaris vexatoris sobre aparença física, exigir obediència, amagar objectes personals, aïllar, intimidar, provocar gelosia conscientment i malintencionada, explicar intimitats sexuals, generar ambient hostil cap persona agredida, imposar presència a la força en actes socials de l'agredida, obligar-la a fer coses sense consentiment, qüestionar el seu consum, posar impediments per a que la dona no es mogui lliurement, jutjar per la manera de ballar o vestir, justificar actituds en base a la manera de ballar/vestir, justificar comportaments sexistes per l'alcohol, forçar a tenir pràctiques sexuals no segures, envair espais, assetjar...</p> <p>2.2 escridassar, escopir, colpejar, mossegar, agafar pel coll, retenir o tancar, cremar, tallar, violar (amb o sense penetració), exhibicionisme sexual, immobilitzar, forçar pràctiques sexuals no desitjades, fer fotos o vídeos sense consentiment, fer mal a les persones/animals properes a l'agredida, tocaments sexuals o no sexuals no desitjats, arraconar, insultar, envair espais, empentar, trencar objectes per intimidar, assetjar...</p>
Agreujant	aprofitar-se d'una situació de vulnerabilitat (que l'agredida tingui problemes físics, anar beguda...), autojustificació i buscar justificació de l'entorn/camaraderia, saltar-se la confidencialitat, aprofitar per actuar quan no se senti vigilat, repetició de l'agressió, conèixer el protocol i tenir aquestes actituds...

Nivell 1: són totes aquelles agressions que acostumen a passar desapercebudes pel fet d'estar normalitzades, donar-se de manera subtil, no ser reconegudes com a violències, i molt sovint invisibles a una detecció externa.

Nivell 2: són totes aquelles agressions que comporten l'exercici de poder i violència sobre l'agredida, les quals es consideraran com a greus o molt greus en funció de la situació i dependent dels agreujants. Les hem subdividit en dos apartats:

Nivell 2.1: de detecció difícil.

Nivell 2.2: de detecció fàcil. Al posar en risc la integritat física (a més de la psicològica) de l'agredida, es requerirà l'actuació d'ofici, i en molts casos l'expulsió directa de l'agressor de l'espai.

Agreujants: circumstàncies que faran més greus les agressions i que en poden modificar la resposta.

Fitxa 6: Full informatiu per les persones agredides

CONSELLS PRÀCTICS EN CASOS D'HAVER PATIT VIOLÈNCIA SEXUAL

Els delictes relacionats amb la llibertat sexual reflecteixen les xifres més altes de delicte ocult, en proporció a les denúncies sobre la freqüència que es produeixen. Són molts els factors que fan que les dones no denunciïn: por, vergonya i estigma al voltant d'aquests delictes, manca de confiança en l'administració de justícia, absència de suport en l'entorn, manca d'informació o de recursos econòmics, etcètera.

Les dades mostren una realitat allunyada de la idea estereotipada sobre com es produeixen les violacions. La majoria de violències sexuals són perpetrades per homes que coneixien la víctima amb anterioritat (81%) i, en la majoria dels casos, es produeixen en espais particulars: casa de la víctima o de l'agressor. En tot cas, hi ha unes pautes recomanables per donar suport a la recuperació vital i personal de la dona agredida, així com la preservació de proves en cas de voler denunciar.

Lluny d'una reacció automàtica, **denunciar planteja seriosos dubtes** a totes les dones: recursos de tota mena, exposició a la violència institucional, afrontar els fets segons els temps judicials i no els propis. Per això **s'ha de tenir tota la informació sobre les conseqüències de denunciar**; però també les de no fer-ho.

El primer de tot és trobar **suport proper d'alguna persona** per explicar què ens ha passat i estar acompanyada en les hores -i dies- posteriors, ja que és un procés emocionalment difícil i complex.

En cas de decidir denunciar, és important **no rentar-se** (ni tan sols les mans), també s'ha de **guardar la roba i no rentar-la** (pot preservar material genètic, així com trencaments o marques). És important **fer fotografies** de qualsevol tipus de marca física, i repetir-ho en els dies següents.

És important trobar el **centre/hospital de referència** on ens donaran suport psicològic i un forense farà l'obtenció de mostres corporals i altres proves. Has de saber que tens **dret a que t'atengui una professional del teu mateix sexe**. Aquest és un procés desagradable, per això és important tenir a prop persones que et puguin tenir cura i estar per tu.

Intenta explicar els fets i la teva situació personal amb el **màxim de detalls possibles**: el dia, lloc, hora, si hi va haver algun consum de tòxics, la identitat o descripció de l'agressor, si hi ha risc d'embaràs o risc de contagi, si corres risc, si es pot tornar a repetir, si necessites suport psicològic, etcètera. Juntament amb el resultat de l'exploració mèdica i les informacions que proporcionis, es farà un primer informe en el qual constaran totes les dades.

Després d'aquesta primera fase d'urgència, pots posar-te en **contacte amb els diferents serveis públics de suport emocional**, psicològic, totalment confidencials, a la teva disposició. La teva recuperació personal és el més important, has de saber que **no estàs sola** i que, a més del suport professional que et poden oferir aquestes entitats, hi ha col·lectius de dones i espais de suport a tot el territori que poden ajudar-te.

Si **decideixes denunciar** al teu agressor, assegura't que el teu advocat/da té una **formació especialitzada en gènere**, experiència en aquest àmbit i una especial sensibilitat en aquesta àrea. Aquests processos judicials són especialment personals, així que has de poder tenir la màxima confiança en el/la professional que t'assisteixi, respectant les teves decisions i prioritats. Intenta **recopilar totes les proves** que se't puguin ocórrer: dades de l'agressor que puguin ajudar a la seva localització, testimonis dels fets o persones a qui hagi explicat què ha passat, rastreig de trucades, missatges, fotografies, imatges de seguretat... Moltes proves estan limitades a un temps per aconseguir-les, així que com més aviat, millor.

Un cop iniciat el **procediment judicial**, com a víctima tens una sèrie de **drets bàsics**. El tracte per part de l'Administració de Justícia no ha de ser traumatitzant, ha de **respectar** la teva **dignitat, privacitat i autonomia**.

En cas que siguis coneixedor/a d'un cas de violència sexual ocorregut a una tercera persona, **contacta amb un servei públic** perquè et pugui oferir pautes per intervenir de forma no revictimitzadora.

Fitxa 7: Publicacions comunicats públics ajuntaments

Propostes extretes del "Protocol local d'actuació davant les agressions masclistes que se manifesten en espais d'oci i festius" de l'Ajuntament de Vitoria-Gasteiz.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS DUBTÓS

Davant l'última notícia de la que hem tingut coneixement en el nostre municipi, donat que des de l'Ajuntament de XX seguim recollint informació sobre el que ha passat i en la mesura que actuem des del convenciment que, en aquests moments, la prudència és fonamental per protegir la identitat de les persones implicades i els seus familiars, volem comunicar el següent:

1. Que l'Ajuntament de XX, dotat del Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius, manté i mantindrà sempre una actitud de contundent rebuig davant de qualsevol agressió masclista i actuarà sempre guiat pel principi d'atenció i protecció prioritària a la víctima. És a dir, que es donarà preferència a una atenció que prioritzi l'estat emocional i físic de les víctimes, la valoració del risc que enfronten, el respecte als seus temps, a la garantia i respecte a la decisió informada que prengui i a assegurar el seu acompanyament.
2. Que, des del moment que s'ha tingut coneixement de la notícia, els Departaments de l'Ajuntament implicats en l'atenció a les víctimes i en la resposta institucional davant les agressions masclistes, estan treballant coordinadament amb altres institucions supramunicipals i agents socials, tractant de contrastar la informació, amb l'objecte de tenir la visió més completa i precisa possible del cas.
3. Així mateix, que els Departaments de Polítiques Socials i Salut Pública, en col·laboració amb el Departament de Seguretat Ciutadana hi està donant una resposta urgent per acompanyar la víctima, garantint tota la informació i utilitzant per a això els recursos psicològics, jurídics, sanitaris o d'acollida i de protecció que pogués requerir.
4. Quan tinguem tota la informació contrastada, s'elaborarà i s'acordarà un comunicat, que serà difós a través dels mitjans locals i romandrà en la web i xarxes socials de l'Ajuntament de XX.

COMUNICAT PÚBLIC DAVANT UN CAS CLAR

Davant la recent agressió masclista succeïda en el nostre municipi, des del Ajuntament de XX volem manifestar la nostra més enèrgica condemna i rebuig de l'agressió, així com el nostre suport i proximitat cap a la víctima i el seu entorn posant a la seva disposició els recursos psicològics, jurídics, sanitaris, de protecció i d'acollida que requereixi i garantint que compta amb tota la informació que afecta als seus interessos.

En aquest sentit, l'Ajuntament de XX des del moment que ha tingut notícia sobre el cas i després de contrastar la informació que ens permetés tenir la visió més completa i precisa possible sobre aquest, s'ha activat el "Protocol d'actuació davant violències sexuals en espais festius" de XXX convocant una reunió d'urgència per recollir tota la informació i coordinar l' resposta institucional i l'atenció a la víctima i el seu entorn.

Volem insistir que la violència masclista és una greu vulneració dels Drets Humans i un problema social de primer ordre que atempta contra la dignitat i la integritat física i moral de les dones i les persones LGTBI que la pateixen i s'enfronten. Aquesta violència no és una acció o accions aïllades, és un entramat de conductes explícites, missatges normalitzats i simbòlics que estructurin la nostra societat amb l'objectiu últim de mantenir la subordinació de les dones als homes i de no permetre l'existència de cap cos, model i/o comportaments que transgredeixin els límits marcats pel sistema heteropatriarcal vigent.

A les festes i en el temps d'oci, la diversió, l'alcohol i la sensació d'impunitat que genera la multitud i el "tot s'hi val", són a la base dels motius perquè aquesta violència masclista es manifesti de forma permanent a través de tocaments o petons no consentits, comentaris o mirades degradants sobre el cos de les dones, la pressió per mantenir relacions sexuals, comentaris i gestos lgtbífobics, etc.

Per aquest motiu, treballar des de la prevenció i la corresponsabilitat social de tota la comunitat de X, en el rebuig i resposta immediata a les agressions masclistes, sigui urgent i imprescindible.

En aquest sentit, l'Ajuntament de X com a institució pública responsable de garantir l'exercici efectiu dels drets humans de les dones i persones LGTBI, seguirà impulsant les mesures dirigides al fet que les entitats municipals i la ciutadania en general respongui de manera immediata i contundent a qualsevol agressió masclista, s'atengui de manera prioritària a la víctima, es desenvolupin actuacions preventives per dotar les dones i persones LGTBI d'instruments que els permetin fer front a la violència i al no permetre la impunitat social dels agressors. A més, l'Ajuntament XXX es compromet a seguir donant suport i treballant en l'exercici de les seves competències, per garantir vides lliures de violència masclista.

Per tot això, aquest Ajuntament fa una crida a tota la ciutadania de X a participar demà a les 12:00 hores, a la Plaça X, a una concentració amb el lema X. Així mateix, als espais de festa de la ciutat, es realitzarà una parada de la música durant 15 minuts a les 00.00h i es farà una lectura del comunicat oficial i una parada de 5 minuts en tots els actes festius organitzats per l'Ajuntament, alhora que des d'aquí animem a la participació en aquestes iniciatives o a totes les altres vulguin fer-se, per sumar-se als diversos gestos col·lectius que mostrin el rebuig contundent a qualsevol tipus d'agressió masclista.

Fitxa 8: Annex als contractes de grups de música i Dj's

ANNEX

....., amb DNI ..... , amb domicili ....., de..... es compromet a informar al grup de música contractat que, durant l'actuació, cal que eviti missatges i cançons que promoguin, de manera explícita, el consum de drogues i/o que facin apologia de l'ús i abús de l'alcohol, i també que puguin incitar agressions i delictes racistes, homòfobs o sexistes".

A ....., ... de/d'..... de 20 ..

Fitxa 9: Serveis d'atenció i recuperació al territori

SIAD Garrigues. Servei d'informació i atenció a les dones

Servei d'atenció especialitzat a dones. Oferim assessorament psicològic i jurídic especialitzat en qualsevol temàtica relacionada amb les dones. Adreçat a dones a partir de 16 anys amb autorització de tutor/a. Punt de trobada de dones, amb espais de formació, sensibilització i accés lliure a les noves tecnologies, connexió a internet i centre de documentació.

Avinguda Francesc Macià, 54
25400, Les Borges Blanques
Tel. 973 142 658 Ext. 217

SIE de Segrià. Servei d'Intervenció Especialitzada

El SIE és un servei gratuït que ofereix atenció integral i recursos en el procés de recuperació i reparació a les dones que han patit o pateixen situació de violència, i també a llurs fills i filles. També incideixen en la prevenció, la sensibilització i la implicació comunitària. Compten amb un equip professional multidisciplinari integrat per persones titulades en psicologia, treball social, educació social, dret i inserció laboral.

Rambla de Ferran, 43 baixos
25007, Lleida
Tel. 973 24 65 07

SAI Garrigues. Servei Atenció Integral

El Servei d'Atenció Integral LGBTI (lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals) té la intenció de donar suport als processos personals d'identitat sexual i de gènere, així com proporcionar informació especialitzada en aquest àmbit (recursos, associacions, activitats). A més a més, farà sensibilització i prevenció contra l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Avinguda Francesc Macià, 54
25400, Les Borges Blanques
Tel. 973 142 658 Ext. 217

Colors de Ponent

Agrupació de persones LGTBIQ, de familiars i persones afins que vol esdevenir un punt de trobada del col·lectiu a la província de Lleida i treballar en comú per a la consecució dels seus objectius: suport, visibilització, reivindicació i oferiment d'espais de trobada.

Carrer de Bobalà, 1 bis, altell A. Lleida.
688 962 806
colorsdeponent@colorsdeponent.cat

Trànsit Lleida

El servei Trànsit dona una atenció a la població trans des d'una posició despatologitzadora, respectuosa amb el recorregut i procés vital de cada persona.

CAP Rambla de Ferran
Rambla de Ferran, 44, 25007 Lleida
Tel. 973 72 53 80

Fitxa 10: Recursos complementaris de denúncia, atenció i recuperació

CONTACTES D'ENTITATS A CATALUNYA

Tel. 016

Gratuït les 24h tot l'any. Telèfon estatal per atenció a dones que han patit violència. Donen informació per a les dones Víctimes i el seu entorn sobre la situació viscuda, sobre recursos i drets de les víctimes en matèria de feina, serveis socials, ajudes econòmiques, recursos d'informació, d'assistència i d'acollida per a les víctimes d'aquest tipus de violència. Atenció en 6 idiomes: Castellà, Català, Galleg, Basc, Anglès i francès.

Dones amb Empenta 08700 Igualada. 93 804 54 82 donesambempenta@dae.cat

Dones Amb Empenta (dae) és una associació, amb més de 20 anys d'experiència, oberta a les inquietuds i necessitats de les dones, un espai per treballar i generar canvis en la nostra realitat. Dae desenvolupa diversos programes i serveis de sensibilització i prevenció, atenció i formació dirigits dones, joves, famílies. I alhora també ofereix formació i assessorament a professionals de diferents àmbits amb la voluntat de treballar i incorporar la perspectiva de gènere.

Fundació Surt (c/Guàrdia, 14 baixos. Barcelona 08001. 933428380. Surt@surt.org. <http://surt.org>)

Fundació que disposa d'un Servei Integral a la Violència Masclista que ofereix assessorament jurídic i atenció psicològica i social a les dones que han patit violència masclista de forma gratuïta. Atenció quinzenal.

Àrea per a la Feminismes i Alliberament LGTBI de tracte i no discriminació de persones lesbianes, gais, transgènere i bisexuals de la Generalitat de Catalunya arealgbt.tsf@gencat.cat

L'objectiu d'aquesta àrea funcional, que depèn de la Direcció General d'Feminismes i Alliberament LGTBI, consisteix en implementar les polítiques per a la Feminismes i Alliberament LGTBI de les persones LGTBI. També és l'encarregada de la tramitació de les incidències i denúncies per fets discriminatoris dirigits a les persones LGTBI.

SAI Central (Sepúlveda, 148-150, 6ª planta 08011 Barcelona. 93 551 77 17)

El Servei d'atenció Integral (SAI) és una prestació de servei d'atenció integral, de qualitat i de proximitat adreçat a les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere.

http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/lgbti/atenciointegral/

Tamaia (Carrer de Casp, 38. 08010 Barcelona. 934120883. tamaia@tamaia.org. <http://tamaia.org/>)

Associació que dona suport a les Dones que demanen ajuda de forma gratuïta per sortir de l'engranatge de la violència i la seva recuperació, iniciant un procés sensible i respectuós d'identificació i curació del dany a partir d'atenció psicològica i assessorament jurídic. Atenció quinzenal o setmanal.

AADAS (Associació Assistència a dones agredides sexualment) (c/ Gran Via de les Corts Catalanes, 488. Barcelona. 93 487 57 60. <http://aadas.org.es/>)

Associació que dona atenció i assistència a les víctimes d'agressions sexuals a nivell jurídic i psicològic i que sensibilitza sobre aquesta qüestió per intentar eradicar-la. Atenció setmanal. Per tal de poder finançar els serveis, per gaudir-ne cal fer-se'n sòcia (30 euros cada sis mesos).

Conexus (Avda. Diagonal 440 4t 1a - 08037 Barcelona (Spain). 93 217 16 46, info@conexus.cat; <http://www.conexus.cat/>)

Associació d'Atenció, Formació i Investigació Psicosocials de Barcelona que dona atenció a homes que han exercit violència sobre les parelles i els infants que l'han patit. Ofereixen serveis d'atenció psicològica finançats, a un preu de cinc euros sessió.

Servei d'Atenció a Homes que Maltracten de la Fundació IRES (Àlaba, 61, 1r | 08005 | barcelona | 93 486 47 50 | www.fundacioires.org | carlosjoyera@fundacioires.org)

Atenció a homes de fora de la ciutat de Barcelona que volen treballar per a reconstruir les seves relacions de manera més igualitària i sense violència.

Associació El safareig (Carrer de Les Vinyes, número 11 C, Cerdanyola del Vallès (Barcelona). 93 692 31 87. <http://www.pangea.org/safareig/>)

Associació que ofereix serveis d'atenció psicològica de forma gratuïta amb l'objectiu d'aconseguir que la Feminismes i Alliberament LGBTI d'oportunitats entre dones i homes sigui real i efectiva. Atenció setmanal.

Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte de Barcelona (Gran Via de les Corts Catalanes, 111. Sants-Montjuïc, La Bordeta. Telèfon: 900121884 //935548700. Web: www.gencat.cat/justicia/oavd. Adreça electrònica: victimabarcelona.dj@gencat.cat)

Servei d'atenció públic a víctimes de violència de gènere. Tenen serveis jurídics i psicològics especialitzats.

Dones Juristes (Dones Juristes. C/Ripoll 25 08002. Barcelona. 933220617. info@donesjuristes.cat).

Associació que dona suport legal gratuït a tot Catalunya a aquelles dones que es troben en posició d'indefensió en tots aquells àmbits del dret que els hi afecten i, especialment, en matèria de famílies i en casos de maltractament i de violència masclista i/o familiar, ajudant a corregir situacions derivades de pràctiques socials discriminatòries.

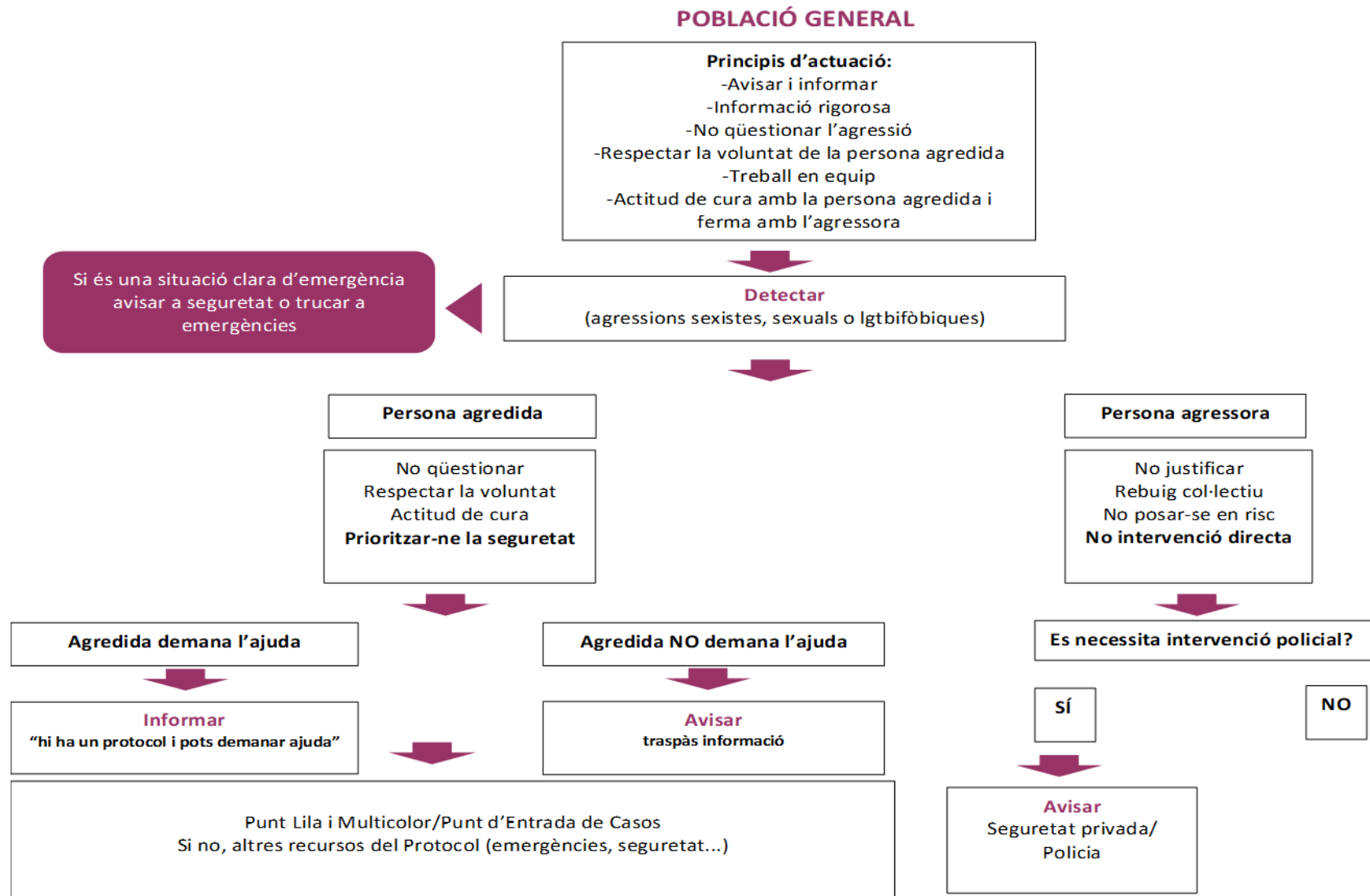
Observatori contra l'homofòbia (C/ Verdi, 88 baixos, 08012 Barcelona. 93 217 26 69 / 652 138 946. denuncia@och.cat. Web: <https://och.cat/>)

L'Observatori contra l'Homofòbia és l'eina per lluitar contra la LGBTI-fòbia en totes les seves formes i per donar el suport necessari a les víctimes. Treballen en el disseny i implementació d'un sistema d'observació permanent davant la discriminació i l'homofòbia, bifòbia, transfòbia en els diferents escenaris on es puguin produir.

A l'OCH podràs beneficiar-te dels següents serveis: Atenció a la víctima; Oficina de denúncies i formació i recerca.

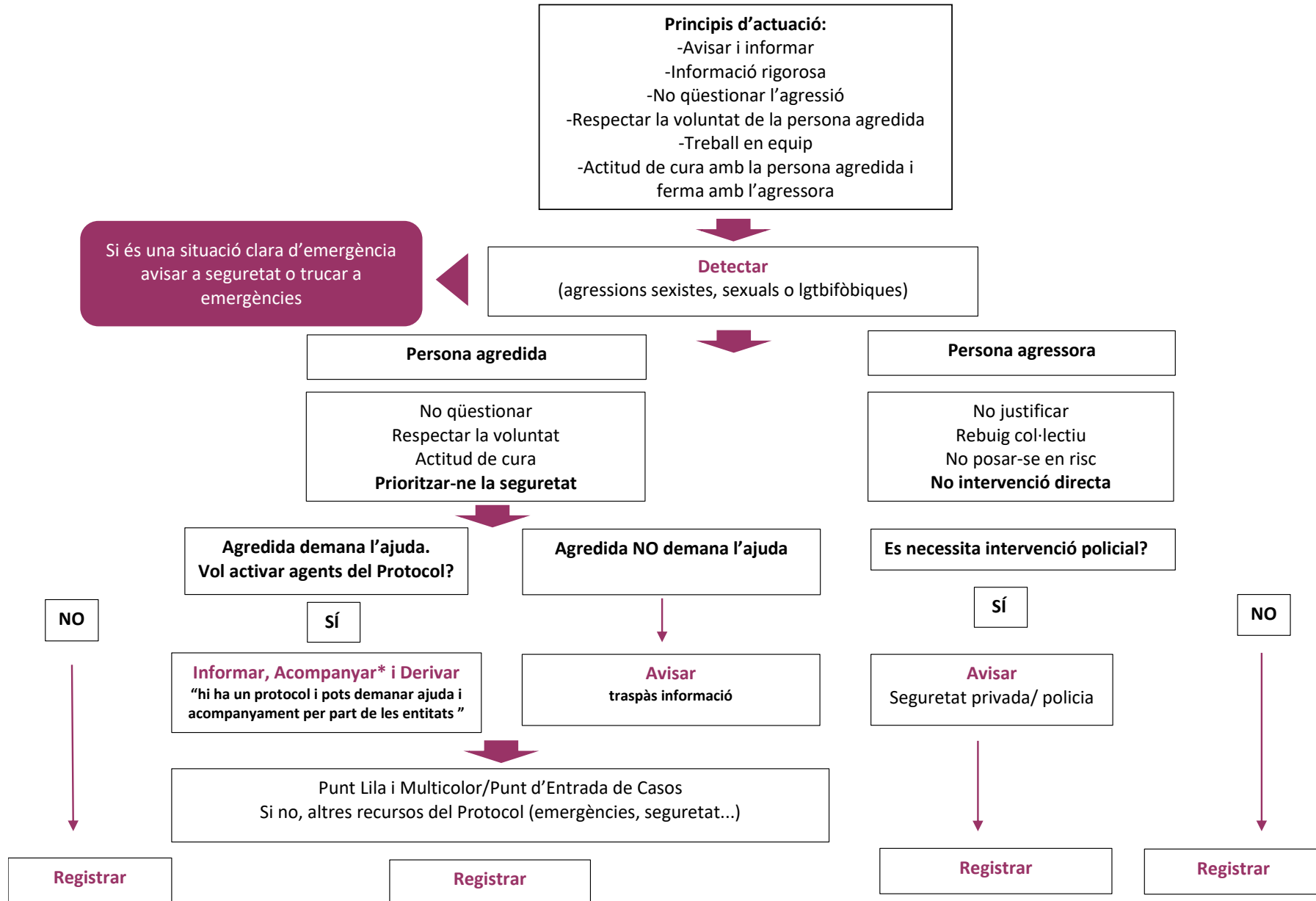
Davant qualsevol tipus d'agressió no dubtis en denunciar-ho. Estem aquí per ajudar-te. Quan rebem la teva denúncia, estudiarem el cas i ens posarem en contacte amb tu el més aviat possible.

Fitxa 11: Circuits d'actuació

ENTITATS ORGANITZADORES

PUNT LILA I MULTICOLOR

Principis d'actuació:
 -Avisar i informar
 -Informació rigorosa
 -No qüestionar l'agressió
 -Respectar la voluntat de la persona agredida
 -Treball en equip
 -Actitud de cura amb la persona agredida i ferma amb l'agressora

Si és una situació clara d'emergència avisar a seguretat o trucar a emergències

Detectar
 (agressions sexistes, sexuals o lgtbifòbiques)

Persona agredida
 No qüestionar
 Respectar la voluntat
 Actitud de cura
Prioritzar -ne la seguretat

Persona agressora
 No justificar
 Rebuig col·lectiu
 No posar-se en risc
Primera intervenció directa

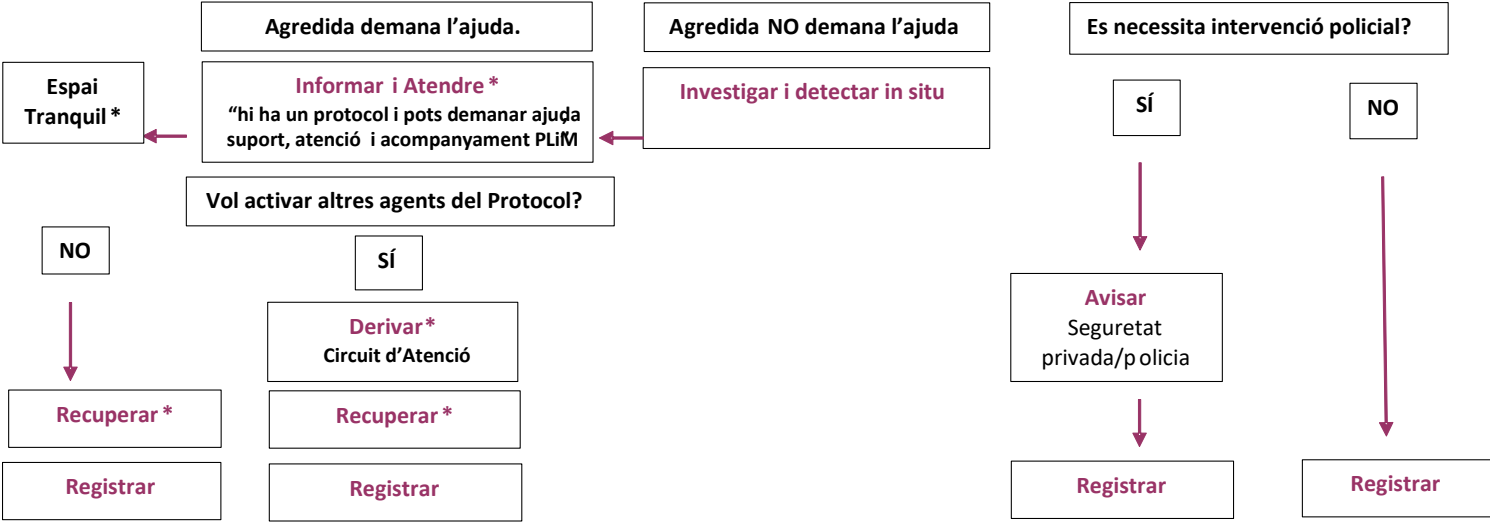
- *Atendre:**
- Informació sobre Protocol
  - Informació sobre què ha passat
  - Informació sobre entorn, situació de la persona i relació amb les persones agressores. Si té amigues o amics, si està sola o sol, si coneix els agressors etc.
  - Dades de contacte (telèfon i nom), si vol.
  - Informació sobre recursos disponibles del circuit d'atenció i recuperació.

*Derivar

Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) 973142658
 CAP Borges Blanques 973142033
 Emergències 061/112
 Policia Local 973142854
 Mossos Esquadra 112 / 973142000
 Atenció 24h Violència masculista 900900120

*Recuperar :

Si la persona agredida vol seguir la festa, se l'animarà perquè ho faci amb el suport de l'organització. La persona agressora podrà ser expulsada de la festa si així ho decideixin els serveis de seguretat o policials conjuntament amb l'organització de la festa i amb l'Equip del Punt Lila. També es pot oferir un suport a distància sense intervenció amb la persona agressora. En el cas que es dugui a terme l'expulsió de l'agressor l'organització quedarà amb la persona agredida a l'espai Tranquil mentre l'Equip Punt Lila sortirà a fer la intervenció. A la tornada se li explicarà tot el què ha passat i com ha quedat la situació.

7 ANNEX II

AJUNTAMENT DE LES BORGES BLANQUES | 2020

Ajuntament de
les Borges Blanques

noctàmbul@s

Observatori sobre les violències sexuals en
entorns d'oci nocturn i consum de drogues

Coordinació del treball

Àrea de Joventut

Ajuntament de les Borges Blanques

Autoria

Observatori Noctàmbul@s. FSC

noctàmbul@s

Les Borges Blanques, **Febrer 2020**

Índex

---

1. Presentació	5
2. Plantejament de la Diagnosi	6
3. Metodologia	7
4. Anàlisi documental.....	8
5. Entrevistes a informants clau.....	10
6. Comissió Participativa.....	14
7. Enquesta	16
8. Diagnosi entorn espais festius	34
9. Resum de les conclusions	37
10. Bibliografia	39

1. Presentació

Aquest és un document informatiu de diagnosi en el marc d'elaboració del "**Protocol d'actuació davant les violències sexuals en espais festius**" al municipi de les Borges Blanques.

El projecte es va iniciar a mes d' octubre de 2019 arran de la sol·licitud per part de **l'Ajuntament de les Borges Blanques** d'un recurs tècnic per elaborar un Protocol de ciutat per abordar les violències sexuals en espais festius de les Borges Blanques. L'entitat adjudicatària per realitzar la dinamització i redacció d'aquest recurs tècnic és el projecte **Observatori Noctàmbul@s**¹ de la Fundació Salut i Comunitat, essent també la responsable de implementar les accions formatives.

L'entrega de l'esborrany definitiu del Protocol està prevista per finals de **Juny**, no essent aquesta la data de finalització d'un procés, sinó l'inici d'una seguit d'accions que ajudaran a una millor implementació del Protocol al llarg del temps.

El present document és fruit de la finalització de la primera fase del procés d'elaboració (període **octubre 2019 a febrer 2020**) essent aquesta la realització de diverses **activitats de recerca** de informació per a la redacció d'una **Diagnosi** del municipi.

---

¹ <https://www.drogasgenero.info/noctambulas/>

2. Plantejament de la Diagnosi

L'**objectiu general** de la diagnosi és el de realitzar un **acostament a la realitat del municipi** i del territori per tal de conèixer la situació de les violències sexuals i les seves manifestacions en els espais d'oci per poder desenvolupar així, les estratègies i accions necessàries per a l'elaboració del protocol.

La definició del **tema** a diagnosticar és el següent:

Violències sexuals en espais festius i estratègies d'actuació comunitàries a les Borges Blanques

Al voltant d'aquesta temàtica, es plantegen 8 preguntes endreçades segons tres temàtiques:

Preguntes sobre mapeig d'actors i agents	
Pregunta 1	Quins són els agents, actors i perfils que participen als espais festius?
Pregunta 2	Quines dinàmiques hi ha entre els agents polític-governamental, tècnic-administratiu i social-comunitari relacionades amb l'actuació de les violències sexuals en espais festius?
Pregunta 3	Quines són les necessitats de cada un dels agents que interactuen als espais festius relacionades amb l'abordatge de les violències sexuals?
Preguntes sobre dinàmiques de les violències sexuals en espais festius	
Pregunta 4	Quins són els imaginaris col·lectius al voltant de les violències sexuals relacionades amb espais festius?
Pregunta 5	Quines són les violències sexuals percebudes, viscudes i exercides als espais festius?
Pregunta 6	Com operen les violències sexuals al voltant de la mobilitat i el disseny dels espais festius?
Preguntes sobre polítiques públiques relacionades	
Pregunta 7	Quines polítiques i actuacions s'estan duent terme al municipi?
Pregunta 8	Quines són les valoracions i les propostes que tenen els diversos agents implicats en els espais festius?

3. Metodologia

Les tècniques de recollida de informació utilitzades en funció del recursos destinats i per respondre les preguntes plantejades, són les següents:

Tècnica	Descripció	Analitzat
 Anàlisi de dades estadístiques secundàries	<p>Recerca de dades relacionades amb les desigualtats de gènere al territori. En concret sobre desigualtats de gènere, violències de gènere, violències sexuals, oci i salut.</p>	<p>Dades generals sobre les Borges Blanques. Comparatives amb altres dades de rellevància.</p>
 Anàlisi documental	<p>Recerca de marc normatiu sobre les violències de gènere i les violències sexuals en les diferents escales competencials (internacional, comunitària, estatal, autonòmica i municipal). Recerca d'experiències, circuits, serveis, plans d'actuació i protocols que ja s'estan aplicant al territori per detectar buits i duplicitats.</p>	<p>1 Informe 1 Pla 2 Protocols 1 Campanya</p>
 Enquesta	<p>Recerca de dades específiques i actuals al territori sobre percepció i experiències relacionades amb les violències sexuals, la reproducció d'aquestes als espais d'oci i el consum d'alcohol i altres drogues.</p>	<p>1 enquesta en línia per internet, aleatòria, amb 31 preguntes, tancades i obertes, sobre les dinàmiques de les violències sexuals en espais festius de les Borges Blanques. Mostra de 116 persones.</p>
 Entrevistes semi-estructurades a informants clau i grup de discussió	<p>Entrevistes i grup de discussió a informants clau amb diferents percepcions, coneixements i experiències sobre les desigualtats de gènere, les violències associades i els àmbits del context d'actuació del protocol.</p>	<p>18 persones participants.</p>
 Observació participant a través de marxas exploratòries	<p>Tècnica d'investigació que consisteix en una passejada de dues hores per la vila quan és fosc, buscant aquells espais festius, ja siguin locals d'oci privat o espais de festes populars, i parlar sobre les sensacions de seguretat, de inseguretat i de llibertat que generen a les dones.</p>	<p>Marxa Exploratòria realitzada 29 Novembre amb 20 dones participants.</p>

4. Anàlisi documental

A continuació els documents que s'han analitzat per recollir informació sobre aspectes que puguin servir d'ajuda per resoldre les qüestions plantejades a la Diagnosi.

Document	Nom	Àmbit	Descripció	Aspectes a destacar
Informes	Informe del Punt Lila realitzat a la Fira de l'Oli	Municipal	Primer Punt Lila al concert de la Fira de l'Oli amb la finalitat de sensibilitzar, prevenir i atendre a la població en violències sexuals.	La primera experiència de Punt Lila externalitzat a una entitat (Antisida Lleida) ha estat positiva. Es van apropar un total de 66 persones (16 homes i 50 dones); 63,6% de les quals tenien entre 16 i 20 anys.
Plans	Pla d'igualtat efectiva de dones i homes de l'Ajuntament de les Borges Blanques (2017-2021)	Municipal	Instrument de planificació i prioritització de les actuacions en matèria d'igualtat de gènere amb la finalitat d'integrar la perspectiva de gènere en qualsevol àmbit de l'Ajuntament.	El Pla ofereix diverses propostes d'actuació com la formació del personal de l'ajuntament en matèria d'igualtat; la necessitat d'establir mesures d'acció positiva per a tal de cobrir certes places masculinitzades com és el cas del cos de policia o manteniment. Destacar també que dins d'aquest pla es va detectar la necessitat d'elaborar un protocol d'actuació davant l'assetjament sexual, elaborat el març del 2018.
Protocols	Protocol d'atenció a les dones en situació de violència de gènere a les Garrigues (2013)	Comarcal	La seva finalitat és definir un model d'actuació coordinat entre els i les diferents agents implicats/des i articular el procediment de les actuacions per garantir la prevenció, la detecció, l'atenció eficaç i personalitzada, i la recuperació de les dones que es troben en situacions de violència de gènere.	Conté dos annexos: Protocols d'actuació per a prevenir les mutilacions genitals femenines i els matrimonis forçats a les Garrigues.
Campanyes	Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a la demarcació de Lleida	Municipal	Document que pretén assolir entorns de treball productius, segurs i respectuosos per a totes les persones, unes relacions laborals basades en la llibertat i el respecte entre les persones i lliures de situacions d'assetjament sexual i per raó de sexe.	Es contemplen actuacions preventives, eines per a la detecció i sensibilització, així com instruments i òrgans interns per resoldre les situacions d'assetjament laboral, sexual, per raó del sexe, de l'orientació sexual i/o de la identitat sexual que es puguin produir en el si de l'estructura de l'Ajuntament de les Borges Blanques. Es presenta com una eina fonamental de sensibilització i prevenció.
Campanyes	A les Borges cap agressió sexista (2018)	Municipal	La campanya va consistir en: elaboració i lectura del manifest durant els concerts; l'elaboració i repartiment de xapes; elaboració i repartiment de flyers i reproducció d'una falca radiofònica durant els concerts. Prèviament, es va crear un grup de treball contra les agressions sexistes amb l'objectiu de treballar en aquest àmbit a través d'activitats, campanyes, projectes, etc. El grup està format per: policia local, tècnica SIAD, tècnica SAI, TS del CAP, Mossos d'esquadra, tècnica d'igualtat de l'ajuntament	La idea de realitzar aquest protocol neix del grup de treball creat amb professionals. S'adjunta als annexos el manifest, els flyers i la xapa realitzades. Els missatges dels flyers i la xapa son: <i>A les Borges, cap agressió sexista; Si ho veus, no callis: jo decideixo, respecta'm i si t'han dit no i insisteixes, repensa-t'ho, és una agressió.</i> Formació adreçada a entitats i persones que treballen en l'oci festiu i/o amb joves "El sexisme també surt de festa" (2019) per part de l'Observatori Noctàmbul@s on van participar diferents actors implicats en l'oci de les Borges.

			i tècnica de joventut. S'han fet 2 reunions (juny 2018 i març 2019)	
Educació	Posa't les Ulleres (SIAD)	Comarcal	L'objectiu és sensibilitzar amb temes d'igualtat entre homes i dones a l'alumnat de primària (Cicle Superior). Es fa 1 sessió a l'any d'una hora de duració.	Al 2018, des del SIAD Garrigues es detecta la necessitat de treballar la igualtat a Primària.
	Projecte Apropa't	Comarcal	Durant el curs 2019-2020 s'han dut a terme sessions d'una hora cada sessió sobre les següents temàtiques: gènere i violència masclista; diversitat sexual i de gènere i educació sexoafectiva adreçats als cursos de 2on, 3er, 4art d'ESO i 1er de Batxillerat.	Treball conjunt amb SIAD Garrigues, Colors de Ponent i Antisida Lleida, coordinat per l'Oficina Jove de les Borges, on cada entitat experta és la que s'encarrega de fer la formació.

5. Entrevistes i grup de discussió a informants clau

Les persones a entrevistar han estat triades pel **Grup Motor**. Això s'ha decidit en funció d'un mapeig d'actors de persones, associacions i col·lectius on s'ha valorat que poden tenir una opinió, experiència i informació rellevant per elaborar una diagnosi que ajudi a marcar unes línies pel Protocol i les propostes d'accions a promoure.

El projecte aprovat per a l'elaboració de la Diagnosi contempla realitzar **entrevistes semi-estructurades** i un **grup de discussió** a informants clau.

S'han realitzat un total de **6 entrevistes** a informants clau. Aquestes han estat realitzades des de **desembre de 2019** fins a **febrer de 2020**. Totes elles han tingut una durada aproximada entre **45 minuts i 1 hora i mitja**. S'ha seguit el mateix guió, s'ha procurat generar un entorn informal i de confiança i s'han adequat els temes a treballar segons el perfil de la persona a entrevistar. Una de les entrevistes ha sigut telefònica. S'ha realitzat **1 grup de discussió de 2 hores de duració**.

Els **perfils proposats** al Grup Motor i les persones finalment entrevistades, han estat els següents:

Àmbit	Perfils proposats al GM	Perfils entrevistats
Polític - Governamental	<ul style="list-style-type: none"> > Regidoria Igualtat (feminisme o equitat), Cultura, Seguretat, Joventut. > Alcaldia. > Oposició. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Regidoria de Joventut
Tècnic - Administratiu	<ul style="list-style-type: none"> > Personal tècnic de Igualtat (feminisme o equitat), Cultura, Seguretat, Joventut, Salut, Serveis Socials. > Personal de Serveis d'Atenció a les dones (SIAD, SIE, Punts Liles, etc.). > Serveis de Seguretat Pública (Policia Local, Mossos d'Esquadra). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Joventut ✓ SAI i SIAD ✓ Mossos d'Esquadra ✓ Policia Local ✓ Salut
Social - Comunitari	<ul style="list-style-type: none"> > Persones i/o representants d'entitats feministes i/o de persones amb preferències, identitats i expressions de gènere no normatives (LGTBIQ+). > Persones i/o representants d'entitats de dones. > Persones i/o representants d'entitats de festes populars. > Persones i/o representants d'entitats de joves que participen a festes. > Persones i/o representants d'entitats racialitzades que participen a festes. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Comissió de festes ✓ Joves que participen a festes ✓ Dona jove feminista
Privat- Econòmic	<ul style="list-style-type: none"> > Locals privats d'oci festiu. > Serveis de Seguretat Privada relacionats amb espais festius. > Empreses contractes pels esdeveniments festius. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locals d'oci privat

Conclusions de les entrevistes i grup de discussió

A continuació s'exposen el **recull d'idees principals** extretes durant les entrevistes i el grup de discussió.

MAPEIG D'ACTORS I AGENTS

- ☑ El Grup Motor ha estat integrat per les àrees de: Cultura, Benestar Social, família i salut, Igualtat, Acció social (SIAD i SAI), Joventut, Policia local, salut, Comissió de Festes.
- ☑ La Comissió Participativa, integrada per 4 entitats municipals ha estat força participativa.
- ☑ Actualment existeix una coordinació molt fluida entre les diferents àrees municipals i comarcals.
- ☑ La Comissió de Festes té voluntat de fer formació en perspectiva de gènere.
- ☑ El Cos de Policia troba necessari fer formació en perspectiva de gènere.
- ☑ Poca implicació de l'entitat de Jovent de Borges.
- ☑ Desconeixença per part de la ciutadania dels recursos existents a les Borges en relació a violències sexuals i gènere.
- ☑ La demanda del Protocol va sorgir en una taula de Treball contra les agressions sexistes en l'oci formada per: policia local, Mossos d'Esquadra, SIAD, Treballadora Social CAP, Joventut, Comissió de Festes.

DINÀMIQUES DE LES VIOLÈNCIES SEXUALS EN ELS ESPAIS FESTIUS

- ☑ En general, es considera que les agressions cap a les dones són un fet sistèmic/estructural, no puntual. Tot i així, a vegades existeix certa confusió i es considera que *"també hi ha moltes agressions cap a homes"*, posant aquestes violències al mateix nivell que les violències masclistes.
- ☑ Es valora que les agressions sexuals es tendeixen a minimitzar quan l'agressor *"és algú conegut del poble i costa denunciar-ho."* En tractar-se de territori amb població petita, sovint quan es produeixen agressions, aquesta és justificada per l'entorn apel·lant a "la bona persona" que és l'agressor, minimitzant el fet i invisibilitzant. Això produeix un greuge afegit per a la dona agredida, que queda sense suport a l'entorn proper.
- ☑ Hi ha certa culpabilització envers les dones: *"mira com va vestida o és que ha begut molt."*
- ☑ Normalització de certes violències sexuals: tocaments, *piropos*, mirades i invasió de l'espai, sobretot.
- ☑ El que s'ha treballat més a nivell comarcal a través del SIAD és la violència masclista. Ara es comença a treballar i a fer campanyes sobre violències sexuals.
- ☑ Es percep que hi ha més violències en l'àmbit de la parella, laboral, educatiu i de l'oci.
- ☑ Es percep més sensibilització per part de les dones.
- ☑ La sexualitat dels homes està molt més acceptada que la de les dones.

DETECCIÓ DE VIOLÈNCIES SEXUALS I MASCLISTES AL MUNICIPI

- ☑ Sovint persones joves de 13 a 20 anys fan "botellón" als carrers del voltant de les festes de les 24:00 a les 2:00.
- ☑ Es donen agressions dins de l'àmbit de la parella que es normalitzen i s'amaguen.
- ☑ Es va fer un Punt Lila durant la Festa Major i es va demanar informació. Es considera que va ser important per a visibilitzar i informar.
- ☑ En alguns locals i en algunes festes populars es programa o es posa música que promociona missatges masclistes.
- ☑ Encara hi ha molta desconeixença sobre què són les agressions sexuals i què no.
- ☑ Als patis dels instituts es detecten situacions d'agressions masclistes.
- ☑ Els tocaments, invasió de l'espai i piropos en espais d'oci estan molt normalitzats.
- ☑ No hi ha corresponsabilitat en relació a les violències sexuals.
- ☑ Es considera que els efectes de l'alcohol i les drogues juguen un paper desinhibidor.
- ☑ La resposta de l'entorn quan et sents agredida, és de culpabilització de les dones. En aquest sentit hi ha por per part de la víctima ja que és conscient de la crítica que viurà per part de la societat.
- ☑ Al poble és fàcil que hi hagi abús de confiança per part dels nois/homes perquè ens coneixem tots.
- ☑ Hi ha voluntat d'incloure la perspectiva de gènere a l'hora de muntar festes.
- ☑ Es considera que les penyes és un punt problemàtic perquè es mou i es consumeix molta droga.
- ☑ A la última "Festa Major" es va tenir una mala experiència amb una nova empresa de seguretat privada ja que el cos de seguretat consumien drogues, bevien, ballant, dient piropos a les noies i fent-se fotografies.
- ☑ S'hauria de millorar la coordinació amb Policia Local, Mossos i Comissió de Festes i es proposa fer una reunió de coordinació abans de la festa i una reunió d'avaluació un cop finalitzada la festa.

- ☑ A la última Festa Major hi havia dos policies interins que quan hi va haver una baralla no van poder sortir del cotxe.
- ☑ Es va detectar una agressió en una caseta de les penyes i no es va fer res ja que els nois es cobreixen entre ells quan cometen una agressió, sobretot quan és una persona del poble.
- ☑ Als locals d'oci nocturn de les Borges Blanques es produeixen agressions sexuals (mirades, comentaris, tocaments, piropos, etc.) a cambres i clientes joves.
- ☑ Els trajectes entre espais d'oci/ tornada a casa es perceben com a molt insegurs: no hi ha transport públic, els carrers estan poc il·luminats, hi ha un pont soterrat, una zona de bosc i polígons i urbanitzacions aïllades que es detecten com a zones molt insegures; de fet, sovint es duen a terme accions de protecció del tipus anar en grup, fer veure que es parla pel mòbil, dur les claus preparades a la mà, entre d'altres.
- ☑ S'han detectat violències de gènere en l'àmbit de la parella, tot i que hi ha la percepció de la normalització de certs tipus d'agressions dins de l'àmbit de la parella.
- ☑ Als patis dels instituts es detecten situacions d'agressions masclistes.
- ☑ Es detecten insults masclistes, racistes i transfòbics al camp de futbol.

POLÍTIQUES PÚBLIQUES RELACIONADES

- ☑ Es valora positivament l'elaboració d'aquest protocol d'actuació i que se'n faci difusió pública.
- ☑ Es considera que les dues festes claus on incidir més serien: la Festa Major i la Fira de l'Oli.
- ☑ La Comissió de Festes posa una pancarta en contra de les agressions sexistes a totes les festes que organitza i es llegeix un Manifest per la Festa Major.
- ☑ S'han fet campanyes de sensibilització genèriques per a tota la població.
- ☑ Existència del Projecte Posa't les Ulleres (Primària) on es tracta la perspectiva de gènere.
- ☑ Existència del Projecte Apropa't (Secundària) que es tracta d'un projecte genèric per acostar-se als instituts i es tracten diferents temes transversals, sent el sexisme un dels eixos que es treballa des de l'Oficina Jove, Antisida, SAI, SIAD i Colors de Ponent. Es va a tutories i és una xerrada a l'any. Es considera que no és suficient una sessió a l'any per a poder crear vincle i per poder incidir en una transformació real.
- ☑ Es fan taules informatives als instituts.
- ☑ Es detecta poca sensibilització per part del personal tècnic de l'Ajuntament.
- ☑ Es considera que actualment el gènere no és una prioritat política.
- ☑ Percepció que els i les tècniques de l'administració no estan suficientment formats/des per actuar davant les violències masclistes al Municipi, fet que suposa una certa resistència per implementar certs protocols o plans d'actuació.
- ☑ No existeix una figura de tècnica d'igualtat a nivell municipal a temps complert, tot i que hi ha una persona que dedica una part de la seva jornada a donar suport en aquests temes.

ESPAIS PÚBLICS. MOBILITAT. PERCEPCIONS DE SEGURETAT O LLIBERTAT.

- ☑ Es valora positivament la marxa exploratòria duta a terme dins de la fase de diagnòstic d'aquest Protocol.
- ☑ Situació de lavabos en llocs foscos durant les festes.
- ☑ Les noies perceben el trajecte cap a casa tornant de festa com a un moment de por.
- ☑ Es valora que el fet de conèixer a les persones del poble facilita el fet de no tenir por.
- ☑ Les dones fan servir més estratègies que els homes per evitar ser agredides quan perceben por.
- ☑ Homes i dones no ens movem amb la mateixa tranquil·litat pels espais públics.
- ☑ Es detecten alguns espais concrets de la por: el Terrall de nit; l'entorn del poliesportiu.

PROPOSTES

Prevenió:

- ☑ Es valora positivament l'elaboració d'aquest protocol, a més d'un protocol municipal d'actuació davant les violències masclistes.
- ☑ Falten més recursos humans i econòmics per a poder fer créixer els serveis.
- ☑ Augmentar les accions de sensibilització i formació de forma transversal entre tota la població del municipi: gent gran, d'edat mitjana, jove, etc.
- ☑ Es proposa la implicació del Col·lectiu Feminista Maria Rius, del Col·lectiu la Rosada, la Comissió de festes i l'Ateneu com a entitats d'especial rellevància per a tirar endavant aquest Protocol.
- ☑ Incorporar la perspectiva de gènere en les normatives/clàusules en la contractació de grups, barres, etc.
- ☑ Es detecta que el teixit associatiu de Borges és molt potent, però s'ha de millorar la interacció entre l'Administració Pública i les entitats per a aconseguir una major implicació i coordinació.

- ☑ Es detecta certa resistència o desconfiança entre l'Ajuntament i les entitats a l'hora de fer activitats conjuntament en temes d'igualtat, sobretot.
  - ☑ Posar atenció als bars i terrasses durant el dia, per denunciar els assetjaments que es reben en aquests espais masculinitzats.
  - ☑ Es valora la necessitat d'oferir formació en violències sexuals amb perspectiva de gènere als i les tècniques de l'administració local.
  - ☑ Vetllar perquè tots els actes públics i/o festius (nocturn o no nocturns) incorporin la perspectiva de gènere en la seva programació.
  - ☑ Fer una campanya visual fent una taula de treball amb tota la ciutadania per a poder arribar a més gent.
  - ☑ Es valora la necessitat de dur a terme una formació contínua amb la policia local sobre violències masclistes per tal que aquesta actuï de forma preventiva (no repressiva), fet que milloraria els resultats de les actuacions.
  - ☑ Es valora imprescindible l'educació dels infants i els i les joves (coeducació, educació sexual i diversitat sexual) per poder transformar la societat.
  - ☑ Es proposa formar a joves agents de prevenció de violències sexuals.
  - ☑ Es proposa que els centres educatius municipals comptin amb un/a professional de referència en matèria d'educació sexual. També un sistema de bústies anònimes per recollir denúncies en casos d'agressions. Actualment, es duu a terme el Programa Salut i Escola a l'institut, però es creu necessari començar a educació infantil.
  - ☑ Es proposa fer tallers per mares i pares.
  - ☑ Edició d'un fulletó explicatiu que defineixi les violències masclistes i sexuals, posi exemples, etc. per difondre per tot arreu.
  - ☑ Es proposa promocionar un segell de qualitat de bars "lliures de violències sexuals" que garanteixi la formació del personal (responsables, cambrers/es i seguretat) per prevenir, detectar i actuar davant les agressions sexuals.
  - ☑ Es proposa engegar una campanya de prevenció específica sobre les violències sexuals en espais d'oci.
  - ☑ Es proposa posar una clàusula als contractes dels i les artistes perquè tinguin en compte la perspectiva de gènere.
  - ☑ A l'hora de posar els lavabos, s'han de posar en un lloc ben il·luminat i més a prop de les carpes.
  - ☑ Es considera positiu que a nivell comarcal s'estan creant carpes per fer punts liles.
  - ☑ Es proposa crear una normativa que quan un Ajuntament demani la carpa per fer el Punt Lila, hi hagi mínim una persona professional formada.
  - ☑ Es valora necessari il·luminar millor alguns espais públics.
  - ☑ Es proposa la lectura d'un manifest públic de Festa Major contra les violències sexuals i masclistes.
  - ☑ Es proposa que és necessari un espai/local per joves.
  - ☑ Es proposa desvincula l'oci de l'alcohol. Es parla que la ciutadania només participa en les activitats on hi ha alcohol.
  - ☑ Es considera que l'oci de dia s'està perdent per falta de participació. Per exemple, s'han perdut les barques i els ornis, activitats que es feien per Festa Major durant el dia.
  - ☑ Es proposa que es facin més activitats per a joves per aconseguir més participació i cohesió entre la població.
  - ☑ Es proposa fer una formació en perspectiva de gènere a una persona de cada penya.
  - ☑ Es proposa fer formació en perspectiva de gènere dirigida a joves per tal que siguin motor de canvi i agents de prevenció entre iguals dins del municipi.
- Atenció:**
- ☑ Es considera prioritari instal·lar un Punt Lila en punts estratègics del municipi durant Fira, Festa Major, Carnestoltes i la Festa del Jovent. Aquest ha de comptar amb professionals especialitzats en l'abordatge de les violències sexuals.

6. Comissió Participativa

La **Comissió Participativa** és el grup de treball dissenyat perquè sobretot l'àmbit **social-comunitari** tingui la possibilitat de participar, aportant percepcions sobre l'estat de la qüestió, deliberant i aportant propostes pel Protocol o el Pla d'abordatge. La primera sessió d'aquest grup de treball és sobre marc teòric feminista i idees sobre la diagnosi.

Fitxa de la sessió	
Acció	Sessió 1 Comissió Participativa .
Data i lloc	23 de Novembre de 2019 de 10:00 a 13:00 . Casal Marino
Nombre de participants i perfils	8 participants: Grup Feminista Maria Rius, Comissió de Festes, Ateneu Popular Garriguenc, Diables els Borjuts i persones a títol individual.
Descripció	La Comissió Participativa és un grup de treball obert a totes les persones del municipi que vulguin participar a l'elaboració del protocol. Està contemplada en tres sessions de treball, de les quals la primera és perquè les persones participants entenguin l'aproximació teòrica des de la qual s'emmarcarà l'elaboració del Protocol i elaborin unes idees bàsiques sobre com perceben les dinàmiques concretes de les violències sexuals en espais festius del municipi .
Continguts	La sessió va consistir en una explicació del procés d'elaboració del protocol, de les funcions de la Comissió Participativa, una aproximació al marc teòric i la detecció i, finalment, l'elaboració d'una petita diagnosi sobre les dinàmiques pròpies de les violències sexuals en espais festius al municipi de les Borges Blanques.
Canals de difusió	Es va fer difusió a la pagina web oficial de l'Ajuntament de les Borges Blanques, les corresponents difusions per xarxes socials i el mailing a totes les entitats registrades. Es va fer especial èmfasi perquè assistissin a la sessió, a través d'altres canals informals, a col·lectius feministes i entitats amb perspectiva de gènere, entitats culturals que participen activament o organitzen activitats festives a les Borges Blanques.

Conclusions de la diagnosi de la Comissió Participativa

A continuació s'exposen el **recull d'idees principals** extretes durant la primera sessió de la Comissió Participativa. En aquest cas, el recull està endreçat segons temàtiques més obertes que a les entrevistes a informants clau.

Tema	Idea recollida
Festes populars	<ul style="list-style-type: none"> > Consum excessiu d'alcohol. > Necessitat de muntar un Punt Lila amb persones expertes. > Festes molt estimades al territori. > Necessitat de desvincular l'oci del consum d'alcohol. > Moltes persones joves no entren al concert, es queden fora fent "botellón" o "parquineo". > L'alcohol com a desinhibidor, sobretot pels nois.
Seguretat	<ul style="list-style-type: none"> > Necessitat de fer una formació específica en perspectiva de gènere a la Policia Local. > Empresa de seguretat privada per la Festa Major molt poc professional.
Violències sexuals més normalitzades durant festes	<ul style="list-style-type: none"> > Tocaments, mirades i piropos son les agressions més normalitzades en els espais d'oci.
Associacionisme	<ul style="list-style-type: none"> > Hi ha moltes associacions, però no es coneixen entre elles. > Falta de cohesió al poble. > Entitat feminista poc visible per a la població en general.
Locals privats d'oci nocturn	<ul style="list-style-type: none"> > Alguns locals promocionen dinàmiques estereotipades i rols de gènere.
Urbanisme i mobilitat	<ul style="list-style-type: none"> > Falta de perspectiva de gènere a nivell urbanístic.
Sensibilització i polítiques públiques	<ul style="list-style-type: none"> > Hi ha el Programa Salut i Escola on una infermera es desplaça regularment als Instituts de la població. > Existència d'una Mesa de Coordinació de Joventut. > Existència d'un grup de treball municipal. > Campanya municipal de prevenció i sensibilització. > Falta de prioritat política. > Es percep la necessitat de formar en perspectiva de gènere al personal de barres.
Atenció	<ul style="list-style-type: none"> > Atenció a l'ABS i derivació seguint el Protocol de Violència de Gènere del Departament i el Protocol del Consell Comarcal de les Garrigues.

7. Enquesta

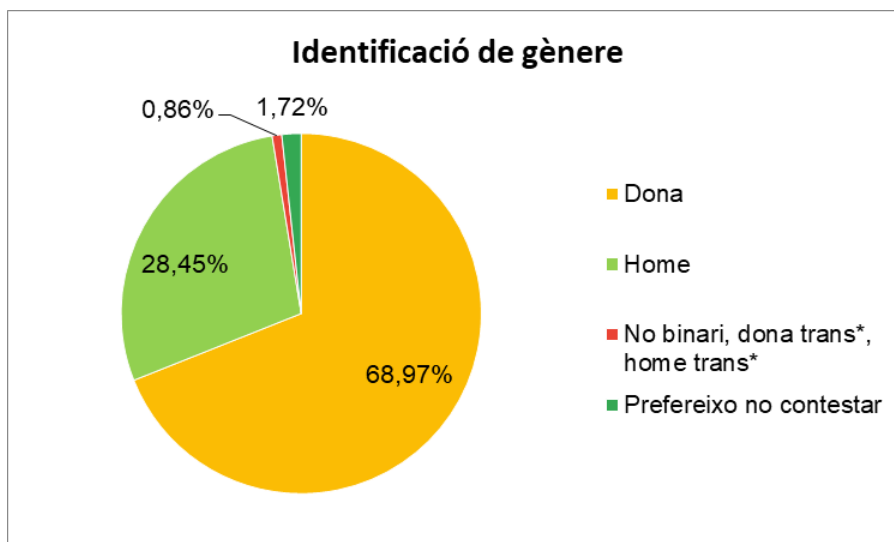
Informació bàsica sobre el qüestionari realitzat:

- > Qüestionari online, aleatori, accidental, no representatiu. **Mostra tendències.**
- > Difusió a través de pàgina web oficial de l'Ajuntament, xarxes socials, llistat de correus interns de personal de l'Ajuntament, llistat de correus d'entitats registrades. Suport amb difusió informal a través de mòbils particulars entre grups d'iguals.
- > Període de recull: obert per contestar des del 5 de novembre a 15 de desembre de 2019
- > Mostra de **116 persones** que han respost.
- > Segons dades de l'Idescat (2019), a les Borges Blanques hi ha **6.087 habitants** censats, dels quals el 51,01% estan identificats com a homes i el 48,98% com a dones.
- > Dividida en 7 apartats: informació general, espais festius, mobilitat, percepció sobre violències sexuals, violències presenciades, violències viscudes, violències exercides, actuació commutaria.

A continuació l'explotació de dades i gràfiques essencials per tema i pregunta:

Informació general

Respecte al gènere amb el qual s'identificaven les persones participants a l'enquesta, la pregunta oferia les següents possibilitats de resposta: dona, home, una única categoria on es recollien les opcions no binàries, i una última categoria que oferia la possibilitat de no contestar, en acord al que marca la Llei 11/2014 sobre el dret a les persones LGTBIQ+ de no haver d'identificar-se segons el gènere.

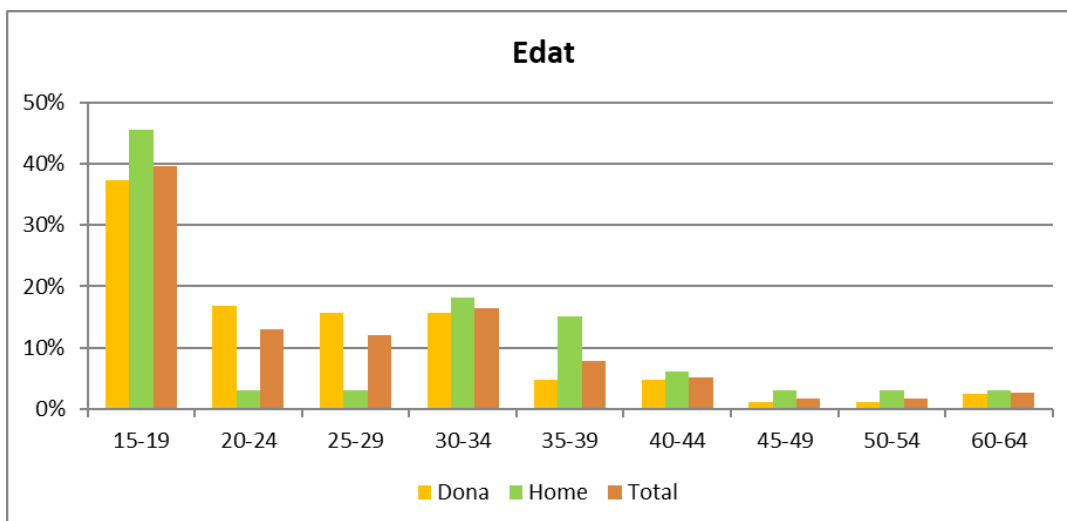

Del total de respostes obtingudes, un **68,97% (80)** correspon a persones que s'identifiquen com a dones, mentre que un **28,45% (33)** s'identifica com a home, un **0,86% (1)** ho fa com a no binari i finalment un **1,72% (2)** prefereix no contestar. A efectes d'explotació s'ha optat per sumar aquests 3 casos al grup de dones per procedir amb l'anàlisi ja que, per una banda, aquest col·lectiu és susceptible de patir violències i, per l'altra, a nivell quantitatiu la mostra no és suficient com per a poder-ne extreure conclusions.

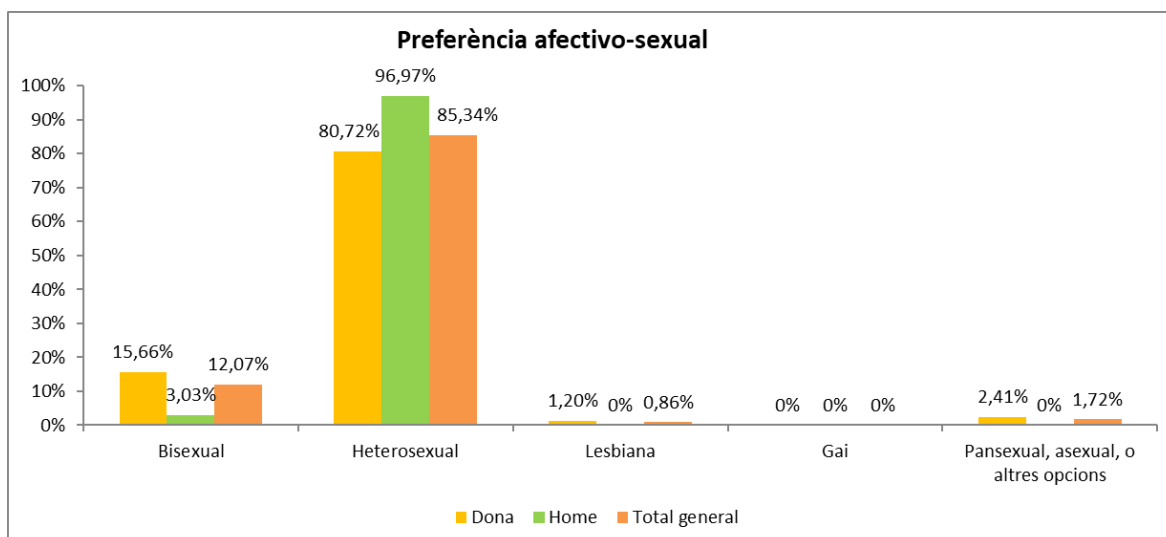
Com acostuma a passar amb temàtiques relacionades amb desigualtats de gènere, les dones mostren més sensibilitat i interès amb el tema i responen a les demandes de informació. Aquest ja és un primer punt a

tenir en compte: en la percepció i identificació de les violències sexuals, i la preocupació i actuació hi trobem un major nombre de dones i persones que no s'ajusten al model binari de gènere.

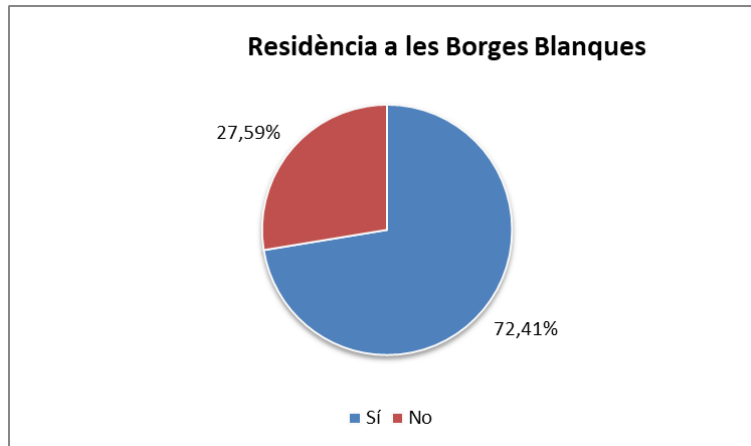
En quant a l'edat de la mostra, han respost persones d'entre 15 i 64 anys. Com es pot observar les edats compreses entre **15 i 19 anys representen el 39,66%** de les persones enquestades, seguit del **16,38% de persones amb edats compreses entre els 30 i 34 anys**. El segueix amb un **12,93%** el grup de **20-24**. Tenim doncs, una mostra amb un gran biaix d'edat, un fet que es deu a l'estratègia de difusió de l'enquesta entre l'alumnat de secundària on hi ha participat principalment els cursos de 3er i 4art de l'ESO de l'Institut Josep Vallverdú i del Col·legi Mare de Déu de Montserrat. Com es pot observar a la gràfica, el gruix de les respostes estan compreses entre **15-39**, amb un **88,79%**.

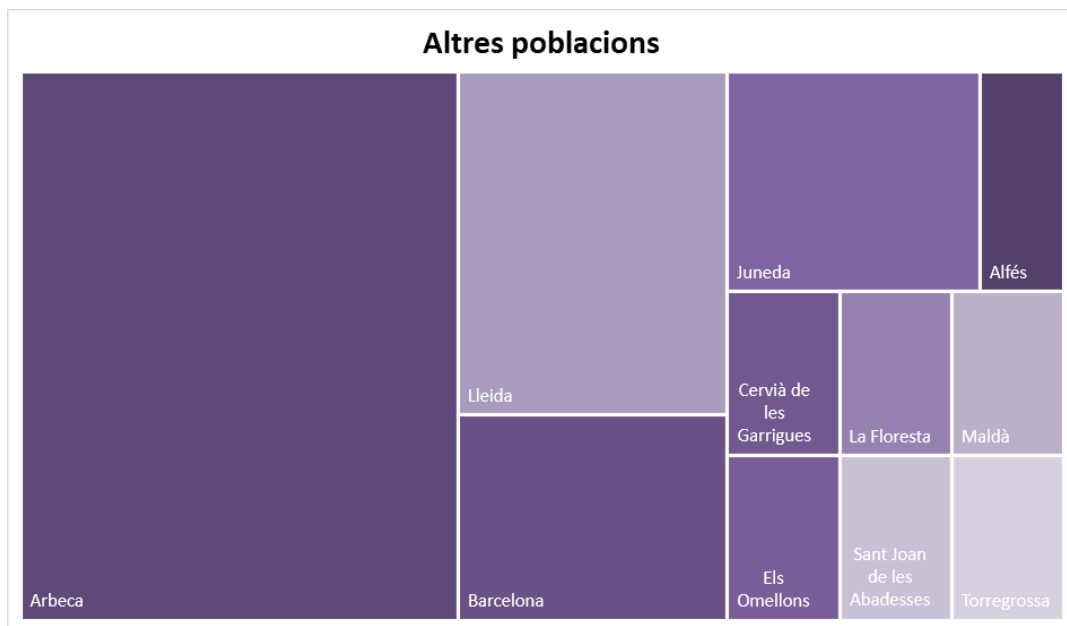
La següent pregunta de caracterització del qüestionari abordava l'orientació sexual de les persones participants per tal de donar visibilitat a aquelles persones amb opcions sexuals no normatives i per recollir informació per entendre les dinàmiques pròpies de les violències sexuals en funció del desig sexual expressat. Al següent gràfic s'observa l'hegemonia de l'heterosexualitat entre les persones participants: un **85,34%** es manifesten com a heterosexuals. La dada posa de manifest la necessitat de parlar de sistema de poder heteropatriarcal, on el sistema sexe-gènere-desig té l'orientació "hetero" de l'últim com a un dels mandats cabdals, i on les "desviacions" a aquesta norma es troben controlades a base de discriminacions i violències. És significatiu que cap de les persones qüestionades s'hagi identificat com a "gai".

En quant a la població de residència, el **72,41% de la mostra ha expressat que viu a les Borges Blanques.**

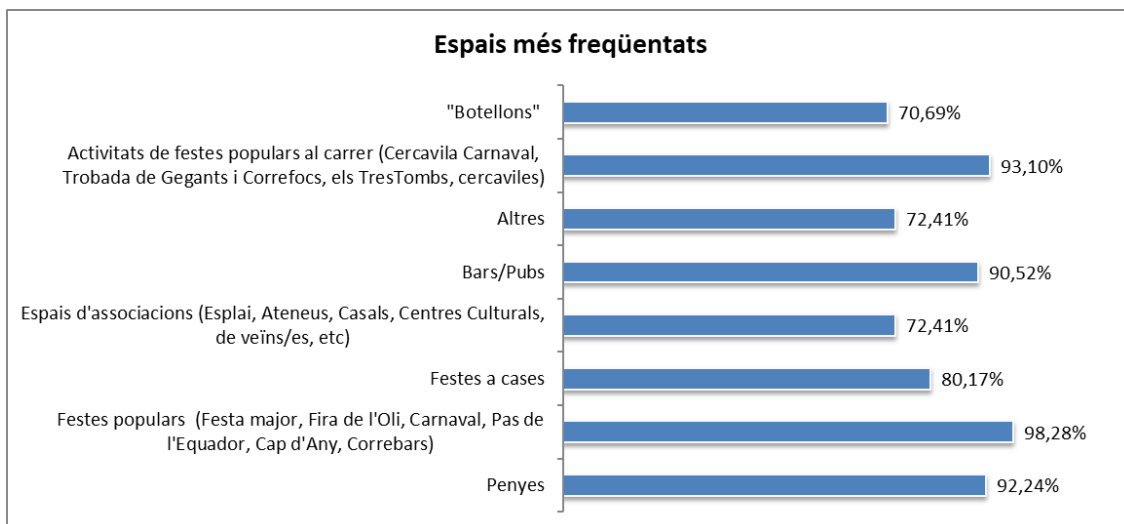
I en el cas de no tenir la residència al municipi, un **27,59%** (32 persones) de les respostes es distribueixen en la següent proporció:

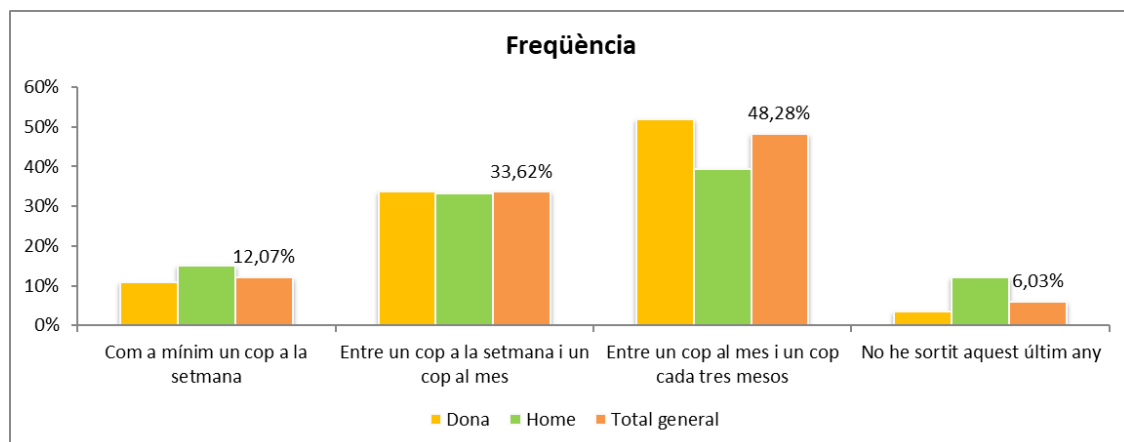
Espais festius: festes populars i locals oci nocturn

Sobre quins **espais en concret** diuen que surten de festa, en el següent gràfic es pot identificar quins són els espais més freqüentats pel total de les persones enquestades sumant les freqüències "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" i "poques vegades".

L'espai festiu més freqüentat són les **festes populars** (Festa Major, Fira de l'Oli, Carnaval, Pas de l'Equador, Cap d'any i Correbars) amb un **98,28%** ; les activitats de **festes populars al carrer** amb un **93,10%** i en tercer lloc amb un **92,24%**, les **penyes**. En general, és possible que aquestes dades estiguin relacionades amb el pes de persones joves a la mostra, que per motius econòmics i/o d'edat bona part de l'oci nocturn tingui lloc a festes populars.

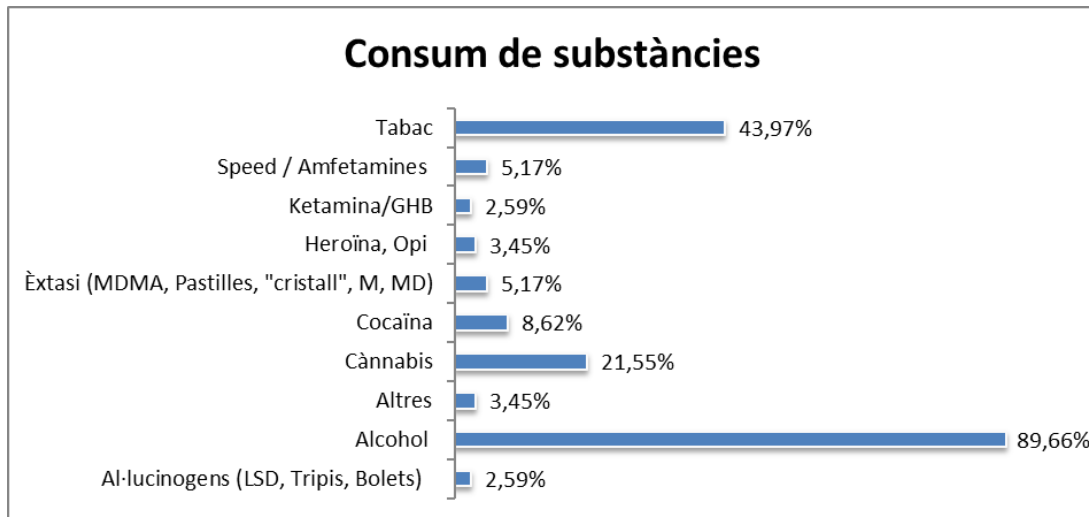

A continuació, es presenten les dades sobre la freqüència amb la que les persones participants a l'enquesta manifesten fer ús dels diversos espais festius proposats. Els homes en general manifesten sortir "de festa" amb més freqüència que les dones. Aquesta dada s'ajusta a la línia de resultats de les enquestes més generals on normalment els percentatges de sortir de festa son bastant equilibrats entre dones i homes però s'hi observa que els homes afirmen sortir amb més freqüència que les dones. Aquest fet respon als mandats de gènere que ofereixen més marge per a l'oci per als homes (menor corresponsabilitat en les càrregues familiars, mandat de transgressió de la norma, etc.) i a les estratègies que despleguen les dones per protegir-se dels riscos associats a les desigualtats de gènere en context nocturn: patir violències sexuals.

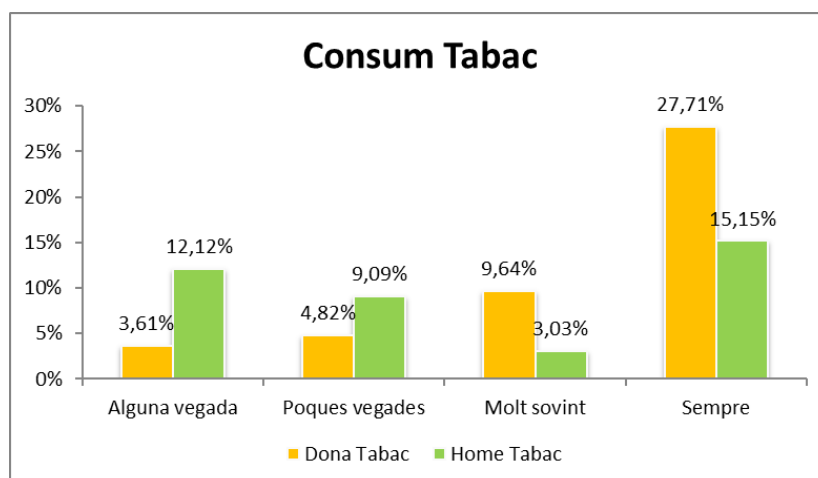
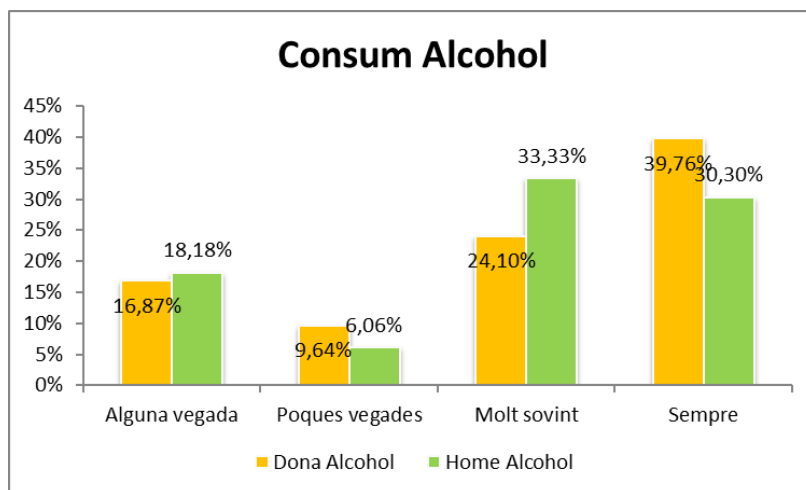

A continuació es poden observar els resultats relacionats amb els consums de substàncies en espais festius.

En la gràfica sobre consum de substàncies, si se sumen les freqüències "sempre", "molt sovint", "algunes vegades" i "poques vegades" es pot veure com **l'alcohol** és amb diferència la substància més consumida en espais festius amb un **89,66%**. El **tabac**, sumades també les quatre freqüències de "sempre" i "molt sovint", "algunes vegades" i "poques vegades", el resultat és de **43,97%**. Cal tenir en compte que aquestes dues primeres drogues són legals i per tant el nivell de confiança sobre les respostes és més alt que en les següents drogues: el cànnabis, cocaïna i la resta. En tercer lloc, amb un **21,55%** es troba el cànnabis.

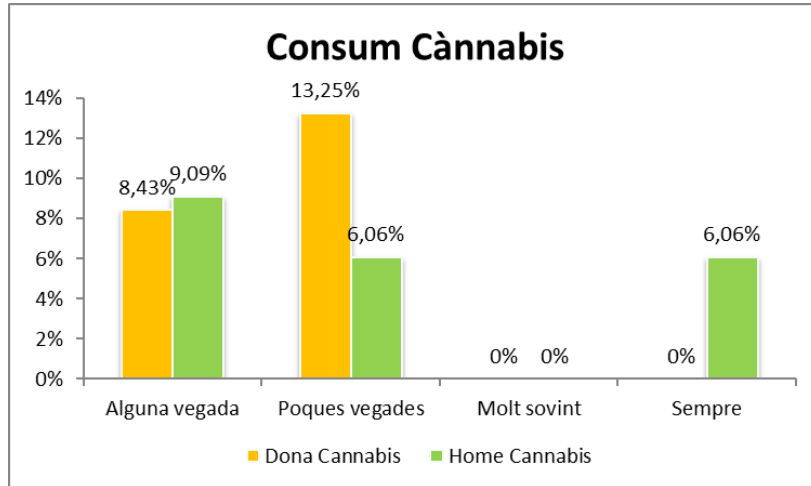

A continuació es detallen les tres substàncies més consumides: alcohol, tabac i cànnabis separades per freqüències i per gènere.

Els estudis de consum de substàncies amb perspectiva de gènere ofereixen una lectura en termes de mandats de gènere que fa comprensibles aquests resultats: les dones acostumen a mostrar majors consums de drogues "legals", menys estigmatitzades socialment, i en els que son menys penalitzades socialment en

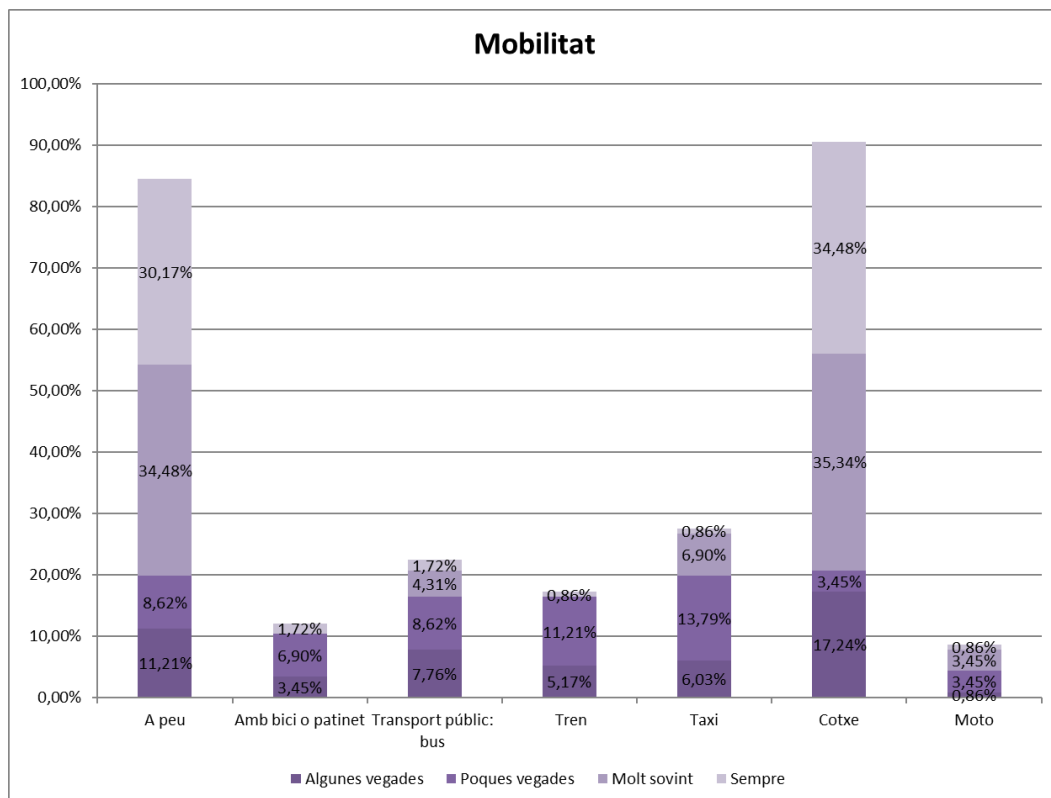
comparativa a les drogues "il·legals". Consumir drogues "il·legals" representa una assumptió de riscos i trencament de la norma o allò que socialment s'espera, uns comportament que s'ajusten més al mandat masculí del model hegemònic de gènere on la transgressió de la norma està "permessa" per a la masculinitat. Aquest fet explica, com s'ha vist, que pel què fa a les substàncies "il·legals" consultades les dones expressin consums lleugerament inferiors als homes. Vegi's el cas del cànnabis:

Mobilitat i espai públic

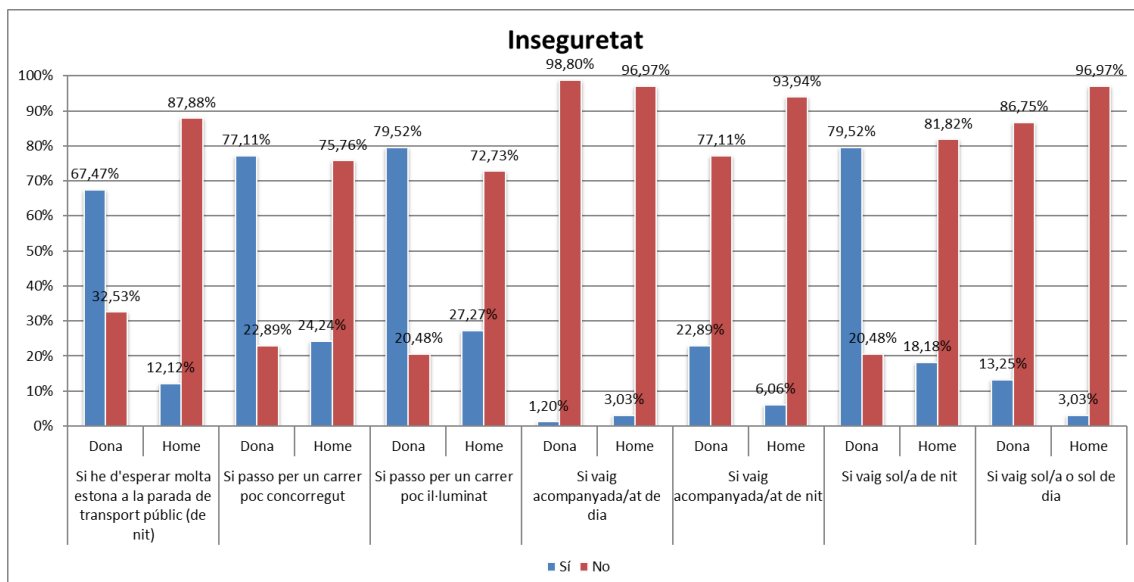
En aquest apartat s'analitza quins mitjans de transport es fan servir per desplaçar-se quan se surt de festa, quina és la percepció d'inseguretat i quines estratègies es fan servir.

En consultar sobre els mitjans de transport emprats per desplaçar-se als "espais de festa", les respostes, sense la freqüència "mai", mostren els següents resultats:

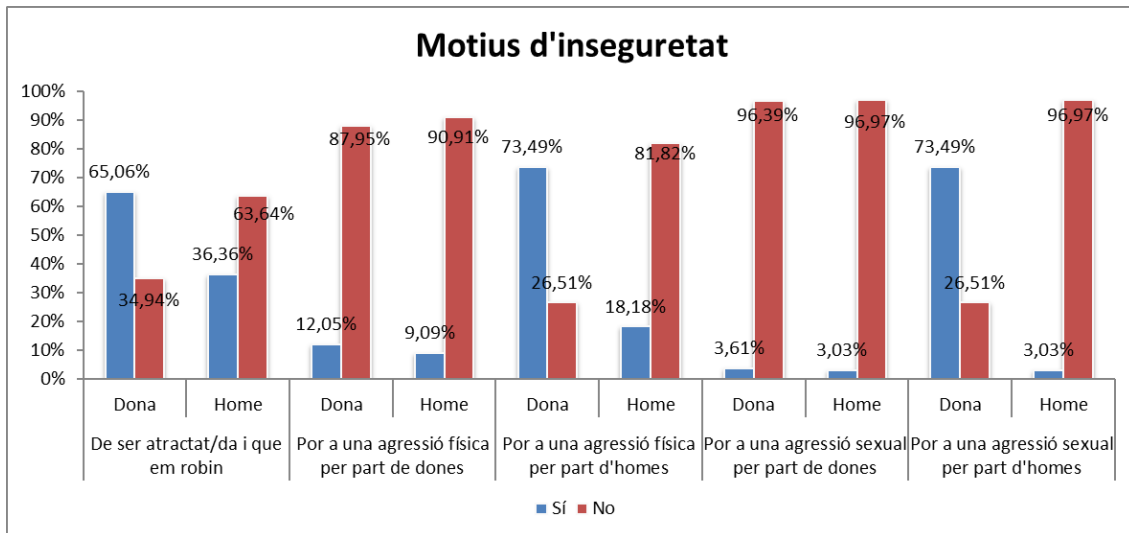
L'oci nocturn a les Borges Blanques es troba concentrat en uns pocs locals nocturns situats al centre històric i la majoria de festes també se situen en el mateix espai. Per tant, els **desplaçaments són majoritàriament en a peu o en cotxe**. En aquest sentit, s'evidencia que en el món rural el cotxe és el mitjà de transport per excel·lència. El transport públic no sembla ser un mitjà de transport que es faci servir per a aquest tipus d'activitat, fet lògic atenent a les dimensions i disseny urbanístic de la ciutat.

En relació a la percepció d'inseguretat, és essencial identificar la percepció diferencial entre dones i homes, com es pot apreciar a la següent gràfica. Així, es detecta que un **79,52%** de dones perceben inseguretat soles de nit en contraposició a un **18,18%** d'homes. Un **13,25%** de les dones se senten insegures soles de dia en contraposició a un **3,03%** dels homes. En els carrers poc il·luminats, la diferència entre dones i homes és encara més considerable, amb un **79,52%** de dones que perceben inseguretat, davant d'un **27,27%** dels homes. Les dades d'un carrer poc concorregut són molt similars a aquesta última situació, les dones amb un **77,11%** d'inseguretat i els homes un **24,24%**. Esperar molta estona el transport públic de nit hi ha una diferència encara més gran entre dones i homes, les dones amb un **67,47%** i els homes amb un **12,12%**. Segons els informes anuals de l'Observatori Noctambul@s, si no hi hagués un biaix d'edat, els percentatges d'inseguretat dels homes serien encara més baixos, ja que a més edat, menys percepció d'inseguretat segons el model de masculinitat hegemònica.

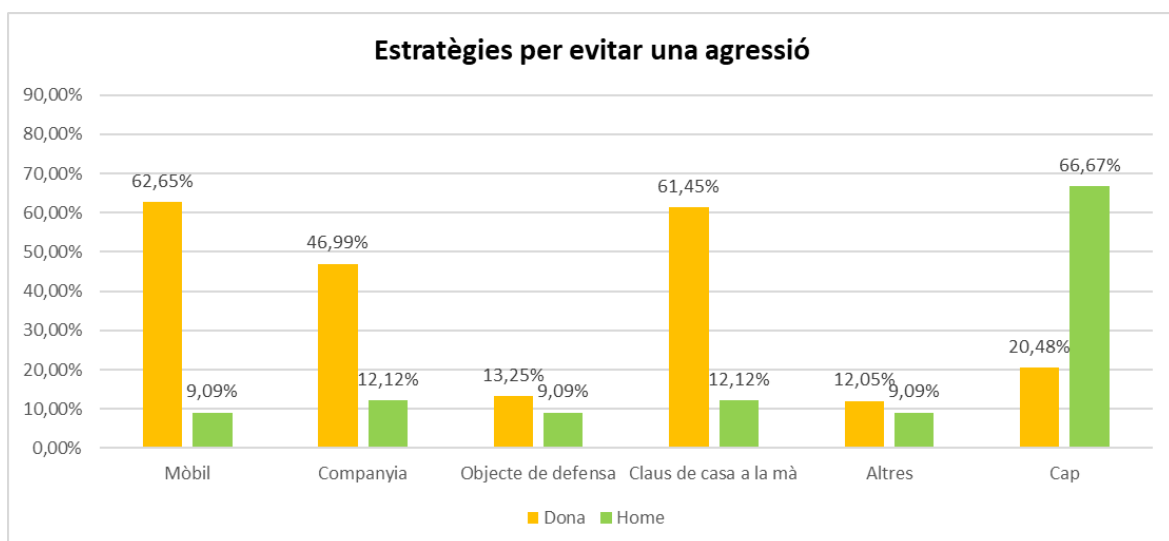
Finalment es preguntava pels motius de por. Sabem que **les pors també tenen gènere**, i que cal fer aquesta segona pregunta per posar en evidència que **son les dones les que viuen el "risc" a partir una agressió sexual**, a diferència dels homes que manifesten tenir por a atracaments i atacs físics violents, delictes dels que no estan exemptes de risc les dones.

Sobre els motius de percepció d'inseguretat, es diferencia per una banda el tipus d'agressió (sexual, física o robatori) i per l'altra la direccionalitat en la violència sexual i la física. És a dir, si la comet un home o una dona. Així, mentre el **73,49%** de dones se senten insegures per una agressió sexual per part d'homes, només un **3,03%** d'homes se senten insegurs davant aquesta situació. Si la direccionalitat de l'agressió és a la inversa, el percentatge de les dones és un **3,61%** enfront a un **3,03%** dels homes. En relació a les agressions físiques, les dades constaten que si l'agressor és un home, les dones se senten insegures en un **73,49%** mentre els homes se senten insegurs en un **18,18%**. Per últim, els percentatges d'una agressió física per part de dones són similars tant per homes com per dones (**12,05% les dones i 9,09 els homes**). En relació als robatoris, les dones se senten més insegures (**65,06%**) que els homes (**36,36%**). En conclusió, doncs, les dones tenen més percepció d'inseguretat en totes les situacions.

En context nocturn es despleguen variades estratègies per fer front a la por i inseguretat generada per la falta de vitalitat, visibilitat, etc. En general les dones tenen una bateria d'estratègies àmplies que passen per solucions individuals o grupals. A l'enquesta es preguntava tant a homes com dones per aquestes. A continuació queden recollides les respostes:

A continuació, s'evidencia que les dones fan servir més estratègies per evitar la inseguretat ja que perceben també més inseguretat que els homes, com s'ha vist en les gràfiques anteriors. És destacable que les tres estratègies més usades per homes i per dones són les mateixes, tot i que el diferencial és elevat. La més

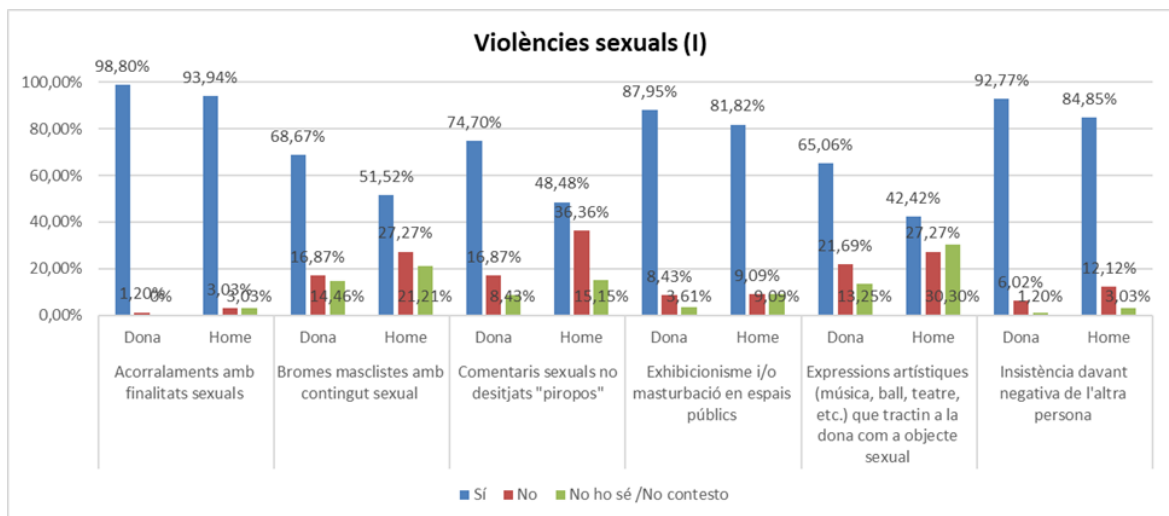

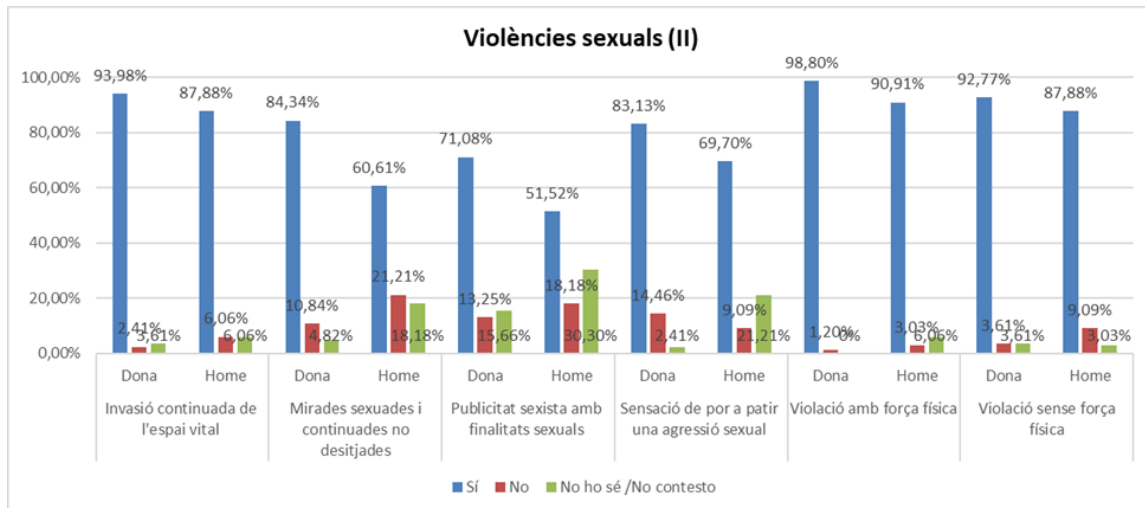
Les següents gràfiques (violències sexuals I i II) ens donen informació sobre aquelles violències sexuals normalitzades i que no es consideren com a tals, separades per dones i homes per tal de poder analitzar les diferents percepcions.

En termes generals s'observa com **les dones identifiquen un major nombre de violències sexuals com a tals**, mentre que els homes mostren percentatges inferiors en totes elles. Això respon a que son les persones que les pateixen qui presenten majors percentatges de conscienciació i de denúncia respecte a aquestes manifestacions de violència masclista.

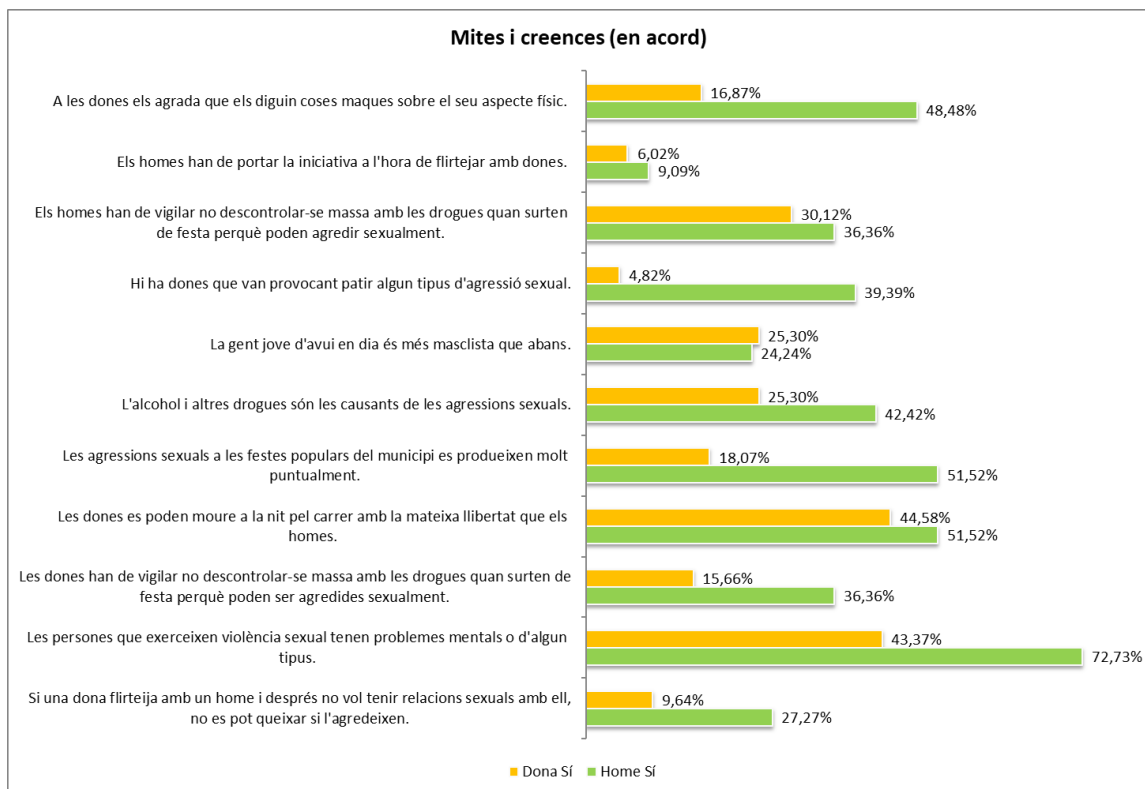
També de forma general s'observa com les violències de tipus simbòlic no es perceben tant unànimement com a tals. I els **percentatges més alts de respostes "NS/NC"** en ambdós gèneres coincideixen amb les formes de violència sexual que des de l'Observatori Noctàmbul@s remarquem en el seu caràcter d'alta **naturalització, normalització i generalització en contextos d'oci nocturn**. Aquests resultats apunten a la **necessitat de seguir incidint en la seva visibilització a través de campanyes preventives**: cal anomenar-les, definir-les i denunciar-les.

Destaca que mentre els acorralaments i l'exhibicionisme i/o masturbació en espais públics son conductes identificades com a violències sexuals tant per part d'homes com de dones; les bromes masclistes i els comentaris sexuals no desitjats estan més normalitzats, tal com demostren les dades. Així doncs, un **16,87%** de dones i un **27,27%** d'homes no consideren que les bromes masclistes siguin violència sexual. Si sumem a aquest percentatge, la resposta no sé/nc el percentatge de normalització encara és més alt. Encara estan més normalitzats els "piropos", on un **36,36%** d'homes i un **16,87%** de dones consideren que no son violències sexuals.

A continuació es presenten els resultats agregats per gènere respecte a un conjunt de mites que justifiquen la desigualtat de gènere, reproduïxen el model de relació afectivo-sexual entre dona i home basada en la dominació masculina i naturalitzen l'estructura de poder heteropatriarcal:

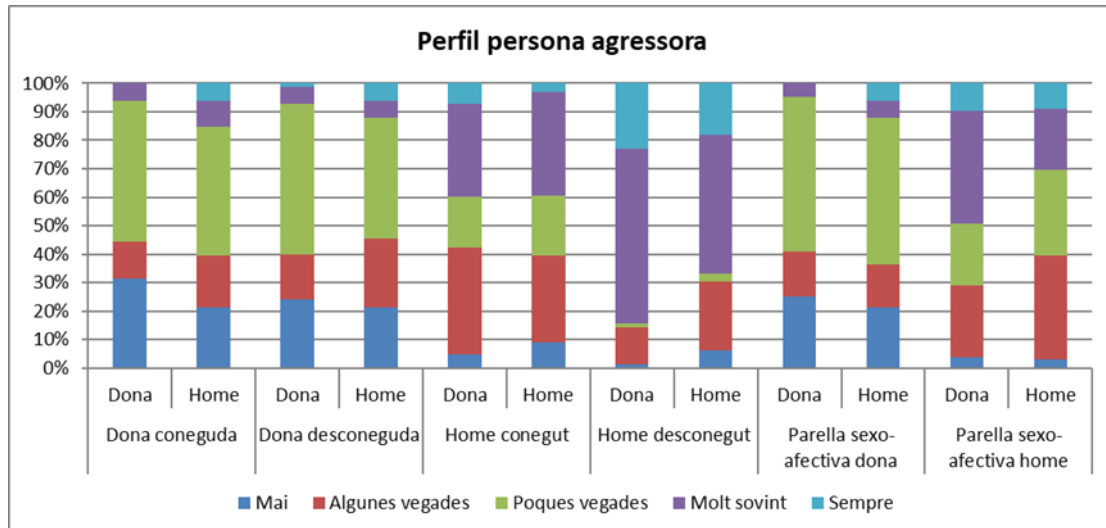

La resposta a tots els mites plantejats en el sentit de no adscriure's als estereotips sexistes hauria de ser negativa. S'observa una prevalença en el manteniment de certes idees justificadores d'agressions a l'imaginari col·lectiu tan en homes com en dones, tot i que els percentatges son més alts en els homes: el **43,37% de dones i el 72,73% d'homes creu que els agressors tenen problemes mentals**; el **30,12% de dones i el 36,36% d'homes creu que els homes han de vigilar per no descontrolar-se massa amb les drogues quan surten de festa perquè poden agredir sexualment**.

El gran gruix de la població **trenca amb les idees basades en pensaments estereotipats i rebutja idees reproductores de desigualtats i violències**. Tanmateix els percentatges registrats denoten la necessitat d'incidir en el trencament d'aquests mites a través de les accions de sensibilització i formació en perspectiva

de gènere, ja que les dades son lluny de mostrar que els enunciats plantejats son idees obsoletes a l'imaginari col·lectiu.

Finalment es preguntava sobre quins perfils i quina direccionalitat es creu que es produeixen les violències sexuals.

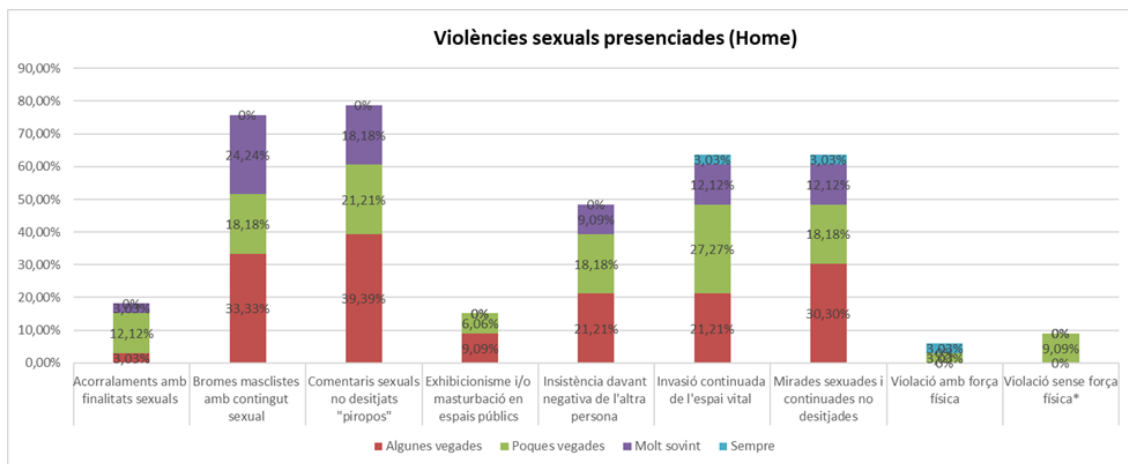
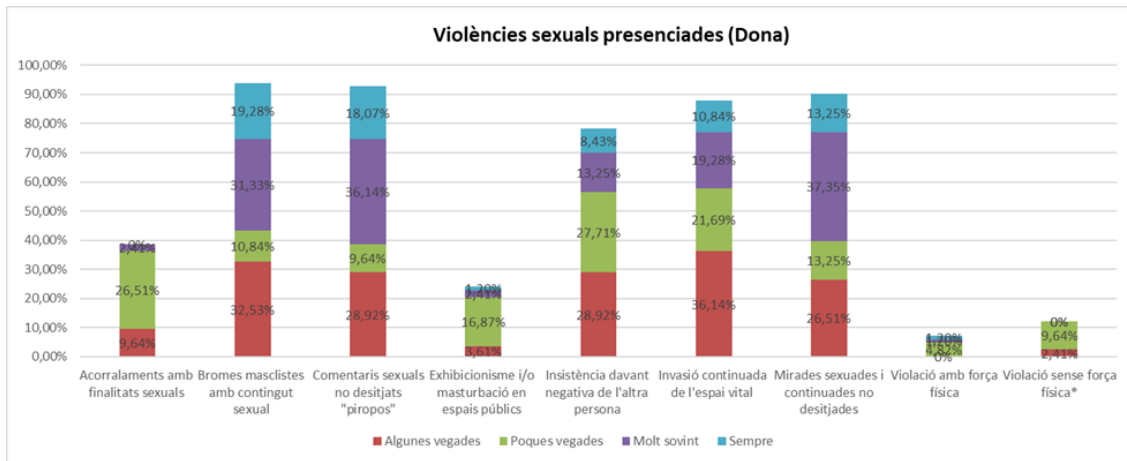
S'observa com la direccionalitat amb major pes en les respostes és la d'un home desconegut: el **84,34%** de les dones i el **66,67%** dels homes responen que aquest és el perfil "sempre" o "molt sovint", davant el **39,76%** de dones i el **39,39%** d'homes que responen que el perfil és el d'un home conegut. Es fa palès com a l'imaginari col·lectiu hi persisteix el mite de que les agressions son comeses per persones "desconegudes" (mite sempre acompanyat d'altres qualificatius: pervers, malalt, etc.). Per tant es fa necessari visibilitzar el fet que moltes agressions son comeses dins de l'entorn de coneixença. En aquest sentit, també cal destacar que sumant "sempre" i "molt sovint", un 49,40% de les dones i un 30,30% dels homes perceben que l'agressor pot ser la parella sexoafectiva (home).

Violències sexuals presenciades als espais festius

La primera pregunta sobre aquest apartat fa referència a les violències sexuals que han presenciades les persones participants a l'enquesta estant en context festiu. En segon lloc es consultava sobre la direccionalitat en l'exercici de la violència presenciada.

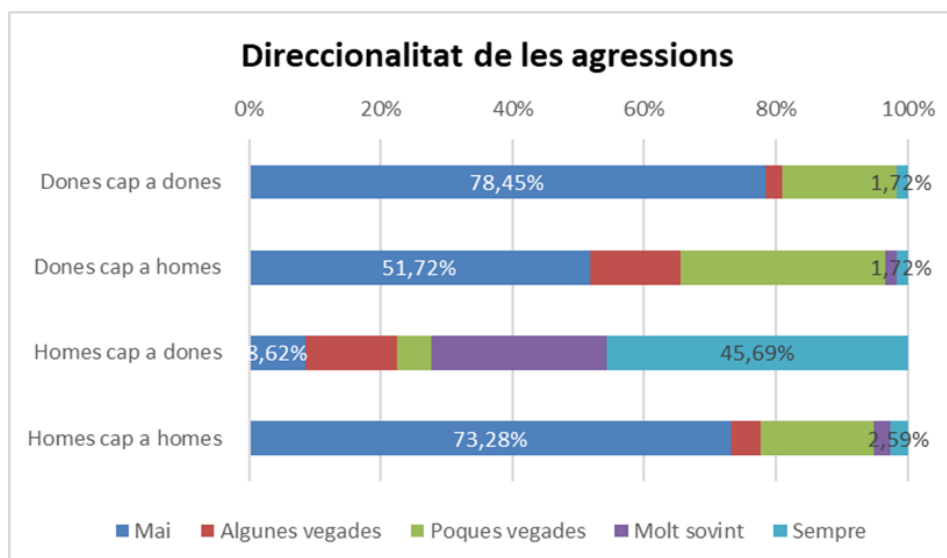
En primer lloc, sumant les freqüències positives (és a dir, totes menys "mai") els "piropos" s'han presenciats en un 92,77% (dones) i 78,79% (homes). En segon lloc, amb un 93,98% de les dones i un 75,76% dels homes enquestats afirmen haver presenciats bromes masculistes amb contingut sexual. Finalment, les mirades sexuals amb un 90,36% les dones i un 63,64% els homes és on es veu més la diferencia entre gèneres.

El següent gràfic presenta els resultats de creuament de les violències sexuals més normalitzades als espais festius per gènere de la persona que respon:

Seguint amb la reflexió plantejada anteriorment, s'observa a l'anterior gràfic com la població que s'identifica amb el gènere femení presència en percentatges superiors les formes de violència sexual que succeeixen a l'entorn festiu. Per contra, els homes manifesten observar en menor freqüència les manifestacions plantejades. Aquest resultat concorda amb els resultats de l'Observatori Noctàmbul@s, **i és que la població masculina presenta dificultats per identificar les violències naturalitzades que s'estan produint a l'espai festiu on es troba.** Els resultats analitzats fins ara condueixen a la conclusió de que cal dedicar més accions i recursos a formar, sensibilitzar aquest conjunt poblacional per tal de combatre i guanyar coresponsabilitats en el rebuig rotund a qualsevol forma de violència.

Respecte a les violències observades, es consultava per la direccionalitat en l'exercici: qui patia la violència i qui l'exercia.

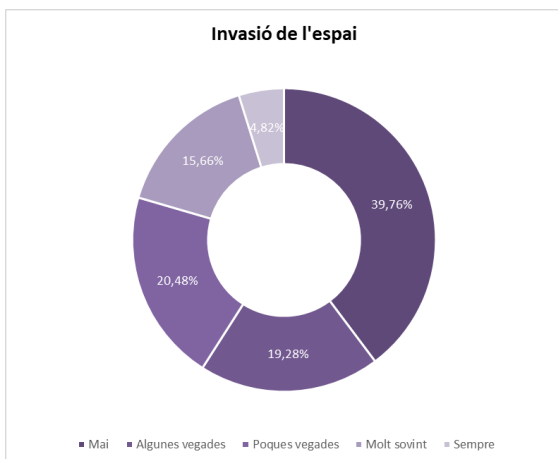

Les violències de gènere o masclistes es defineixen per les que pateixen les dones pel fet de ser dones, patir-les de forma desproporcionada, i ser un exercici de poder dels homes sobre les dones. Tanmateix, les respostes mostren certa variabilitat en la direccionalitat que s'ha manifestat haver observat: el cas **"homes cap a dones"** és la que majoritàriament es diu haver observat, **el 73% respon "sempre" o "molt sovint"**. Destaca la dada del **25% que respon que aquesta és perpetrada per dones cap a homes** "sempre", "molt sovint", o "algunes vegades". Aquestes respostes responen a l'argumentació masclista que relativitza la direccionalitat de la violència, posant al mateix nivell la violència masclista d'altres violències que es produeixen a la nostra societat.

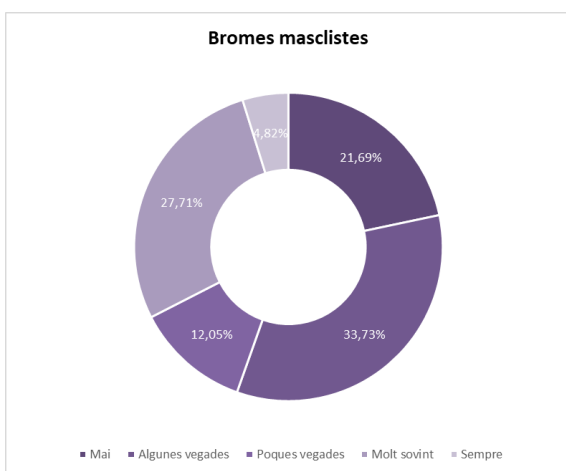
Violències sexuals viscudes

En aquest apartat es presenten els resultats referents al fet d'haver patit en primera persona les diferents formes de violències sexuals. En aquest apartat és important explicar que a l'enquesta s'ha preguntat sobre haver patit i exercit violacions amb i sense força, però que s'ha decidit no exposar els resultats en aquest document doncs la mostra no és prou significativa i té un marge d'error massa gran com per exposar dades tan sensibles.

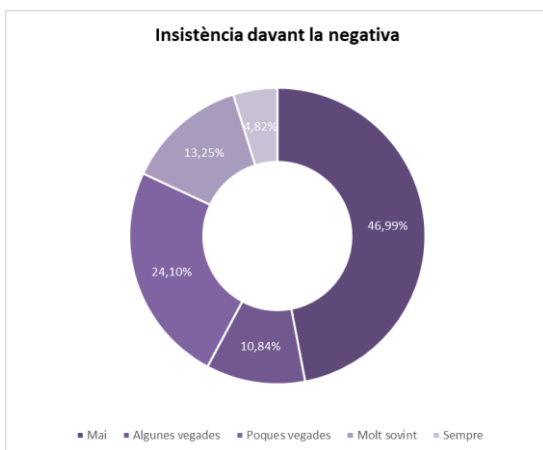
Els creuaments següents es corresponen amb les formes de **violència sexual més normalitzades en contextos festius**: insistències davant la negativa de l'altra persona, comentaris sexuals no desitjats, invasió de l'espai vital, bromes masclistes, i mirades sexuals. S'han analitzat de forma desagregada únicament les respostes de dones.

Pel que fa a les invasions de l'espai vital: son un **20,48%** les que ho han patit en alta freqüència ("sempre" i "molt sovint"), mentre que arribem al **60,24%** de dones participants a l'enquesta que ha patit alguna vegada (sumant totes les freqüències menys mai) arrambaments no desitjats que han limitat la seva llibertat de moviment per l'espai festiu.

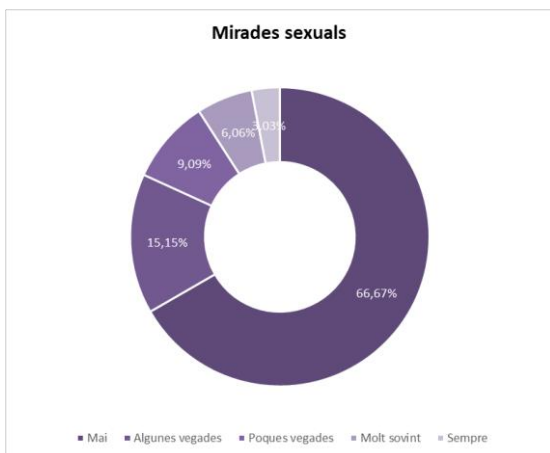

Pel que fa a les **bromes masclistes**, els resultats observats van força paral·lels als obtinguts per al cas de les mirades: **el 32,53% de les dones les pateix amb alta freqüència, i el 78,31% les pateix en major o menor grau.**

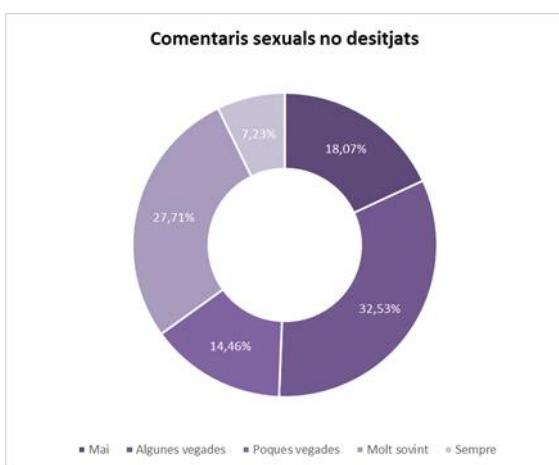

Agrupant les respostes "**sempre**" i **molt sovint**", **el 18,07%** de dones participants a l'enquesta ha patit insistències. I si a aquest resultat hi sumem la resta de freqüències trobem que son **el 53,01% de les dones qui ha patit insistències.**

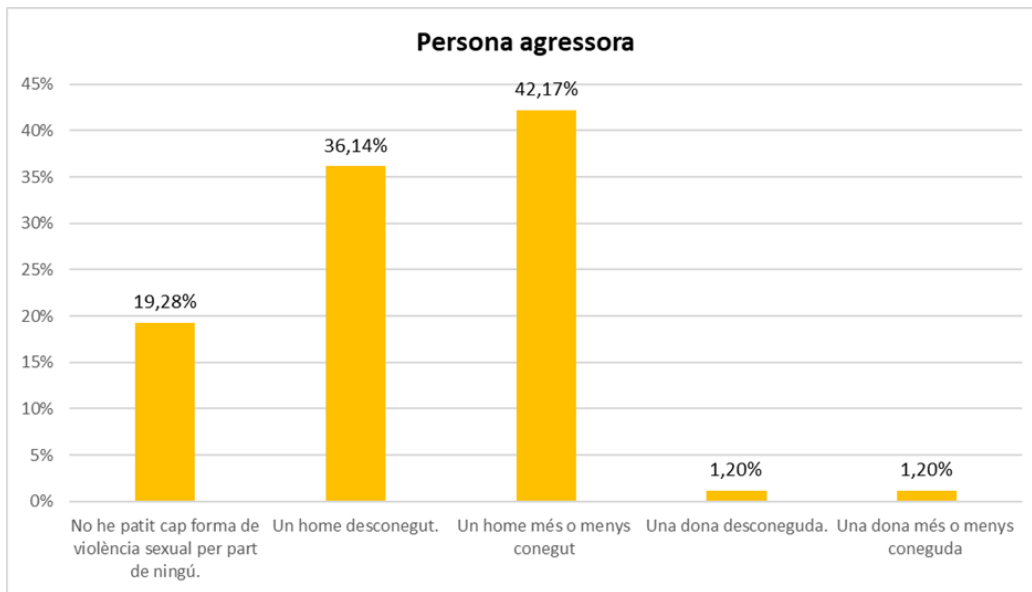

Ens trobem davant una forma de violència molt més generalitzada que les dues anteriors: trobem aquí que el **27,71% de les dones manifesta patir-la amb alta freqüència**, sumant totes les categories son el **75,90% de les dones que han patit en freqüència variable mirades no desitjades**.

L'última forma de violència "naturalitzada" per la qual es preguntava son **les "floretes" o "piropos"**. Al següent gràfic s'observa novament la gran generalització en la que es produeixen: son **el 34.94% de les dones que les pateixen en alta freqüència**, mentre que la xifra agrupada arriba fins al **81.93% de dones que les pateixen en major o menor grau**.

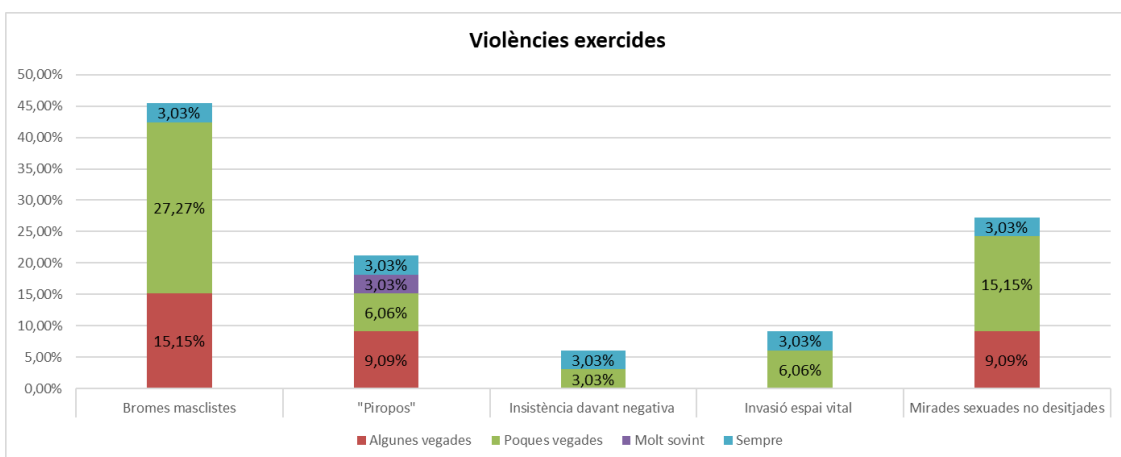
Finalment es consultava el perfil de la persona agressora, en cas d'haver patit alguna forma de violència sexual. Novament les **dones** responen:

Aquí observem com el **perfil de l'agressor és manifestament un home més o menys conegut (42.17%** dels casos), mentre que els **homes més o menys desconeguts representen el 36,14%** de les respostes registrades. Aquestes dades es corresponen amb la literatura sobre violències sexuals, ja que ens diu que majoritàriament les agressions son perpetrades per una persona coneguda o de l'entorn proper.

Violències sexuals exercides

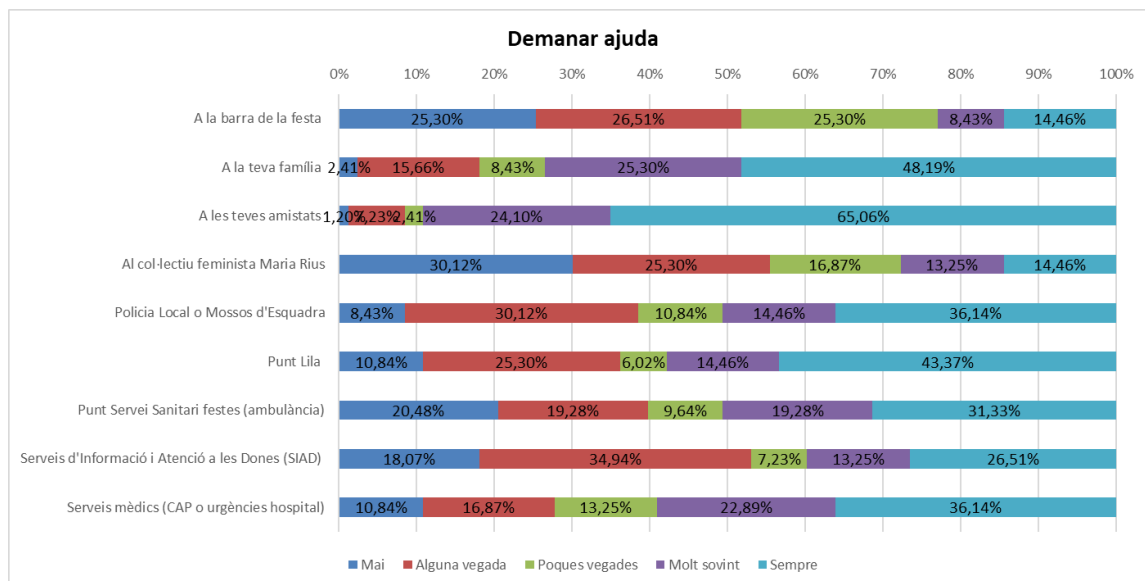
Finalment al bloc sobre violències sexuals de l'enquesta es consultava sobre les violències sexuals exercides. Novament en aquest cas **podem estimar que les respostes mostren percentatges lleugerament inferiors als valors "reals", donat que son conductes no desitjades socialment i que poc a poc van gaudint d'un major rebuig social.** Amb tot, els **homes** participants a l'enquesta manifesten les següents freqüències d'haver exercit violències "normalitzades" en context festiu:

A través d'aquesta gràfica es pot observar com **la majoria d'homes que responen a l'enquesta manifesta ho haver exercit cap tipus de violència masclista.** Ara bé, hi ha un petit grup que manifesta haver exercit "sempre" o "molt sovint" aquestes formes de violència "normalitzades": bromes masclistes (3,03%), mirades sexuals (3,03%), piropos (6,06%), insistència (3,03% i invasió de l'espai vital (3,03%). Aquests alts percentatges de resposta "mai" de forma generalitzada pot indicar altre cop el fet que molt homes no

relacionen els seus actes amb aquestes formes de violència, el que produeix una dificultat per entendre a què es refereix l'enunciat. La comparativa entre els altra percentatges de dones que manifesten haver patit les diverses formes de violència sexual, amb el baix percentatge dels homes que manifesta no haver-ne exercit mai, permet aflorar el concepte dels: **agressors fantasma**². Des de l'Observatori Noctàmbul@s ens referim amb aquest concepte al fet de que tot i que les violències sexuals i masclistes son transversals i es produeixen en altíssima freqüència, i així s'observa a totes les enquestes que aborden aquesta qüestió, però alhora la majoria d'homes no es sent interpel·lat quan s'aborda la temàtica. Des d'aquesta observació es pot inferir (tornant a les reflexions de més amunt), que molt homes mostren dificultat per identificar violències molt freqüents i quotidianes i que en alguna mesura poden haver exercit en algun moment.

El següent bloc de l'enquesta consultava sobre els agents socials als que es recorreria en cas de patir alguna forma de violència sexual. Al següent gràfic s'observa que l'entorn proper (amistats i entorn familiar) apareixen sempre en primera instància de les opcions proposades on demanar ajuda:

A continuació s'exposen les dades de les **dones enquestades** ja que són com s'ha demostrat a les gràfiques les que reben més agressions sexuals. **Per ordre de més percentatges a menys**, els actors, entitats o serveis on les dones enquestades **sempre** han demanat o sempre demanarien ajuda és el següent: **65,06%** a les amistats, **48,19%** als familiars, **43,37%** al Punt Lila, **36,14%** a la Policia local o Mossos i també Serveis mèdics, **31,33%** al punt del Servei Sanitari de les festes, **26,51%** al SIAD i finalment amb un **14,46%** al Col·lectiu feminista i a la barra.

Sobre resultats on les dones **mai** han demanat o mai demanarien ajuda, és destacable que el **30,12%** mai demanaria ajuda al Col·lectiu feminista, **25,30%** a la barra i un **20,48%** al punt del Servei Sanitari de les festes.

² 4rt. Informe Noctàmbul@s, pp. 12.

8. Diagnosi entorn espais festius

Aquest apartat és resultat l'Informe que ha elaborat el Col·lectiu Punt 6 a través de l'activitat d'observació participant que va ser la de la **Marxa Exploratòria** realitzada a **les Borges Blanques el 23 de Novembre de 2019**.

Al present apartat no es troba l'informe per una qüestió de formats de document. L'informe es pot trobar a part en *pdf* i està en propietat de l'Ajuntament de les Borges Blanques.

A continuació, es presenta un resum de l'informe elaborat pel **Col·lectiu Punt 6** amb els resultats de la Marxa Exploratòria duta a terme a les Borges Blanques.

Fitxa de la sessió	
Acció	Marxa exploratòria
Data i lloc	29 de Novembre de 2019 de 20:00 a 22:00, Placeta del Terrall
Nombre de	20 dones
Descripció	Tècnica d'investigació que permet analitzar des d'una perspectiva feminista com la configuració física, social i simbòlica dels espais urbans condiciona la percepció d'(in)seguretat. Es tracta d'un recorregut per l'espai urbà que pretén donar veu a les dones, tot visibilitzant aquells aspectes que ens generen inseguretat i també aquells aspectes que ens proporcionen autonomia i llibertat.
Recorregut	<p>En total es van fer 5 parades on es van comentar diversos temes. Les parades que es van realitzar són:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1a – Placeta del Terrall 2a – Pizzeria Pandemonium a l'Avinguda de les Garrigues 3a – Centre antic de les Borges 4a – Zona del bar la Bodega i la cerveseria 5a – Zona de bars juvenils, aparcament i punt final
Canals de difusió	

Dimensions de l'anàlisi

- **Senyalització:** saber on ets i on vas (Entorn senyalitzat).
- **Visibilitat:** veure i ser vista (Entorn visible).
- **Concurrencia de persones:** escoltar i ser escoltada (Entorn vital).
- **Vigilància formal i accés a l'ajuda:** Poder escapar i obtenir auxili (Entorn vigilat).
- **Planificació i manteniment:** viure en un ambient net i acollidor (Entorn equipat).
- **Participació de la comunitat:** Actuar en conjunt (Entorn comunitari).

Espais analitzats

- ✓ Les dones majoritàriament si han de creuar el Terrall de nit utilitzen els carrers que l'envolten, no creuen pel mig del parc. Hi ha falta d'il·luminació a l'interior del parc, sobretot les dones destaquen que el parc infantil està il·luminat amb molt poca intensitat de llum. Característiques físiques d'aquest parc: la llum és tènue, no és continua, hi ha elements i vegetació que dificulten la visió. A l'entorn del caminet que hi ha dins del parc és on hi ha més sensació d'inseguretat.
- ✓ Es detecta que la llum blanca dona més sensació de seguretat que la llum groga. (Bona pràctica les llums del carrer de l'Abadia.
- ✓ A les Borges qui mana son els cotxes.
- ✓ L'entorn de l'Institut és una zona molt fosca i amb poca activitat.
- ✓ Els carrers del centre estan peatonalitzats amb plataforma única, que vol dir que vorera i calçada estan a la mateix nivell. Les dones creuen que amb aquesta reforma hi surten guanyant més els cotxes que les persones, ja que no es protegeix l'espai de les persones i sempre acaba guanyant el més fort que és el cotxe perquè no hi ha respecte
- ✓ Hi ha una plaça molt bonica a sobre de la Bodega, **la plaça de la Capella**, on una de les dones indica que s'hi ha fet moltes activitats, però està plena de cotxes aparcats. S'hi ha fet xerrades a l'aire lliure i altres activitats, però si no hi vas no te n'adonés de la potencialitat que té, perquè sempre està ple de cotxes.
- ✓ **L'estació de tren de les Borges Blanques**, és un espai que fa por a tothom del poble. Està allunyada i hi ha un bloc de pisos de persones novingudes que l'ocupen. L'estació de tren està més allunyada, tot i que es pot anar a peu, però el poble no t'acompanya fins a l'estació. No hi ha suficient freqüència de trens per utilitzar-lo massivament, només hi ha uns 5 trens al dia, ara bé es pot utilitzar per algunes activitats. Coneixença o desconeixença de la Mabel. Proposta: D'aquí sorgeix una proposta de conèixer més les unes amb les altres, a través d'alguna activitat.

Estratègies per incrementar l'autonomia i la seguretat

- ✓ No anar sola, sinó acompanyada o en grup
- ✓ Anar ràpid quan vas sola
- ✓ El mòbil dona seguretat perquè fas veure que parles, converses inventades, o tenen un contacte que saben que està despert i el tenen preparat per si de cas.
- ✓ Elements a les mans com unes claus
- ✓ Canviar de ruta segons l'hora del dia
- ✓ El cotxe com un element que dona seguretat per tornar a casa

Propostes resultat de l'anàlisi

- Situar un Punt Lila durant la Festa Major gestionat per professionals especialitzades en violències sexuals i masclistes.
- Considerar imprescindible la necessitat de sensibilitzar i fer formació sobre agressions masclistes i protocols d'atenció a les dones, homes, als cossos de seguretat (públics o privats), i als locals d'oci nocturn.
- Valorar la varietat d'horaris de les activitats i serveis que donen vitalitat i vigilància informal a diverses hores perquè afavoreixen la percepció de seguretat.
- Millorar la il·luminació d'algunes zones
- Poder gestionar l'oci i desenvolupar els interessos de la gent jove amb el suport d'espais adients.
- Limitar la velocitat dels cotxes en algunes zones.

9. Resum de les conclusions

A continuació el recull de conclusions extretes a partir de les informacions recollides per la diagnosi. Estan endreçades segons els temes i preguntes plantejades al inici del present document.

Conclusions sobre mapeig d'actors i agents

Número conclusió	Pregunta plantejada	Resum conclusió
1	1	Serveis d'atenció a les dones: SIAD i SAI.
2	2,8	Existeix un circuit d'abordatge davant les violències sexuals/ masclistes en el que intervenen diferents departaments municipals, tot i que convé millorar-ne la coordinació.
3	7	Antecedents en tallers formatius i campanyes preventives de les violències sexuals.
4	1,2	Municipi amb teixit associatiu ric i divers, però amb poca cohesió social. Molt potencial per fomentar polítiques que convidin a la participació i a la corresponsabilitat.
5	1	Alta implicació de totes les àrees tècniques municipals convocades al grup de treball: Acció Social, Cultura, Joventut, Policia Local, Esports, Salut i Educació.
6	1,2	Representants de la policia Local amb implicació i amb bona predisposició per implementar el Protocol i rebre formació. Cal treballar la predisposició i implicació de tot el cos local de policia.
7	2	Desconfiança d'alguns moviments socials feministes amb l'Ajuntament i falta de comunicació.
8	8	Bona valoració de l'Oficina Jove que serveix de nexa entre entitats, joves i Administració Pública.
9	1	Cal treballar per mantenir i ampliar el nombre d'entitats vinculades al Protocol, en especial aquelles que no han participat al grups de treball ciutadà al llarg del procés de disseny.
10	3	Necessitat de generar espais físics i estables de participació i comunicació amb els moviments socials de les Borges.

Conclusions sobre les dinàmiques de els violències sexuals en espais festius

Número conclusió	Pregunta plantejada	Resum conclusió
11	6	Segons l'enquesta realitzada, els principals espais festius amb major freqüència són les festes populars (98%), les activitats de les festes populars (93%), les penyes (92%) i els pubs/bars (90%)
12	4,5	La població masculina mostra majors dificultats per identificar totes les formes de violència sexual. Cal orientar campanyes i accions formatives específiques.
13	4	L'augment de la sensibilització i el rebuig social davant les violències sexuals es produeix alhora que es manté la naturalització i invisibilització d'algunes de les seves manifestacions més freqüents als espais festius.
14	5	Existeix una violència sexual sistèmica, estructural i quotidiana que pateixen les dones de les Borges Blanques i que en els espais i entorns festius opera amb més impunitat.
15	4	Existeixen una ampla percepció de mites i creences masclistes arrelats en molts discursos entre la població de les Borges.
16	3	Necessitat d'abordar aquelles violències sexuals més normalitzades i invisibilitzades.

17	6	Necessitat de millorar la il·luminació del recorreguts més habituals que es fan caminat en el centre de les Borges i per anar i/o tornar de festa.
18	6	Les sensacions d'inseguretat als espais públics la generen els homes. A les dones majoritàriament per por a una agressió sexuals i/o física i, als homes, majoritàriament per una agressió física.
19	6	Les condicions d'espai i atenció del SIAD i SAI no conviden a les a anar-hi.

Conclusions sobre polítiques públiques relacionades amb la temàtica

Número conclusió	Pregunta plantejada	Resum conclusió
20	7, 8	És necessari mantenir i ampliar les accions formatives i campanyes prèvies en perspectiva de gènere i prevenció de violències masclistes i sexual dirigides a diferents agents socials del municipi.
21	3, 8	Necessitat d'estratègies de transversalitat de gènere per coordinar i complementar les polítiques d'igualtat entre les diferents àrees.
22	8	Necessitat d'establir criteris de contractació amb perspectiva de gènere.
23	3, 8	Necessitat d'incorporar la interseccionalitat en els missatges que es transmeten. Sobretot per combatre discursos racistes, classistes i LGTBIfòbics.
24	3, 8	Necessitat de sensibilitzar a la població sobre el trencament de mites i creences masclistes.
25	3, 8	Demanda d'implementar polítiques amb metodologies participatives.

10. Bibliografia

- AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA. (2017). *La prevenció de la violència masclista a l'oci nocturn. Recull de Campanyes*. Barcelona: GENERALITAT DE CATALUNYA. Recuperado el Desembre de 2018, de http://hemerotecadrogues.cat/docs/prevencio_de_violencies_masclistes_en_oci_nocturn.pdf
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. (2017). *Protocol d'actuació estand Barcelona antimasclista La Lali Jove*. Barcelona.
- AYUNTAMIENTO DE VITORIA-GASTEIZ. (2016). *Protocolo local de actuación ante las agresiones machistas que se manifiestan en espacios de ocio y festivos*. Vitoria-Gasteiz.
- BRUGUER, J. (2017). *Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal*.
- CAL TEMERARI. (2016). *Protocol contra les agressions masclistes Quinto de Nadal i Cap d'any*. Sant Cugat del Vallès.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. (2012). *Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències*. Barcelona: SPOTT, Àrea d'Atenció a les Persones, Diputació de Barcelona. Recuperado el febrer de 2018, de <https://www1.diba.cat/uliep/pdf/52508.pdf>
- DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT. (2013). *Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista*. Barcelona: Departament de benestar Social i família, Generalitat de Catalunya. Recuperado el febrer de 2018, de www.jove.cat/protocolviolenciajove
- FUNDACIÓ SALUT I COMUNITAT;. (2014). *Observatorio cualitativo sobre la relación entre el consumo de drogas y los abusos sexuales en espacios de ocio nocturno*. Consultat el febrer / 2018, a <http://www.drogasgenero.info/noctambulas/informes/>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). *Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista*. Barcelona: Publicacions del Parlament de Catalunya. Consultat el 2018, a <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>
- GENERALITAT DE CATALUNYA. (2016). *LLEI 11/2014, per garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere, intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions.
- GOBIERNO DE ESPAÑA. (2017). *EDADES. Encuesta sobre alcohol y otras drogas en España, 1995-2017*. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Recuperado el 2019, de http://www.pnsd.mscbs.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/EDAD_ES_2017_Informe.pdf
- MINISTERIO DE SANIDAD, SERVICIOS SOCIALES E IGUALDAD. (2015). *Macroencuesta de violencia contra la mujer 2015*. Madrid: Publicaciones oficiales. Obtenido de http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/estudios/colecciones/pdf/Libro_22_Macroencuesta2015.pdf
- PARÉS, M., & MARCH, H. (2012). *Guia per avaluar processos participatius*. Barcelona: Departament de Governació i Relacions Institucionals. Consultat el febrer / 2018, a http://governobert.gencat.cat/web/.content/30_ParticipacioCiudadana/04_Difusio_i_recerca/guies_breus_de_participacio_ciudadana/Guia_per_avaluar_processos_participatius/3-guia_avaluar.pdf

POBLE SEC FEMINISTA. (2015). *Protocol d'actuació contra les agressions sexistes Festes Majors del Poble Sec*. Barcelona.

PUNT 6, Col·lectiu. (2017). *Entorns habitables*. Barcelona: Col·lectiu Punt 6. Recuperado el febrer de 2018, de https://issuu.com/punt6/docs/entorns_habitables_cat_final

TOLEDO, P., & PINEDA, M. (2016). *L'abordatge de les violències sexuals a Catalunya. Part 1. Marc conceptual sobre les violències sexuals*. Grup de Recerca Antígona i Creació Positiva.